

AARHUS CYKLEBANE

BEVARINGSVÆRDIER
& POTENTIALER

ANNA METTE
EXNER
ARKITEKTUR

CUBO

FORORD

Dansk Cykelsport oplever i disse år en stor opblomstring, dels for at tilfredsstille det omsiggribende fritidssamfunds krav og ønsker og dels fordi motionsformen passer til det danske bakkede landskab. Cykelsportens fascination er dog også hjulpet af sportens lange tradition i Danmark og cykelsporten er ikke blevet mindre under Corona-pandemien, der netop har favoriseret de individuelle sportsgrene der foregår i det fri. Samtidig har den internationale cykelsport været præget af danskeres markante og synlige præsentationer i de seneste årtier.

I den kontekst er problematikkerne omkring en fredning af Aarhus Cykelbane meget interessant. Cykelbanen er en del af Aarhus idrætspark i Kongelundens samlende hele og dens nærhed til Idrætsparkens sportsgrene tydeliggør nødvendigheden af et overordnet helhedspræget planlægningsniveau, hvor alle idrætsgrene, som alle Aarhus' borgere benytter, kan bringes i spil.

Slots- og Kulturstyrelsen har valgt at bede arkitektfirmaerne Anna Mette Exner og Cubo om at udarbejde en værdisætning af Aarhus Cyklebane, dvs. undersøge og analysere de miljømæssige, kulturhistoriske og arkitektoniske værdier og herefter opstille og blottlægge de potentialer og benspænd som bygningsanlæggene fremstår med. Hermed kan det belyses hvordan Aarhus Cyklebane som et fredet anlæg både kan leve videre med en beskyttelse af de eksisterende kvaliteter og samtidig benyttes til at fremme cykelsporten i samspil med den nødvendige skitserede videreudvikling af omgivelserne i Kongelunden.

Rapporten er opdelt i 3 afsnit.

Del 1 omhandler baggrunden og fakta. Del 2 omhandler værdisætning og anbefalinger. Del 3 omsætter anbefalingerne i skitserede forslag. Efterfølgende bilag udgør baggrundsmateriale.

Udarbejdet af:

Anna Mette Exner Arkitektur ApS
Gudrunsvej 78, 3. sal
8220 Brabrand

ANNA METTE
EXNER
ARKITEKTUR

Cubo Arkitekter A/S
Frederiksgade 72 B
8000 Aarhus C

CUBO

30. marts 2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD.....	2
-------------	---

DEL 1 - BAGGRUND

FAKTA.....	5
CYKELSPORTENS HISTORIE.....	6
AARHUS IDRÆTSPARK OG KONGELUNDEN.....	10
AARHUS CYKLEBANE - ANLÆGGETS HISTORIE.....	12
TIDSLINJE.....	14

DEL 2 - VÆRDISÆTNING

MILJØMÆSSIGE VÆRDIER.....	18
KULTURHISTORISKE VÆRDIER.....	20
ARKITEKTONISKE VÆRDIER.....	25
ORIGINALITETSVÆRDI.....	29
BÆRENDE BEVARINGSVÆRDIER.....	32
ANBEFALINGER.....	34

DEL 3 - POTENTIALER

FORTID OG FREMTID.....	40
DEN HISTORISKE KONTEKST.....	43
KONGELUNDEN.....	45
CYKLEBANENS TRANSFORMERING.....	49
DEN LANDSKABELIGE BEARBEJDNING.....	54
HISTORIENER FREMTIDEN.....	59
EN SAMLET ANKOMST.....	60
CYKELSPORTENS HUS.....	62
SAMMENFATNING.....	68

BILAG - BYGNINGS- OG ANLÆGSBESKRIVELSE

CYKLEBANEN OG OMGIVELSERNE.....	70
INDGANGE TIL CYKLEBANEN.....	72
CYKLEBANEN OG LANDSKABET.....	78
RYTTERGÅRDEN.....	82
LØBSLEDERTÅRN.....	88
TRIBUNEBYGNINGEN.....	90
SVENN ESKE KRISTENSENS FORSLAG 1947.....	118
KILDEHENVISNINGER.....	121

PIS FLÆSKEHALLENS PØLS

LK

DEL 1- BAGGRUND

20

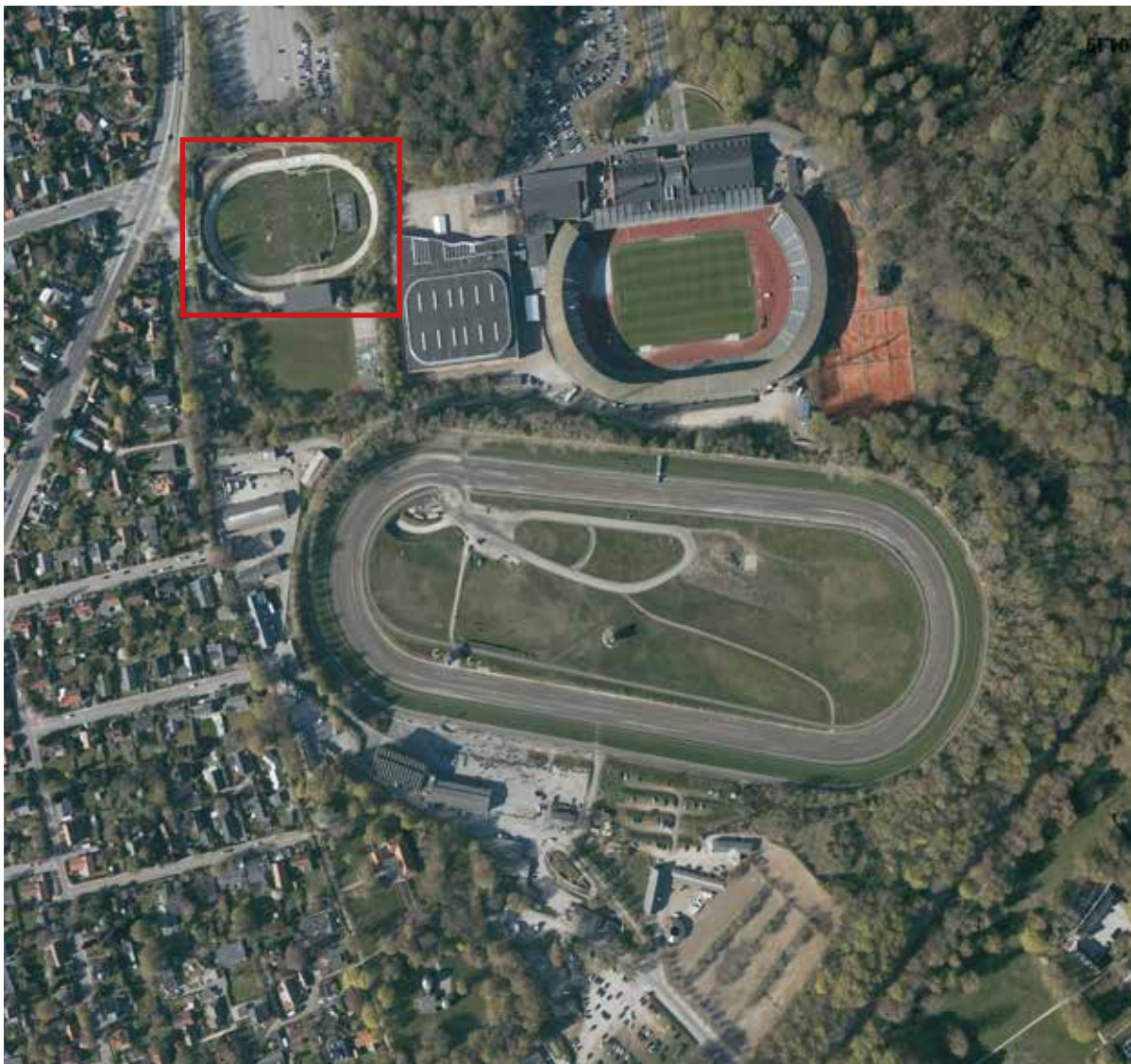
FAKTA

Aarhus Cyklebane adresse:
Jyllands Allé 79
8600 Aarhus

Matrikel nr.:
227a, ejerlav Marselisborg

Ejer:
Aarhus Kommune.

Flg. to klubber er tilknyttet cyklebanen:
- CK Aarhus / Cykle Klubben Aarhus
(landevejs- cross- og banecykling)
- Aarhus Cyklebane (cykleløb og
træning på velodromen fra maj til og
med september)

CYKELSPORTENS HISTORIE

Cyklen blev opfundet i Tyskland af Karl von Drais i 1817. Den første cykel var en sparkecykel fremstillet i træ. Først i slutningen af 1800-tallet, primært i Tyskland, Frankrig og England, blev cyklen udviklet med pedaler og roterende krank på forhjulet, til den cykel vi kender i dag. Banecyklen blev udviklet til at være simplest mulig fremstillet uden bremses, med kun ét gear og fast nav, som gør at pedalerne drejer med rundt hele tiden.

Cykelsportens udbredelse i Danmark er forbundet med stiftelsen af cykelklubben Dansk Bicycle Club, den 7. maj 1881. Den første udendørs cyklebane blev ført i Svendborg i 1886, og var en flad grusbane anlagt rundt om en dam.

I 1888 åbnede cyklebanen i Ordrup. Banen var en 333,3 meter lang sandbane uden hævede sving. Den blev i 1893 ændret til en cementbane med hævede sving, og udviklingen af cykelsporten fik nu fart på. Cyklingen oplevede en enorm interesse, og til et løb kunne der snildt være op mod 16.000 tilskuere. Ordrupbanen oplevede sin storhedstid i perioden 1935-55. Interessen blev dyrket på tværs af generationer og classeskel, ligesom i dag.

På grund af den nyopfundne teknologi, var cyklen i starten primært for det bedre borgerskab. Cykelsporten blev udbredt i arbejderklassen ved bl.a. stiftelsen af Arbejdernes Bicycle Club i 1894. Cykelsportens popularitet blandt arbejderne holdt ved, og de mange løb var hver uge fyldt op med tilskuere fra alle klasselag.

I 1894 blev det første Danmarksmeesterskab i banecykling afholdt på Ordrupbanen nord for København. Frem til 1945 blev Danmarksmeesterskabet afholdt på Ordrupbanen, hvorefter det fra 1946, blev afholdt på skift i Ordrup og på Aarhus Cyklebane. Svenn Eske Kristensen, arkitekten bag tilskuertribunen i Aarhus, tegnede også bygningerne til Ordrupbanen. Både banen og bygningerne er i dag revet ned.

VELODROM

(af fr. vélodrome, af vélo, kortform af vélocipède, og gr. dromos 'løb, løbebane'), cykelbane. Der findes indendørs, udendørs og halvt overdækkede baner. Moderne standardmål er en længde på 250 m og en bredde på 5-7 m; svingene har en hældningsgrad på op til 45-50%.

Kilde: Denstoredanske.lex.dk

Den moderne idræt i Danmark startede med oprettelsen af den første idrætsforening i 1861. Foreningens formål var at forbedre de unge mænd gennem fysisk aktivitet, således at de kunne deltage i Danmarks forsvar. I slutningen af 1800-tallet blev der i byerne dannet forskellige foreninger med aktiviteter som fodbold, roning, gymnastik, kriket, sejlad og tennis. Fra at være for over- og middelklassen, blev idrætten stille og roligt mere udbredt for arbejderklassen. Fra midten af 1930'erne udviklede idrættens betydning sig for alvor, under målsætningen "Idræt for alle", og dermed blev den en del af den moderne ideologi.

Atletikstævne 1936.

Kilde: KBHbilleder.dk

TOTALISATORSPIL

Et totalisatorspil er et spil, hvor gevinstens størrelse afhænger af det indskud, der er satset på et spil. Totalisatorspil startede, i Danmark, i forbindelse med travsport og hestevæddeløb blev udbredt, i slutningen af 1800-tallet.

I takt med sportens popularitet steg spillemulighederne, og der opstod et behov for en lov om beskættning af gevinsterne. I 1895 blev der nedsat en lov om beskættning af spil på væddeløb. I 1875 opstod brevueflyvningen i Danmark. Efterhånden som populariteten steg for brevueflyvning, blev det også almindeligt med totalisatorspil på denne sportsgren.

Totalisatorspil er især benyttet til hestevæddeløb, hvor spændingsmomentet ændrer sig helt ind til starten af et løb, på grund af de skiftende odds. Modsætningen til totalisatorspil er spil hos en bookmaker, hvor man spiller på faste odds.

Ligesom med hestevæddeløb og brevueflyvning var banecykling en stor totalisatorsportsgren. Totalisatorspil på cykelløb havde sin storhedstid omkring sportens højdepunkt i 1950-70. Totalisatorspil blev spillet på tværs af befolkningsgrupper.

I dag kan man stadig spille totalisatorspil på forskellige sportsgrene, blandt andet hestevæddeløb, hundevæddeløb og ved forskellige lotterier.

Fra etableringen af de første cyklebaner i Danmark blomstrede de sidenhen frem over hele landet. Siden 1886 har der været omkring 24 cyklebaner, hvor størstedelen har været udendørs baner. Den første indendørs cyklebane blev formentligt opført i 1934, i Forum, København. Banen blev opført som en midlertidig bane til seksdages løb som siden da har været afholdt én gang årligt. Seksdages løbet har enkelte gange været afholdt andre steder i landet.

Da man begyndte at vise banecykling på TV, blev tribunerne samtidigt lige så stille affolket. De mange aflysninger på grund af dårligt vejr, og mulighed for at træne indenfor på indendørs baner året rundt, gav en større interesse for de overdækkede baner. Det sidste løb på Ordrupbanen blev kørt i 2000.

Øverst TH: Publikum ved totalisatorborde på Jydske Væddeløbsbane 1933-37.
Kilde: Aarhus Arkivet

TH: Ordrupbanen 1911.
Kilde: Arkiv.dk

I 2001 åbnede den indendørs Ballerup Super Arena, hvorefter Danmarks mesterskab primært blev kørt der, indtil den nye bane i Odense, Thorvald Ellegaard Arena, åbnede i 2015. Hele seks gange har Danmark været værtsland for VM i banecykling. Først med Ordrupbanen som omdrejningspunkt, og senere i Ballerup Super Arena.

Danmark har markeret sig internationalt med flere forskellige cykelrytter, bl.a. Niels Fredborg, Kay Werner Nielsen og Gunnar Asmussen, som alle tre holdt til på Aarhus Cyklebane. Niels Fredborg er den mest vindende danske cykelrytter i nyere tid, med tre guldmedaljer til VM, én gang OL vinder og flere sølv og bronzemedaljer i 1000 meters sprint.

Danmark er det land i verden, hvor der cykles allermost, kun overhalet af Holland. Danskerne bruger flittigt cyklen som et transportmiddel. Landevejscykling er i dag en hastig voksende sportsgren for fritidsbrugere. Ifølge Danmarks Statistik er den typiske landevejs cyklist en mand mellem 50 og 69 år. Cykelsportens interesse kan også ses på statistikken over danskernes idrætsfavoritter, hvor cykling ligger som nr. 7. Cykelsporten har fået en genopblomstring, og cykling er igen, som aldrig før, populært i alle dele af befolkningen.

Foto øverst: Landevejscykling.

Kilde: Struer Lydens By

I Danmark findes der i dag tre baner til banecykling, heraf de to indendørsbaner i Odense og i Ballerup. Tilbage står Aarhus Cyklebane som den eneste bevarede udendørs cyklebane, som med sin eksistens bevidner om en glørværdig afsluttet epoke for dansk cykelsport.

TV: Tidligere cyklebaner i Danmark

Siden 1886 og frem til i dag, har der været omkring 24 cyklebaner i Danmark. Størstedelen har været udendørsbaner, hvor Aarhus Cyklebane er den eneste bevaret.

De røde markeringer viser hvor i Danmark der har været opført cyklebaner, der alle i dag er revet ned.

De sorte markeringer viser cyklebanerne der eksisterer i dag, i Aarhus, Odense og Ballerup.

De grå markeringer viser hvor i Danmark der, med sikkerhed, har været anlagt cyklebaner i beton. Der har været otte baner i det hele, og i dag er den eneste tilbage, banen i Aarhus.

Øverst TV: Esbjerg cyklebane med nedgravet ryttergård. Banen blev nedlagt år 1960. Dat. ukendt.

Kilde: Stamps.dk

Øverst TH: Ordrupbanen.

Kilde: FB gruppe Gamle cykelryttere på Ordrupbanen og i Forum (1980-2000)

Der er flere forskellige discipliner indenfor banecykling, eksempelvis sprint, pointløb, omnium, scratch, udskilningsløb, individuelt forfølgelsesløb, parløb og holdløb.

Ordrupbanen tegnet af Svenn Eske Kristensen. Nedlagt i 2000.

Kilde: FB gruppe Gamle cykelryttere på Ordrupbanen og i Forum (1980-2000)

AARHUS IDRÆTSPARK OG KONGELUNDEN

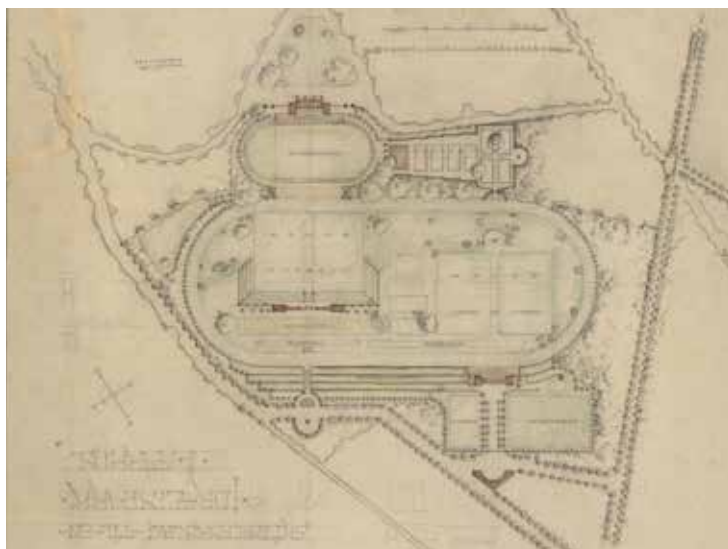
AARHUS IDRÆTSPARK

Ideen om en fælles sportsplads i Aarhus opstod i 1914, inspireret af de eksisterende stadionbyggerier i København. Det tog tid, før der var enighed om placering, økonomi og omfang. Derfor blev først projektet først sat i gang i 1916. Placeringen blev ved Marselisborgskovene, ved området Friheden, og opgaven gik til ingeniør T. Engquist og arkitekt Alex Høeg-Hansen. I 1916 påbegyndtes arbejdet med Aarhus Stadion, som stod færdigt til indvielse i 1920. Aarhus Idrætspark bestod dengang af stadionbygningen og selve stadion. I forbindelse med opførelsen af Skt. Lukas Kirke i 1921, ved Ingerslevs Boulevard, blev der anlagt en direkte akse mellem de to bygningsværker. Hermed opstod Stadion Allé.

Aarhus Kommune havde ambitiøse planer for Aarhus Idrætspark og afholdt en landsdækkende arkitektkonkurrence om stadionområdet, hvor tidens bedste arkitekter bød ind. I 1947 vandt arkitekt CF Møller over blandt andet arkitekt Jørn Utzon og arkitekt Tobias Faber i en konkurrence om et nyt stadion. Begge hold foreslog nedrivning af Høeg-Hansens hovedbygning. CF Møller foreslog desuden opførelse af en ny og længere cyklebane med amfiteatraliske tilskuerpladser, hvor banens midte skulle kunne bruges til udendørs koncerter og andre arrangementer. På grund af dårlig økonomi blev vinderprojektet aldrig realiseret.

I løbet af årene er der kommet nye baner til det samlede idrætsskolekompleks. I 1922 kom den første cyklebane, i 1923 kom væddeløbsbanen, og i 1925 yderligere to fodboldbaner.

I 1971 etablerede man et moderne anlæg for atletik til de resterende idrætsfaciliteter. Den seneste ændring er fra 2001, med færdiggørelsen af en ny hal, nyt atletikanlæg og ny stadiontribune.

Høeg-Hansens stadionbygning.
Kilde: C.F. Møller Architects

I dag hedder Aarhus idrætspark, Ceres Park & Arena, og kaldes også for Aarhus Stadion.

ALEX HØGH-HANSEN (1877-1947)

Arkitekt fra Kunstakademiet i 1906. Startede senere samme år egen tegnestue, og påbegyndte en succesfuld arkitektkarriere. Ud over Aarhus Stadion, står Høgh-Hansen bag en lang række bygninger i Aarhus, blandt andet Amtssygehuset fra 1935 og Regina-bygningen i Aarhus centrum, fra 1921.

Høeg-Hansens skitseforslag til Aarhus Idrætspark, 1916.
Kilde: Kunstbib

I forgrunden ses Jysk Væddeløbsbane. Bagved stadion og aksen mod Stadion Allé, som forbinder Aarhus Idrætspark til Skt. Lukas Kirke. Luftfoto fra 1955.
Kilde: Aarhus wiki

KONGELUNDEN

I løbet af 2020 igangsatte Aarhus Kommune et stort udviklingsprojekt, Kongelunden, som omfatter et 200 hektar stort område i Marselisborg Skove. Projektet skal skabe en helhedsplan for området for de eksisterende idrætsfaciliteter og et kommende nyt fodboldstadion.

Kongelunden er et stort sammenhængende bynært og rekreativt område, spækket med historie, arkitektur, kunst og faciliteter for sports-, fritids- og kulturliv, som er åbent for aarhusianere og turister af alle slags. Området ligger unikt i tilknytning til Aarhus Bugten.

Kongelunden er en vigtig del af aarhusianernes identitet, som er spækket med faciliteter for sports-, fritids- og kulturliv, arkitektur, kunst og historie, som bl.a. som fører helt tilbage til det nedlagte Marselisborg Gods, som omtales i arkiverne helt tilbage til 1544. I området ligger f.eks. en perlerække af populære attraktioner, herunder Marselisborg Slot (1902), Friheden (1904, udvidet 1927), Ole Rømer Observatoriet (1911), Varna Palæet (1909), Stadion og Aarhus Idrætspark (1920), Aarhus Cyklebane (1922), Jysk Væddeløbsbane (1924), Marselisborg Mindepark (1925), Monumentet for Danmarks faldne i 1. verdenskrig (1934) – alle højt værdsatte værker opført af de bedste arkitekter, ingeniører og kunstnere.

Området er åbent for borgere og turister af alle slags, og er en vigtig del af aarhusianernes identitet og historie,

I efteråret 2020 er der gennemført en visionskonkurrence, hvor tre 1. præmier blev uddelt. Den endelige plan er ikke udarbejdet endnu. Det nye fodboldstadion forventes udbudt snarest og skal stå færdigt i 2025.

Luftfoto af Kongelunden

Kilde: Arkitektforeningen.dk

AARHUS CYKLEBANE - ANLÆGGETS HISTORIE

I 1893 indviedes den første cyklebane, Galgebakken, ved Ny Munkegade i Aarhus. Banen blev opført efter etableringen af Aarhus Cykle Klub og var en 400 meter lang bane i jord. Året efter blev en ny bane opført ved Vejlbj Fed i Risskov, som blev kaldt Aarhusbanen. Banen var i beton og havde, som noget nyt, en tribunebygning til tilskuerne. Den tredje bane blev anlagt ved Aarhus Idrætspark, tæt på den nuværende placering, og gik under navnet Gryden.

Den fjerde cyklebane i Aarhus, som er den nuværende Aarhus Cyklebane, blev placeret vest for Stadion, vinkelret på hovedaksen fra Skt. Lukas Kirke til Stadions hovedbygning.

Anlæggelsen blev udført som et beskæftigelsesprojekt mod tidens høje ungdomsarbejdsløshed og stod færdig i 1940.

Den 333 1/3 meter lange og 8 meter brede velodrom blev tegnet af den berømte tidligere cykelrytter og arkitekt Clemens Schürmann (1888-1957). Schürmann var den førende arkitekt indenfor cyklebaner i hele verden, og en cyklebane tegnet af ham var en stor anerkendelse. På Schürmanns mest kendte cykelbane Vigorelli, i Milano, Italien, (1936) blev der i mange år, gentagne gange, slået verdensrekorder. Vigorelli eksisterer stadig, sammen med andre baner i udlandet fra Schürmanns hånd. Schürmann stod desuden bag de tidligere baner i Forum (1935) og Esbjerg (1936), som begge er nedrevet i dag.

Aarhus Cyklebane er således den eneste nuværende tilbageblivende udendørs cyklebane i Danmark.

Firmaet Schürmann Arkitekter bygger stadig nye velodromer verden over. De har bl.a. tegnet Ballerup Super Arena.

Fra 1946 blev der skiftevis holdt Danmarksmeesterskab på henholdsvis Ordupbanen og Aarhus Cyklebane, indtil Ballerup Super Arena kom til i 2001.

Nederst TH: Cykelløb på den gamle bane 'Gryden'.

Kilde: Aarhus Cyklebane

Nederst TV: Cyklebanen af Clemens Schürmann indvies i 1940. Trætribunen er fra den gamle cyklebane 'Gryden'.

Kilde: Aarhus Arkivet

I storhedstiden i 1960'erne, blev der afholdt 2-3 løb om ugen på Aarhus Cyklebane. Flere tusinder tilskuere mødte op for at se nogle af verdens bedste cykelryttere konkurrere.

Det dalende antal tilskuere i forhold til storhedstiden har gennem den seneste lange årrække medført, at der er blevet afholdt færre løb og arrangementer på Aarhus Cyklebane. Cykle Klubben Aarhus har arbejdet på at genskabe interessen for cyklebanen ved at arrangere forskellige æresløb for de tidligere cykelryttere tilknyttet banen. I 2011 afholdtes første gang æresløb for Niels Fredborg og Gunnar Asmussen. I 2012 afholdt man for første gang æresløbet for Jørgen Leth. Alle tre æresløb er blevet kørt hvert år siden da.

JØRGEN LETH (1937-)

Journalist og forfatter, født og opvokset i Aarhus. Særlig kendt for sit virke som cykelkommentator. Som junior kørte Jørgen Leth i cykleklub i Aarhus. Han blev ved med at være fascineret af cykling og forblev fast publikum på Aarhus Cyklebane til den dag i dag.

Aarhus festuge har tidligere haft arrangementer på Aarhus Cyklebane og i den forbindelse blev der i 2009 lavet en kortfilm med Jørgen Leth og Steffen Brandt med udgangspunkt i cyklebanen med titlen, 'Det meste af tiden'. Jørgen Leth's Æresløb trækker hvert år masser af nye tilskuere til Aarhus Cyklebane, hvilket har haft stor betydning for stedet.

Øverst: Aarhus Cyklebane i 1979.

Kilde: FB gruppen 'Århus cyklebane i 60 og 70'

TH: Cyklebanen af Clemens Schürmann indvies i 1940.

Kilde: Aarhus arkivet

TIDSLINJE

HISTORIE AARHUS CYKLEBANE

- 1886 — **DANMARKS FØRSTE CYKLEBANE**
Den første cyklebane anlægges ved Svendborg, som en flad grusbane.
- 1893 — **AARHUS FØRSTE CYKLEBANE**
Aarhus' første cyklebane, Galgebakken, indvies i området ved Ny Munkegade. Banen er en flad jordbane.
- 1894 — **AARHUS ANDEN CYKLEBANE**
En ny bane opføres ved Vejlbj Fed i Risskov. Banen er i cement og har som noget nyt, en tribune til tilskuere.
- 1916 — **START PÅ AARHUS IDRÆTSPARK**
Arkitekt Alex Høeg-Hansen indleder arbejdet på den omfattende helhedsplan for Aarhus Idrætspark.
- 1920 — **AARHUS IDRÆTSPARK INDVIES**
Idrætsparken bliver indviet i området nær Havreballe Skov. Idrætsparken består af Stadionbygningen, selve stadion, tennisbaner og en gymnastikplads.
- 1922 — **AARHUS TREDJE CYKLEBANE**
Cyklebanen, Gryden, bliver anlagt i tæt forbindelse til det nyopførte stadion. Banen er i cement og har en tilhørende tribunebygning i træ.
- 1923 — **UDVIDELSE AF IDRÆTSPARKEN**
I 1923 opføres Jysk Væddeløbsbane, og i 1925 anlægges yderligere to fodboldbaner.
- 1934 — **GENNEMGRIBENDE RENOVERING AF CYKLEBANE**
Den eksisterende tribune er styrtet i stormvejr og Gryden er i dårlig stand. Derfor igangsættes en større istandsættelse.
- 1940 — **DEN FJERDE OG NUVÆRENDE CYKLEBANE**
Trods den tidligere renovering er banen stadig i så dårlig stand, at det er besluttet at opføre en ny. Banen får en ny placering vest for Stadion, vinkelret på akse fra Skt. Lukas Kirke til Stadion. Banen tegnes af den tyske arkitekt og cykelrytter Clemens Schürmann.
- 1940 — **RYTTERGÅRDEN**
Ryttergården, bestående af en enkelt længe, opføres ved den nye cyklebane. Den gamle tribune og løbsledertårnet fra den gamle bane, Gryden, flyttes til den nye bane.
- 1950-1955 — **JYLLANDS ALLÉ**
Opførelsen af Jyllands Allé starter i 1933. Vejstykket ved Aarhus Idrætspark og Aarhus Cyklebane opføres i perioden 1950-55.

- 1954 NY TRIBUNEBYGNING**
En ny tribunebygning, tegnet af Svenn Eske Kristensen, indvies. Bygningen er i fire etager.
- 1966 UDSKIFTNING AF BANELEGEMET**
Cyklebanens beton udskiftes.
- 1966 ANLÆGNING AF PARKERING**
En del af skovarealet ved Havreballe Skov, nord for Cyklebanen, omlægges til parkeringspladser.
- 1978 OPFØRELSE AF HESTESTALDE**
Opførelse af 78 træbokse til opstaldning af heste. Bygningerne står stadig i cyklebanens to hjørner ud mod Jyllands Allé.
- 1979 BRAND**
Tribunebygningen tegnet af Svenn Eske Kristensen brænder. De efterfølgende skader på bygningen er så store, at en ombygning er nødvendig.
- 1980 OMBYGNING AF TRIBUNEBYGNINGEN**
Ombygningen af tribunebygning varetages af Stadsarkitektens kontor. Tribunebygningens tidligere fjerde etage opføres ikke.
- 1990 SOVEKABINER**
De gamle totalisatorboder og kiosk i gennemgangen, i stueetagen, indrettes til sovekabiner for tilreisende ryttere.
- 2001 NEDLÆGGELSE AF ØST INDGANG**
Indgangen mod Stadion nedlægges i forbindelse med opførelsen af den nye tilbygning til Ceres Park. Skrænten mod cyklebanen mindskes, for at gøre plads til byggeriet.
- 2001 UDVIDELSE AF AARHUS IDRÆTSPARK**
De nye bygninger tæt på cyklebanens sydøstlige hjørne står færdig.

Opstart inden sæsonstart, Aarhus Cyklebane.
Kilde: FB gruppen 'Århus cyklebane i 60 og 70'

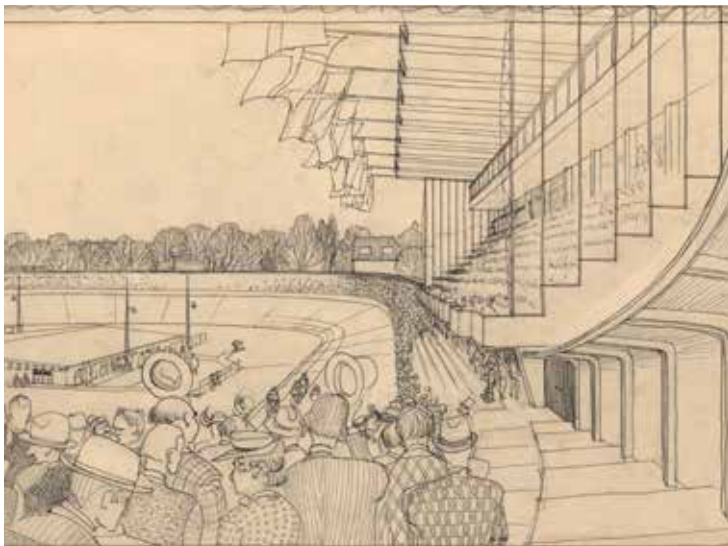
SVENN ESKE KRISTENSEN (1905-2000)

Arkitekt og kgl. Bygningsinspektør. Ansat på Kay Fiskers Tegnestue, mens han sideløbende underviste på Kunstakademiets Arkitektskole.

Svenn Eske Kristensen var stærkt forankret i den danske funktionalisme og modernisme, der fik sit gennembrud i efterkrigstiden. Grundet de ringere materialevilkår var Svenn Eske Kristensens arkitektur præget af at være traditionelle bebyggelser i solid og holdbar kvalitet. Hans store virke startede inden for boligbebyggeriet i starten af 1950'erne og senere i hans karriere bidrog han med større funktionsbyggerier til bl.a. Carlsberg Bryggerierne. Alle hans arbejder var funderet i velfærdssamfundets værdigrundlag, og hans arkitektur tog udgangspunkt i menneskets behov og livskvalitet. Hans væsentlige indsats inden for boligbyggeriet, bidrog med fornyet teknologi indenfor byggeriets standardelementer.

Svenn Eske Kristensen havde en klar forståelse for den kontekst han byggede i, om det var landskab eller byrum, historisk, kulturelt eller socialt. Forståelse for stedet kom bl.a. til udtryk i hans mange opførte fabriksbygninger og i hans virke som kgl. bygningsinspektør. Hans sans for materialer og detaljer blev aldrig svækket, trods bygningernes industrielle størrelse. De gedigne materialer var afgørende for arkitekturen og gav hans værker en ekstra dimension, især i kraft af at han ofte holdt sig til ganske få facadematerialer. Formgivningen var enkel, men med detaljerige kontraster i den lille såvel som i den store skala. Her kan fremhæves Maltsiloen og Lagerkælder 3, i Carlsberg, København, der ved sin anvendelse af mursten, viser en sublim forståelse for materialets egenskaber.

Pga. hans relativt lavmælte og nøgterne arkitektur fremstår Svenn Eske Kristensen i dag som en lidt 'overset' arkitekt. Hans værker kan ikke sættes i én kasse, da han formåede at gøre alle sine projekter til selvstændige arkitektoniske værker. Han aflæste stedet og byggesagen, og skabte en tilpasset og unik bygning til den givne opgave.

Øverst: Tjæreborg, Slotsholmen, København, 1968.

Nederst: De hængende haver, Carlsberg, København, 1969.

Kilde: Arkitekturbilleder

TV: Perspektivtegning af tribunebygningen til Ordrupbanen. Ordrupbanen er i dag nedrevet.

Kilde: Kunstbib

DEL 2 - VÆRDISÆTNING

MILJØMÆSSIGE VÆRDIER

De miljømæssige værdier knytter sig overordnet til Aarhus Cyklebanes attraktive beliggenhed i overgangen mellem Aarhus By, de omgivende villakvarterer og de storslåede landskabelige og rekreative omgivelser med Marselisborg Skovene og Aarhus Bugten.

Cyklebanen er omgivet af skov. Anlæggets grønne flade, landskabsbearbejdning og arkitektur forstærker sammenhængen mellem det nære miljø, og man oplever, siddende i græsset på banens bølgede skråninger, det omgivende landskab, som en rolig baggrund for cykelløbet.

De miljømæssige værdier knytter sig desuden til Aarhus Cyklebanes placering som en del af Aarhus Idrætspark, med fodboldstadion, væddeløbsbane, tennisbaner mv.

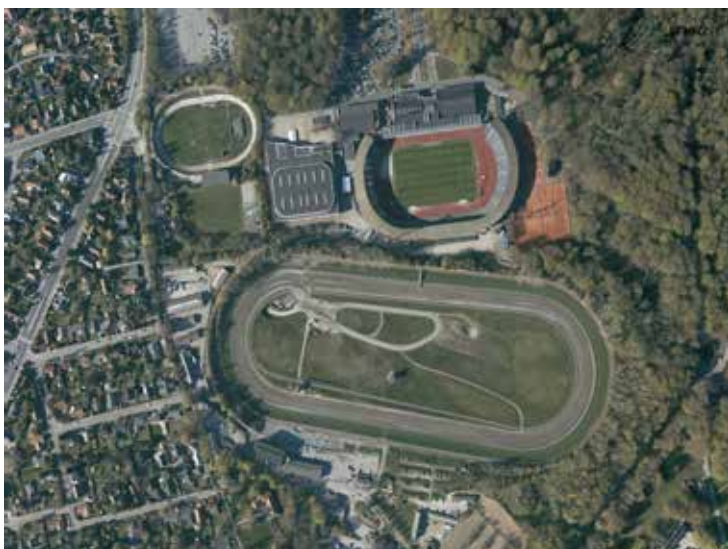
Samhørigheden med de øvrige idrætsfaciliteter understreges særligt ved den storslåede fælles ankomst via Stadion Allé, hvor man tages imod af den ikoniske hovedbygning, før man træder ind i sportens verden.

Denne samhørighed opleves dog ikke i dag, hvor ankomsten til cyklebanen udelukkende foregår fra Jyllands Allé.

Høegh Hansens hovedbygning for enden af Stadion Allé tager imod publikum. Cyklebanens oprindelige indgang ligger for enden af den tværgående akse.

Kilde: C. F. Møller Architects

Luftfoto der viser cyklebanens beliggenhed mellem by, skov og villakvarter, samt dens nære relation til de omkringliggende idrætsfaciliteter som væddeløbsbanen og stadion.

Kilde: Kortforsyningen

Cyklebanen ligger med skoven som baggrundstæppe.

Luftfoto fra 1948 der viser cyklebanens relation til omgivelserne og dens placering i forhold til akse mellem Lukas Kirken og Stadion.

Kilde: Aarhus Billeder Arkiv

Luftfoto af cyklebanen umiddelbart efter opførelsen, med indgang fra øst. Cyklebanen ligger som en integreret del af landskabet.

Kilde: FB Gruppen 'Århus Cyklebane i 60 og 70'

KULTURHISTORISKE VÆRDIER

KONGELUNDEN

Aarhus Cyklebanes kulturhistoriske værdier knytter sig til beliggenheden i en del af Marselisborg Skovene, benævnt Havreballe Skov, som er en del af et stort sammenhængende bynært og rekreativt område, Kongelunden.

Cyklebanen er en ud af en perlerække af områdets højt værdsatte værker, opført af de bedste arkitekter, ingeniører og kunstnere, og et fint eksemplar ud af flere legendariske friluftsanlæg tilknyttet Aarhus Idrætspark.

CYKLINGENS HISTORIE

De kulturhistoriske værdier knytter sig til Aarhus Cyklebane som repræsentant for Danmark som cykelnation. Aarhus er en by med en stærk cykelkultur, og Aarhus Cyklebane har født mange internationale stjerneryttere. Banen repræsenterer en glansperiode i 50'ernes cykelhistorie med store løb, som samlede op mod flere tusind tilskuere.

Mange legendariske historier udgår herfra og holdes i live af bl.a. connoiseuren, journalist og forfatter Jørgen Leth (1937-), som har givet cykelsporten stemme og stadig har stor betydning for Aarhus Cyklebane, blandt andet gennem den årlige begivenhed Jørgen Leths Æresløb. Også andre Aarhusianske kunstnere har kastet deres kærlighed over Aarhus Cyklebane, herunder digter og dramatiker Peter Laugesen (1942-), som i digtsamlingen 'Forstad til intet' er inspireret af cyklebanen.

Foto fra storhedstiden på Aarhus Cyklebane i slutningen af 1960'erne.
Kilde: FB gruppen Århus Cyklebane i 60 og 70

ANLÆGGET SOM EN 'CYKELLØB-MASKINE'

De kulturhistoriske værdier knytter sig til Aarhus Cyklebanes anlæg og bygninger, som afspejler hvordan efterkrigstidens folkelige forlystelser og idrætsudøvelse i det spirende velfærdssamfund flettedes sammen i det fysiske miljø. Anlægget er som en 'cykelløb-maskine', hvor alle de løsrevne og forskelligartede elementer har deres tydeligt individuelle funktion i cykelløbets integrerede hele.

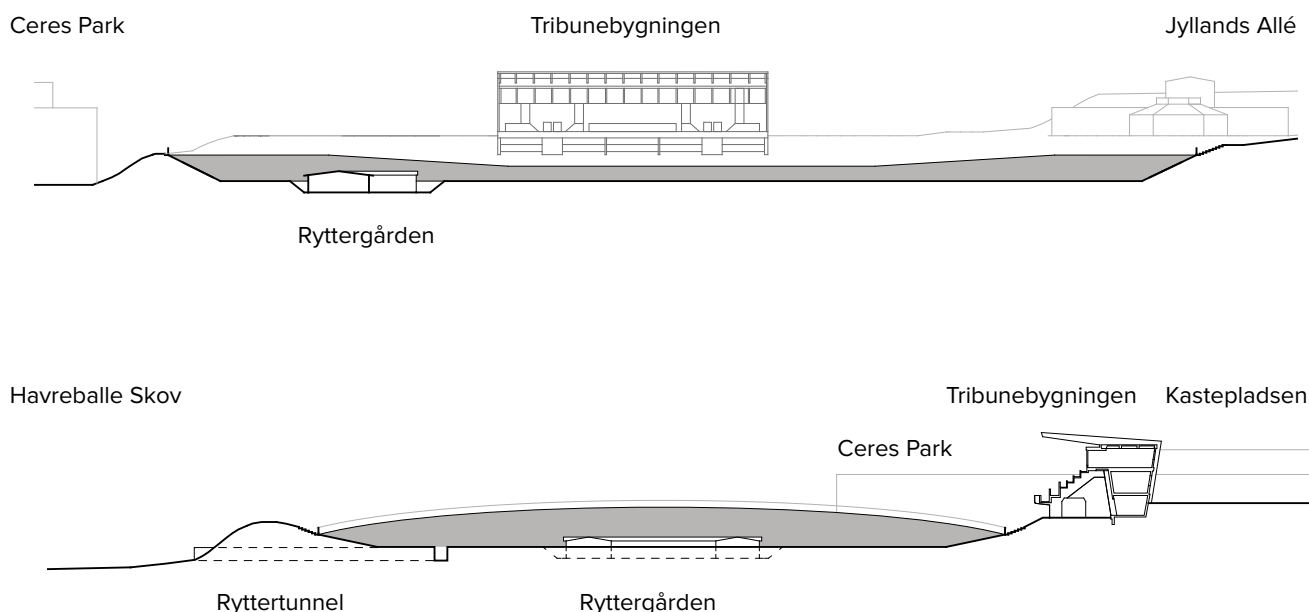
Velodromen trykker sig med et vandret plan i midten ned i landskabet og skaber anlæggets overordnede form med indgangen fra øst. Ryttergården trykker sig ned i en grav på græsarealet i midten af banen, så den nemt kan servicere rytterne, og samtidig ikke generer udsynet til igangværende løb. I modsætning hertil er løbsledertårnet placeret ovenpå græsfladen, for at skabe overblik.

Terrænforskellene udnyttes yderligere til en underjordisk tunnel fra nord, hvor cykelrytterne kan komme direkte udefra ind til banens midte, uden kontakt med publikum. Mod vest og syd er siddepladser terrasseret ind i det naturlige terræn, og mod nord ind i volden.

Mod syd i yderkanten af anlægget udenfor velodromen står tribunebygningen, med tribunetrappe, totalisatorboder, gennemgang og bifunktioner nederst samt restaurant øverst, presset let ind i terrænet, og rejser sig, for herfra at skabe maksimalt udsyn over cyklebanen, og optimale forhold for publikum.

Øverst: Snit øst-vest gennem cyklebanen - set mod syd, mod tribunebygningen.

Nederst: Snit nord-syd gennem cyklebanen - set mod øst, mod ryttergården.

De kulturhistoriske værdier knytter sig til den oprindelige indgang fra øst, hvor tilskuerne straks opdeles i 1. og 2. klasse. Publikum på 2. klasse står eller sidder i græsset rundt om velodromen, mens 1. klasse befinder sig lige foran målstrengen på tribunetrappens tilskuerpladser med træsæder, solen i ryggen, tag over hovedet, læ fra de to skrå glasvægge, og nærhed til restaurant og toiletter.

Hele anlægget er udformet perfekt for de to gensidigt afhængige brugergrupper: cykelrytterne og publikum. På en gang sammenflettet i tæt kontakt med hinanden langs banderne og via udsynet fra tribunen. Samtidig fuldstændigt fysisk adskilte fra hinanden – uden nogen form for berøring, med hver deres ind- og udgange, opholds-, spise- og toiletfaciliteter.

Midterst: Udsigt ud over cyklebanen mod Stadion, set fra tribunetrappen. Terrænet rejser sig fra cyklebanes plane græsklædte midte og danner en vold ned mod akse mod stadion. På den græsklædte midte ses ryttergården og løbsledertårnet.

Nederst TV: Tribunebygningen ligger med ryggen ind i volden mod kastepladsen. Tribunetrappen ligger som en forlængelse af de græsklædte tilskuerpladser ned mod cyklebanen.

Nederst TH: Rytteradgangen fra nord, der skærer sig ind gennem volden. Ved siden af tunnelen føre trin op til voldens top og ind gennem en sekundær adgangsvej i hegnet omkring cyklebanen.

UDE-INDE

En stor værdi ved både anlæg og tribunebygning er, hvordan de er skabt til at livet leves udendørs. Området foran tribunebygningens nederste etage har historisk været det sted, hvor flest mennesker stimlede sammen. Der har været et leben af hujende tilskuere, forbipasserende, folk der skulle op på tilskuerpladserne, hente øl, på toilettet, op i bygningen eller som skulle satse penge på de populære totalisatorspil ved træboderne, som er bygget ind i bunden af tribunebygningen. Livet for foden af tribunebygningen knyttede de store arealer ude omkring selve cyklebanen sammen med livet oppe i tribunebygningen.

MENNESKET I CENTRUM

De kulturhistoriske værdier knytter sig til tribunebygningens tidstypiske udtryk. 1950'erne var indenfor arkitekturen på samme tid en meget generøs og yderst nøjsom periode.

Mennesket var i centrum, og arkitekturen blev med udgangspunkt i omsorg for den enkelte dyrket og forfinet til det ypperste indenfor mulighedernes grænser, i en tid hvor ressourcerne var knappe. Det afspejler sig bl.a. ved en gennemarbejdet arkitektonisk detaljering og en omhyggelig håndværksmæssige bearbejdning af de relativt enkle materialer.

I anlægget kan nævnes de græsbeklædte tilskuerpladser, som er terrasseret ind i terrænet omkring velodromen med en simpel betonflise. Betonflisen er afrundet i kanten, hvilket afspejler hensigten, at tilskuerne, også dem på 2. klasse, skulle sidde behageligt.

Desuden kan nævnes tribunetrappens gennemførte helhed og detaljering, hvor der i brugen af den billige beton er taget hånd om tilskuerens velbefindende. Det gælder for måden man ankommer inde fra gennemgangen i stueplan, stiger op gennem det lille trapperum til tribunetrappen, ankommer

Nederst TV: Historisk billede fra en træningsdag i 1973. Cykelrytterne i forgrunden holder klar ved startlinjen, og tilskuerne flokkes for foden af tribunebygningen. Kilde: Aarhus Billeder

Nederst TH: Historisk foto fra en løbsdag efter ombygningen i 1980. Der er en glidende bevægelse fra cyklebanen over de græsklædte tilskuerpladser langs banens kant og op ad tribunetrappen. Kilde: Slots- og Kulturstyrelsen.

med front mod cykelløbet, drejer sig omkring, interagerer med andre, orienterer sig på tribunen og søger hen mod sin plads ad forgrenede trappegange. Trapperne er designet med afrundede kanter og skrå vinkler, så den enkelte på en værdig måde kan stå, gå, og dreje sig på minimal plads, uden at slå sig på bygningen.

Også bygningens skrå linjer, bemalinger og detaljer i træ, som gerichter, træbeklædninger etc., afspejler periodens enkle funktionalistiske stil.

Øverst: Dør i gennemgangen, hvor den skrå afskårne portal i beton skaber en elegant overgang mellem det skrå og det lodrette. Dørens smalle træprofiler skaber en fin kontrast til betonens grove spor efter forskallingsbrædder.

Nederst TV: Tribunetrappen med dens mange forskellige rumligheder og detaljer.

Nederst TH: En af trappeløbene på tribunetrappen. Bemærk det nederste trins afskæring mod trappen ned til gennemgangen.

ARKITEKTONISKE VÆRDIER

LANDSKABET

De arkitektoniske bevaringsværdier knytter sig til Aarhus Cyklebane som et gennemført landskabeligt anlæg med en harmonisk rumskabende form, der vokser ud af terrænet i en bølgende bevægelse.

Den grønne sammenhæng med Havreballe skov og de omkringliggende naturområder understreges af den gennemgående græsbevoksede flade, som flyder ind over anlægget og kun afbrydes af de terrasserede siddepladsers betonkanter, enkelte betontrappetrin, eller de mest nødvendige gang- og opholdsområders grus- eller betonflisebelægninger.

Velodromens kurvede og perfekt dimensionerede form til banecykling, afføder anlæggets form. Med et vandret plan i midten er den raffinerede bane presset ned i landskabet, som er højest mod vest og syd (Jyllands Allé og kastepladsen) og lavest mod øst og nord (Stadion og skoven), så der dannes en skråning i terrænet mod vest med plads til publikum. Mod øst og nord skubber velodromens form terrænet foran sig og danner den rumskabende jordvold, som giver cyklebanen den karakteristiske indadvendte og lukkede udformning set fra Stadion.

Øverst: Sammensatte fotos der viser cyklebanens placering i terrænet og tribunebygningens placering på langsiden mod syd.

Nederst TH: Cyklebanen og tilskuer-pladserne falder med terrænet ned mod den græsklædte midte.

ANKOMSTEN FRA ØST

En af de store arkitektoniske værdier ligger i den bevarede oprindelige ankomst til cyklebanen fra øst, via Stadion Allé, hovedaksen mellem Skt. Lukas Kirke og Idrætsparkens stadionbygning. Fra pladsen foran stadionbygningen, udgår en mindre akse vinkelret mod vest, som lander foran en skrænt på forpladsen nedenfor cyklebanen. Skrænten danner en massiv mur, som forhindrer, at man kan se ind på cyklebanen.

Ved vurdering af dette sted, skal man 'se ind bag' stedets tilsyneladende ringe tilstand, og forestille sig, at man, som det tidligere har foregået, står og venter på at vise billet ved et indgangsparti, der ikke er der i dag. Efter billettering bliver man lukket ind og spadserer op ad en af de to stier, som fører op til cyklebanen. På vejen op bliver mere og mere af velodromen synlig, og til sidst står man helt oppe og får det fulde overblik over cykelløbene.

Det er en fin dramaturgi med en spændingskurve, som udløses gradvist, - en totalt iscenesat oplevelse.

I dag er denne adgang fra forpladsen op til cyklebanen tilgroet og lukket af med et trådhegn, og det gamle indgangsparti er væk. Derfor er det svært at se, at her tidligere har været en indgang. Den nyere bygning, Ceres Arena, er desuden bygget uheldigt tæt på den historiske indgang, og noget af den oprindelige jordvold er i samme forbindelse fjernet, hvilket har skadet stedets arkitektoniske værdi. Det er dog stadig muligt at reetablere en attraktiv og velfungerende adgang i denne placering mod øst.

Midterst: Oprindelig publikumsadgang fra øst nord om cyklebanen - for 2. klasse.

Nederst TV: Ankomst fra øst via akse vinkelret på Stadion Allé. Cyklebanen tegner sig som en begrønnet vold for enden af vejen. Ceres Arena ligger til venstre og Havreballe Skov til højre.

Nederst TH: Oprindelig publikumsadgang fra øst syd om cyklebanen - for 1. klasse.

Midterst TV: Snit gennem tribune-bygningen, der viser tribunens kontakt til cyklebanen.

Midterst TH: Snit gennem tribune-bygningen, der viser den glidende bevægelse fra gennemgangen og op til tribunebygningens 2. etage, hele tiden med kontakt til cyklebanen.

Nederst TV: Kig mod opgangen fra ryttertunnelen til cyklebanens grønne midte. Fra mørke til lys.

Nederst TH: Indgangen til ryttertunnelen fra nord, med en sekundær publikumsadgang via trappen opad volden.

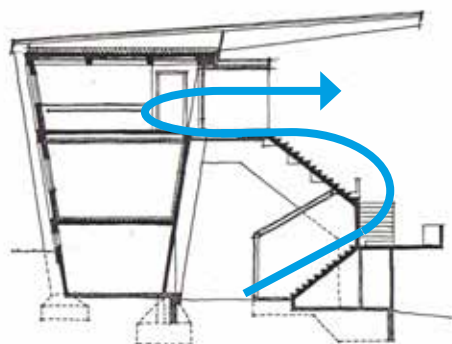
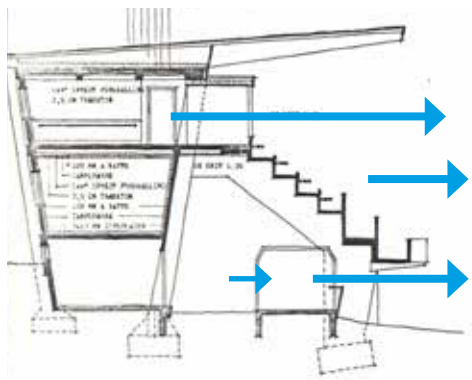
RYTTERNES INDGANG

De arkitektoniske bevaringsværdier knytter sig til rytternes underjordiske indgang fra nord, hvor tunnelens betonkonstruktion stikker frem og markerer indgangens tag i en halvcirkulær bue. Tunnelen er ikke længere, end at lyset kan ses for enden, og opstigningen fra den mørke og snævre passage til den åbne græsflade i banens midte er en overraskende og kontrastfuld oplevelse.

TRIBUNEBYGNINGEN

Måden cyklebanens udendørs liv på de græsklædte flader og skråninger møder tribunebygningens fod og front med totalisatorboderne og gennemgangen som omdrejningspunkt og intermezzo, er bevaringsværdig. Bevægelsen fortsætter i et uafbrudt forløb op ad bygningens yderside, i form af den skulpturelle insitustøbte tribunetrappe. Den er nøje indrettet til komprimeret samvær og møder mellem mennesker, med gangarealer, opholdssteder, nicher og bænkerækker, næsten som en stor skrånende udendørs dagligstue eller pladsdannelse.

Den opstigende bevægelse fortsætter øverst ind gennem glasdøre og lander i det store restaurationslokale på 2. sal, hvorfra man kan få det store overblik over hele baneanlægget. Tidligere stod dette rum i åben og udendørs forbindelse med tribunetrappen, hvilket gjorde oplevelsen endnu stærkere.

Livet foregår både udenpå, under og inde i tribunebygningen. Publikumsindgangen til de offentlige rum øverst i bygningen foregår ved opadstigning udenpå bygningen, mellem bænkerækker og opholdsnicher, alternativt ad interne indvendige trapper. Den imponerende opbygning af tribunebygningen er således baseret på denne sammenfletning af indendørs og udendørs liv.

Tribunebygningens arkitektur er markant med de skrånende linjer, den åbne forside og taget, som vipper op, ud mod cyklebanen. Den V-formede rå betonkonstruktion med de seks betonrammer og tribunetrappen står skulpturelt, med spændende rumligheder og fine detaljer både inde og ude. Det er en bygning, som kan opleves både tæt på og langt fra.

Øverst: Tribunebygningens skulpturelle forkant.

Midterst: Tribunebygningens sammensatte form giver mange forskellige rumligheder og kig, og byder på mange overgange mellem inde og ude.

Nederst TV: Tribunetrappens afskærmte rum med det fulde udsyn over cyklebanen.

Nederst TH: Rummet under tribune-trappens udkragende tilskuerpladser. Det er her, ved foden af bygningen, der har været hektisk aktivitet på løbsdage.

ORIGINALITETSVÆRDIER

Aarhus Cyklebanes originalitetsværdier knytter sig overordnet til det samlede anlæg med adgange, græsklædte tilskuerpladser, velodrom(cyklebane), ryttergård, løbsledertårn og tribunebygning, hvor hver del har deres specifikke funktion i forbindelse med afvikling af et cykelløb.

Cyklebanens landskabelige bearbejdning, med cyklebanen, der er trykket ned i terrænnnet, de græsklædte tilskuerpladser, der følger cyklebanen og terrænnnet, voldene mod nord og øst, samt græsplænen i cyklebanens midte med den nedsænkede ryttergård, fremstår meget originalt og kun med ganske få ændringer. Det samme gælder rytteradgangen og den sekundære publikumsadgang via ryttertunnelen og trappen i bakken mod nord, mens den oprindelige primære publikumsadgang mod øst er nedlagt og der er i dag indgang fra Jyllands Allé mod vest. Den landskabelige bearbejdning af den oprindelige adgang fra øst er dog bevaret, og adgangen vil let kunne genskabes.

Luftfoto af cyklebanen som den ser ud i dag, med den nye publikumsadgang mod vest mod Jyllands Allé og ændret stiforløb på banens grønne midte.
Kilde: Kortforsyningen.

Luftfoto af cyklebanen som den så ud omkring 1950, med publikumsadgang mod øst og den første tribunebygning i træ.
Kilde: Danmark set fra oven

Ryttergården, i cyklebanens midte, fremstår i store træk som oprindeligt. Bygningen er indenfor de seneste år blevet delvist istandsat udvendigt med ny træbeklædning, ny farvesætning og nye døre, og indvendigt med nye fliser, spanske vægge og ny farvesætning. Det er ikke alle tiltag, der har taget udgangspunkt i den eksisterende bygnings materialer og form.

Løbsledertårnet, der står på den grønne flade i cyklebanens midte, er blevet ombygget ad flere omgange og fremstår i dag med ny overdel i én etage, original høj femkantet sokkel/kælder og originale trapper.

Tribunebygningen, der ligger ved startlinjen på cyklebanens langsides mod syd, er opført i 1954 og ombygget igen efter en brand i 1980. Tidligere lå der en tribunebygning i træ, men efter en arkitektkonkurrence i 1947, blev den nuværende tribunebygning opført i 1954 med plads til flere tilskuere, boder, toiletter og restaurant.

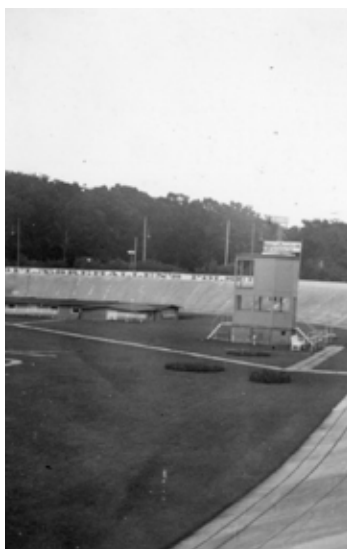
Overordnet set fremstår tribunebygningen som oprindeligt, dog med den store forskel, at bygningen efter branden i 1980 er blevet en etage lavere. Oprindeligt lå restauranten på 3. sal med lette skrå facadepartier ud mod cyklebanen. Efter branden blev tagkonstruktionen og opbygningen af denne er ændret, og hele 3. sal er i dag væk. Dette har gjort, at bygningen har mistet en del af sit lette åbne og spænstige udtryk.

Stueetagen, 1. sal og selve tribunetrappen fremstår som oprindeligt, kun med få funktionsændringer, ekstra døre, skillevægge, nye vinduespartier og lignende. På 2. sal er ændringerne derimod store, idet etagen oprindeligt stod i åben forbindelse med tribunetrappen. I 1980 blev etagen lukket af ud mod tribunetrappen med et let lodret facadeparti i glas og malede facadeplader.

Nederst TV: Løbsledertårnet i dag, med oprindelig sokkel og trapper samt ny overdel. I baggrunden ses ryttergården malet i en mørk farve, samt cyklebanen afgrænset af et åbnet trådhegn.

Nederst i midten: Løbsledertårnet omkring 1950. Her i tre etager og med fladt tag. Til venstre i billedet ses ryttergården, med sidefløjene fra 1949. Ryttergården er malet i en lys farve. I baggrunden ses cyklebanen afgrænset af en lukket bande i træ. Kilde: Aarhus Billeder.

Nederst TH. Løbsledertårnet fra 1940 i to etager og med lav taghældning. Forrest i billedet ses ryttergården før opførelse af sidefløje. Bagerst i billedet ses den første tilskuertribune i træ. Kilde: Aarhus Billeder.

Tribunebygningens facader fremstår i dag med hvid betonkonstruktion, gråt træværk og grå og gule døre. Oprindeligt var den ydre betonramme malet hvid, mens gavlenes tilbagetrukket felt, de bærende rammer under tribunetrappen, de høje betonbrystninger på tribunetrappen og brystningerne på 3. sals facadeparti, var malede rødbrune. Træværk og døre var malede mørkegrønne. Tribunebygningen fik herved mere dybde og lethed.

Tribunebygningen som den ser ud i dag. Bygningen er i tre etager. Tagkonstruktionen er ændret og 2. sal er lukket af med en let lodret facade. I gavlen fremstår taget som en lukket massiv V-form.

I forgrunden ses cyklebanen afgrænset af et åbent trådhegn.

Tribunebygningen, som den så ud ved opførelsen i 1954. Bygningen var i fire etager. 2. sal indgik som en del af den åbne udendørs tribunetrappe, mens 3. sal svævede over denne, med sine skrå facader og en udkragende boks. Taget lå som en tynd skrå skive ovenpå bygningen og kragede ud over gavlen. Ovenpå skiven kan bygningens hovedrammer anes som trekanten, der stikker op igennem tagskiven.

I forgrunden ses cyklebanen afgrænset af en lukket bande i træ.

Kilde: Aarhus Billeder.

BÆRENDE BEVARINGSVÆRDIER

De bærende bevaringsværdier knytter sig til Aarhus Cyklebane:

- som repræsentant for Danmark som cykelnation, og som en af de ældste idrætsgrene tilknyttet Aarhus Idrætspark. Banen, som eneste tilbageværende udendørs cyklebane i Danmark, og som repræsentant for en glansperiode i 50'ernes cykelhistorie med store løb, som samlede op mod flere tusind tilskuere, og som satte Aarhus på landkortet som en by med en stærk cykelkultur og mange internationale stjerneryttere.
- beliggenheden i en del af Marselisborg Skovene, benævnt Havreballe Skov, som et stort sammenhængende bynært og rekreativt område, med en historie tilbage til Marselisborg Gods i 1500-tallet, som en vigtig del af aarhusianernes identitet. Cyklebanen er én ud af en perlerække, af områdets højt værdsatte værker, opført af de bedste arkitekter, ingeniører og kunstnere, og samtidig et af de legendariske friluftsanlæg, samlet under Aarhus Idrætspark, med den ikoniske hovedankomst ad Stadionalle.
- anlægget som en 'cykelløb-maskine', udformet perfekt for de to gensidigt afhængige brugergrupper: cykelrytterne og publikum, hvor alle de løsrevne og forskelligartede elementer har deres tydeligt individuelle funktion i cykelløbenes integrerede hele. Herunder velodromen, græsfladen i midten, de terrasse-rede siddepladser i terrænet, indgangen fra øst, ryttertunnellen fra nord og tribunebygningen mod syd.
- cyklebanen som et gennemført landskabeligt friluftsanlæg med en smuk rumskabende indadvendt form, vokset ud af terrænet i en bølgende bevægelse fra velodromens geometri, med den iscenesatte oprindelige ankomst fra øst, fra Stadions ikoniske hovedbygning.
- den tidstypiske tribunebygning, med den skulpturelle V-formede betonkonstruktion og det skrånende tag, som vipper op og ud mod cyklebanen, bygningens arkitektoniske gennemarbejdning i helhed og detalje, samt måden det udendørs liv møder tribunebygningens fod og bevæger sig i en ubrudt bevægelse op ad tribunetrappens åbne forside for at kulminere på den åbne 2. sal, hvorfra der er overblik over hele anlægget.

Velodromens østlige sving, som danner væg mod den oprindelige ankomstplads fra stadions hovedbygning mod øst.

Græsfladen og den bagvedliggende skov understreger den landskabelige sammenhæng.

Velodromens sydlige langside og tribunebygning.

Fra den oprindelige indgang i øst kom publikum op til cykelløbene i mellemrummet mellem banen og bygningen bagerst i billedet.

Terrænnets stigning mod syd optages i det landskabelige cykleanlæg.

ANBEFALINGER

FORTIDEN

For at få forstå, at Aarhus Cyklebane er bevaringsværdig, skal man se på den væsentlige betydning banen har haft for udviklingen indenfor dansk cykelsport, og at den er det sidste tilbageværende eksemplar fra en tid, hvor banecykling foregik på udendørs velodromer.

Anlægget repræsenterer en væsentlig fortælling, som eftertidens cykelryttere kommer til at stå på skuldrene af, og en bevaring vil medvirke til at overlevere en stolt identitet af et folk, hvor stort set alle kan cykle.

Miljøet omkring Kongelunden er ikke det samme uden sin fortid, hvor tidligere tiders fremsynede politikere lagde den grund, der i dag bygges videre på. Historien bag områdets mange legendariske attraktioner, heriblandt Aarhus Idrætspark, som Cyklebanen unægteligt er en af de ældste repræsentanter for, er af uvurderlig værdi for området.

Det er også tilbage i historien, vi finder nøglen til hvordan Aarhus Cyklebane kan få en meget stærkere oplevelseskraft og langt større samhørighed med sine omgivelser, end den har i dag.

Af følgende billedserien fremgår entydigt, hvordan ankomsten til Aarhus Cyklebane fra opførelsen i 1940 var tænkt til ene og alene at foregå fra Aarhus Idrætspark, via Stadion Allé. Der var tale om en flot ankomst fra Stadions hovedbygning, hvor publikum, fra cyklebanens forplads, spadserede op til tilskuerpladserne ad to stier langs velodromens kant.

Senere, da villakvarteret var vokset, og Jyllands Allé var ved at blive anlagt, opstod den uhensigtsmæssige opløste åbenhed ud mod Jyllands Allé, som vi ser i dag. Det var på denne baggrund Sverre Eske Kristensen i 1947 tegnede sit forslag til Aarhus Cyklebanes nye tribuner.

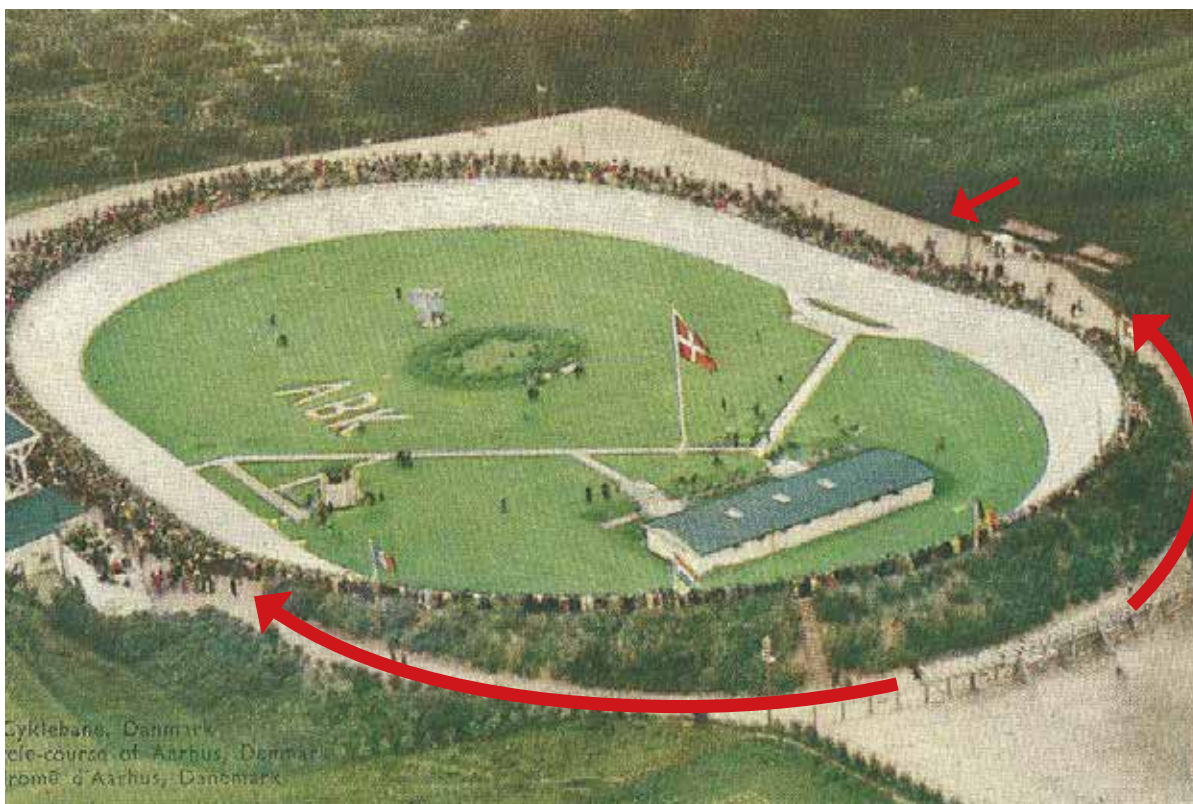
Modsat side øverst: Aarhus Cykelbane blev opført i 1920. Dette billede, med den gamle trætribune, viser åbne grønne arealer mod vest. Jyllands Allé eksisterer ikke, og ankomsten foregik udelukkende fra en stor og flot forplads mod øst. Pladsen var koblet på hovedindgangen til Aarhus Idrætspark via Stadion Allé. Fra forpladsen spadserede publikum ad to stier langs velodromens østlige sving op til tilskuerarealerne. Pilene viser de primære adgange. Rytterne kom ind gennem tunnelen fra nord.

Kilde: FB Gruppen 'Århus cyklebane i 60 og 70'

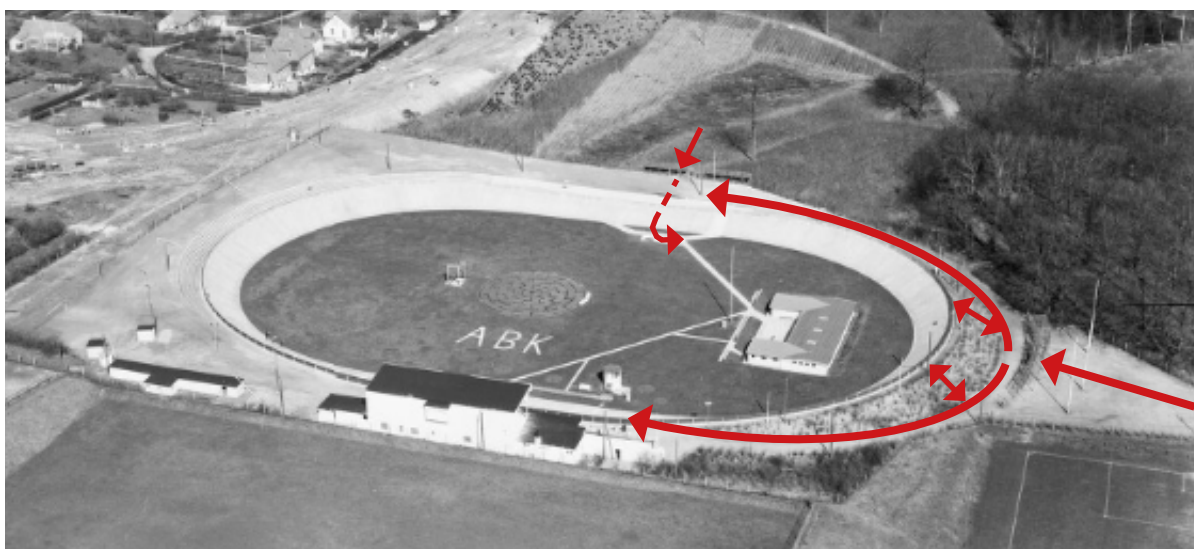
Herunder: Kortet fra 1942 viser hvordan hovedankomsten til Stadion, er planlagt fra hovedbygningen af Høgh-Hansen.

Kilde: Kortforsyningen

Nederst: Her ses samme situation, fotograferet formentligt i år 1946, Jyllands Allé er ved at blive anlagt, og nederst i billedet ses fortsat den ældste tribune i træ. Sådan var situationen, da Svenn Eske Kristensen i 1949 tegnede sit forslag.
Kilde: Danmark set fra oven

Af Svenn Eske Kristens tegninger kan vi aflæse hvordan han, med en høj støttemur og en væg med indbyggede totalisatorboder, øl- og pølsebar, kiosk, toiletter mv. afskærmer fuldstændigt mod Jyllands Allé, og dermed genetablerer cyklebanens tidligere indre isolerede verden.

Han beskriver i sine stemningsfyldte tegninger en dramaturgi med adgang fra øst, hvor publikum forventningsfuldt samles foran cyklebanens hovedindgang, hvorfra de ikke kan se ind til de igangværende løb. Efter billettering spadserer de ad de to ramper op til publikumsarealerne langs cyklebanens sider. Undervejs åbenbarer atmosfæren fra de igangværende løb og totalisatorspil sig gradvist, i form af lyde og syn, mens de bevæger sig ind i cykelsportens intense univers, og spændingen udløses.

Svenn Erik Kristensens tribunebygning blev opført i 1954. Men indgangsbygningen og palisaden med støttemur og afskærmning blev aldrig udført, og i dag kan forbigående overskue hele cyklebanen i ét enkelt blik gennem ståltrådshegnet fra Jyllandsalle.

Modsat side øverst: Situationsplan viser hvordan S. E. Kristensen kobler cyklebanen på hovedankomsten til Stadion.

Tegning S. E. Kristensen 1948.

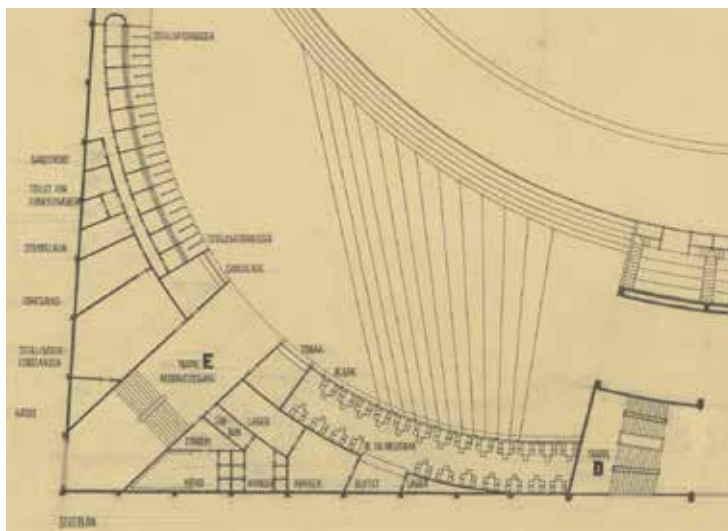
Kilde: Kunstbib

I DAG: HOVEDINDGANG OG ÅBENHED MOD JYLLANDS ALLE

Nuværende indgang fra Jyllandsalle, med frit udsyn over banen.

Kilde: Google Maps

VISION: HOVEDINDGANG

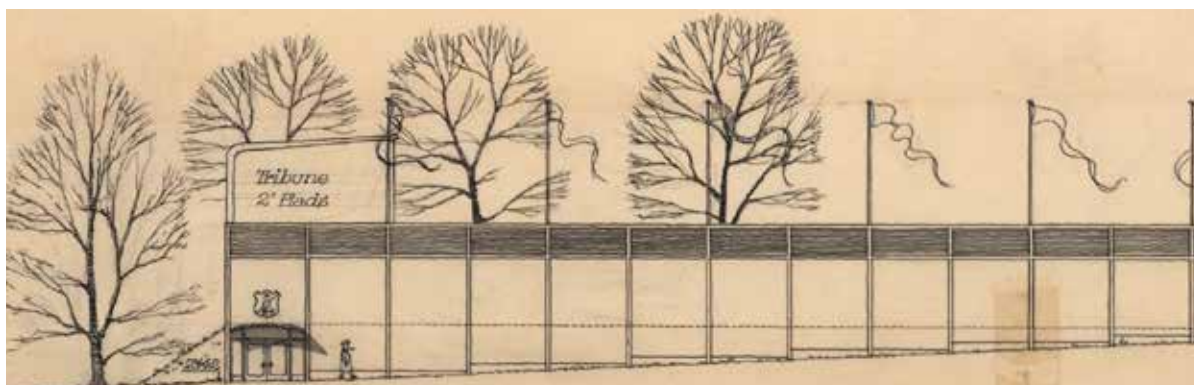
Modsat side midterst og nederst: Perspektivtegningen ('Hovedindgangsparti') samt udsnittet af opstalt (set fra syd) viser, hvordan S. E. Kristensen iscenesætter en storslået ankomstoplevelse fra Stadion.

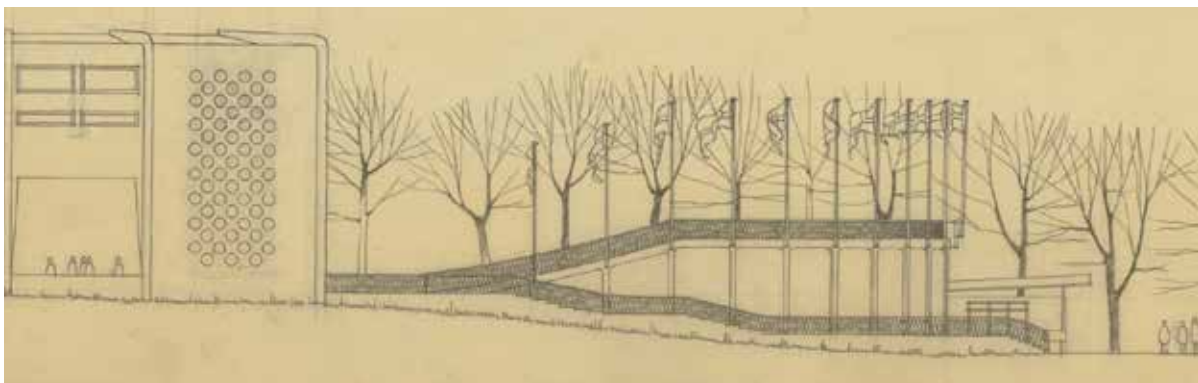
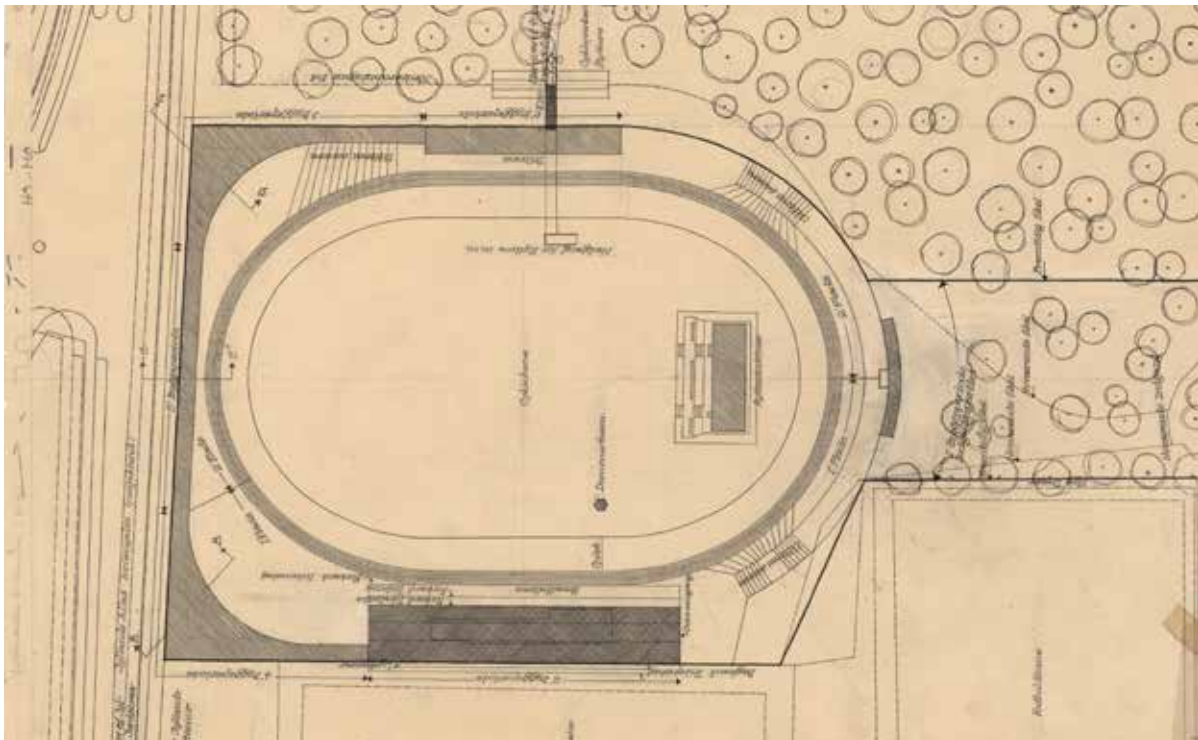
VISION: SKÆRM MOD JYLLANDS ALLÉ.

TV og nederst: Udsnit af plan og opstalt (set fra vest) viser, hvordan S. E. Kristensen visuelt afskærmer ud mod Jyllands Allé med en skærmvæg ovenpå en høj støttemur med udgang i hjørnet, omtalt som 'reserveudgang' (1947).

Tegninger S. E. Kristensen 1947

Kilde: Kunstbib

FREMTIDEN

Fremitidens banecykling foregår hele året rundt på indendørs baner i træ. Aarhus Cyklebane egner sig ikke længere til denne disciplin. Men den rummer et enormt potentiale, både i kraft af sin beliggenhed i Kongelunden, sin spændende kulturhistorie, sin funktionalitet som friluftsanlæg og sin skønhed som et gennemført arkitektonisk værk.

Aarhus Cyklebane kan fremover anvendes til mange former for kultur-, fritids- og sportsaktiviteter. Med sin unikke placering og fine adgangs- og parkeringsforhold egner den sig i høj grad som ramme for afholdelse af større offentligt tilgængelige arrangementer, som kan samle mange mennesker og udnytte banens mange muligheder.

KONKLUSION

Det anbefales at

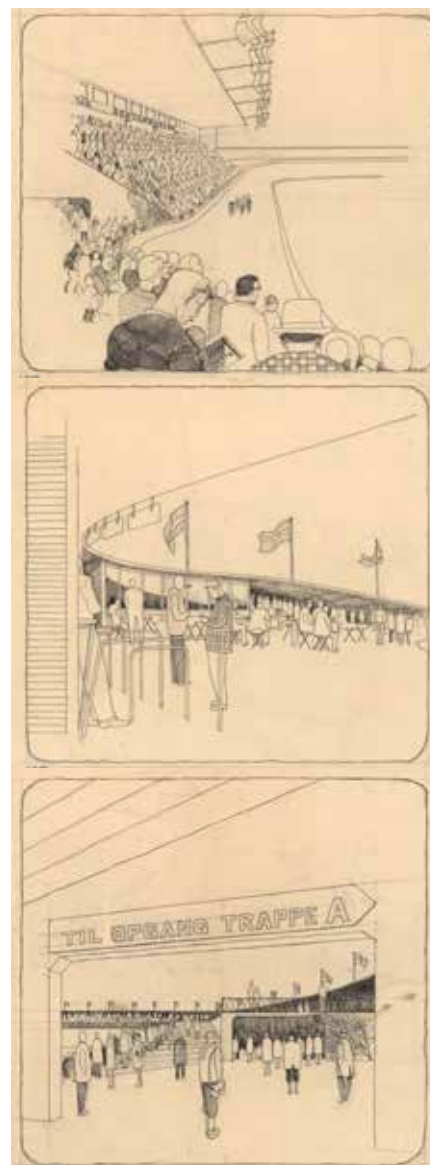
- Aarhus Cyklebane fredes som friluftsanlæg. Der udføres ikke nogen form for total overdækning.
- Der opføres et nyt indendørs cykleanlæg, som opfylder nutidige krav til banecykling. Anlægget placeres i Aarhus Idrætspark, - optimalt set i nær tilknytning til den historiske cyklebane.
- Aarhus Cyklebanes fremtidige funktion samtænkes, både fysisk og anvendelsesmæssigt, som den integrerede del af idrætsparken, den er skabt til at være.
- Terrænet omkring den oprindelige østlige ankomst med de to stier op langs hver side af svinget genetableres i en værdig udgave baseret på den oprindelige ide, som samtidig imødekommer de fremtidige forhold på stedet.
- Der reetableres en overgang fra stadions ikoniske hovedbygning til opgangen til Aarhus Cyklebane med en ny forplads og en ny overdækning eller indgangsbygning.
- Der udføres visuel afskærmning af Aarhus Cyklebane mod Jyllands Allé med indarbejdelse af en ny sekundær adgang, og der etableres en ny forplads ud mod Jyllands Allé.
- Tribunebygningen restaureres med udgangspunkt i Svenn Eske Kristensens arkitektoniske tilgang. Uoriginale bygningsdele, der forringer de bærende bevaringsværdier, fjernes. Lukningen af 2. sal fjernes, og etagen rekonstrueres som åben etage i funktionel sammenhæng med tribunetrappen.
- Nuværende tagkonstruktion fjernes og der bygges en ny 3. sal efter overordnet ide, form og konstruktion som den brændte tribunebygning fra 1954. Detaljering og indretning af etagen kan fortolkes mere frit i forhold til originalen.

Øverst: I dag hovedankomst fra Jylandsalle (rød) og afspærret ankomst fra øst (blå).

Herunder: Forslag Aarhus Cyklebane Tegning S. E. Kristensen 1947

Kilde: Kunstbib

DEL 3 - POTENTIALER

FORTID OG FREMTID

Værdisætningen af Aarhus Cyklebane viser, at der findes en række store bygningsmæssige kvaliteter i både baneanlægget som tribunebygningen, der berettiger en fredning. Men også potentialer der peger mod en udvikling, hvor cykelsporten og andre idrætsgrene kan beriges både i form og funktioner til glæde for hele idrætsparken, Kongelunden, specifikt, men også hele cykelsporten i Jylland. Det må være rigtigt at gribe den mulighed der ligger i tiden, hvor interessen for cykelsporten er stigende hjulpet af mange faktorer, og da tilvejebringe de nødvendige faciliteter for en fremadrettet positiv udvikling for Dansk cykelsport.

Aarhus cyklebane indgår, om ikke særligt synligt, så dog som facilitet, som en integreret del af Aarhus Idrætspark og Kongelunden. Kongelundens mange rekreative aspekter med de mange forskellige interesser medfører at Aarhus cyklebane skal ses i et nyt lys, med både de idrætsformer, der pt. findes i umiddelbar nærhed, men også de grene der kan se sig selv i en ny 'kabale', når alle nu skal finde plads til hinanden indenfor et begrænset område. Og samtidig med at større og større sportsfaciliteter kontinuerligt udbygges bliver logistikhensyn med trafikflow og parkeringspladser mere end før nødvendige parametre der må planlægges med.

Cykelbanens omgivelser er ikke uden potentialer og benspænd, der skal betragtes når fremtiden skal vurderes. I umiddelbar nærhed skal Aarhus stadion omdannes til et fokuseret fodboldstadion, hvilket kræver en gentænkning af Kongelundens og Idrætsparkens enkeltdele, som eksemplificeret af den netop afholdte åbne konkurrence.

Udsigten fra tribunen vidner om anlæggets særlige placering i Kongelunden, hvor fredskov ligger som nærmeste nabo mod nordøst.

Nedenfor resumeres først forudsætningerne for at gennemføre nogle volumenstudier ved at belyse den umiddelbare historiske kontekst, både nær og fjern, og herefter vise hvordan det er muligt at skitsere, forandre og transformere det samlede anlæg til glæde for både cykelsporten specifikt og for Aarhus' borgere generelt.

Ser man tilbage på historien om Aarhus Cyklebane, som de tidligere kapitler skildrer, er det slående at se den måde hvorpå cykelbanen oprindeligt var storslået tænkt. De oprindelige skitsetegninger er fabulerende billeder af masser af mennesker, vejende flag og stor aktivitet. Ankomsten til cykelbanen var grandios tænkt fra øst, fra Stadionområdet, hvor Ceres Arenas forplads nu ligger, og fotografier fra 60'erne og 70'erne skildrer en storhedstid i banecyklingen med gang i totalisatorboderne og flanerende borgere. Cykelsporten flyttede sig idenne tid fra at være en decideret arbejdersport til i højere grad at dække alle samfundslag.

Historisk har banecykelsporten i Aarhus således kendt bedre dage. Siden beslutningen i 0'ernes begyndelse om ikke at opføre Arenaen til også at dække banecykling, har sporten været nødlidende pga. den eksisterende banes manglende opdatering. Langsomt men sikkert har forfaldet sneget sig ind og er blevet meget synlig. Vedligeholdelsen af cykelbanen og dens omgivelser har været nedprioriteret, hvilket netop har sat bogstaveligt tydelige spor. Banesporten i Jylland har også lidt under, at drømmen om en indendørs Velodrom i Hasselager, som man ellers blev stillet i udsigt, aldrig har materialiseret sig.

Forfaldet ses overalt på anlæggets bygninger, og det synes tydeligt, at vedligeholdelsen af anlægget har været nedprioriteret.

Ceres Arena er nu en interessant nabo, idet den nu har facade og ankomst mod den plads, der oprindeligt var Cyklebanens. Pladsen ligger i dag noget øde hen det meste af tiden og har en, om end smuk og rekreativ i højden, fredskov mod nord, der ligger imellem de to store parkeringsområder ved stadion og Hestehave Skovvej. Mod øst ligger cyklebanen skjult, gemt bag banens volde, men også af tilgroet tilfældig beplantning, der ikke røber noget om den fine arena der umiddelbart bagved var et socialt og sportsligt mekka i storhedstidens gloriole cykelæra.

Skal cykelbanen fredes er det nødvendigt at registrerede tidligere kvaliteter ved Sverre Eske Kristensens stort tænkte projekt og anlæg drages frem igen. Dette gælder både inde og ude. Tiden har været hård ved tilskuerpavillonen og ombygningen efter branden i 1980 har fjernet mange kvaliteter ved bygningsanlægget. Adskillige besigtigelser, studier og analyser af det historiske materiale har overbevist os om, at det ikke virker rimeligt at frede bygningsanlægget med mindre bygningerne på cyklebanen føres tilbage til den oprindelige arkitektoniske styrke. Men det kan heller ikke stå alene.

Bygningsanlæggene skal ikke føres tilbage til præcis samme udformning, idet udviklingen har vist sig at have nye krav og ønsker til faciliteterne. De skal ses ind i den større sammenhæng, hvor der er flere og nye brugere, og det er essentielt at cykelsporten føres ind i fremtiden med et nyt baneanlæg, der kan honorere de internationale krav og normer. Ved at kombinere de to kræfter, fortiden og fremtiden, kan der dannes et grundlag for et cykelsports mekka, en symbiose af overlappende funktioner, der kan hæve det samlede anlæg op i en international klasse, der ikke blot omfatter de funktionelle krav, men også respekterer og bruger den kulturhistoriske ballast på rejsen ind i en ny tid for cykelsporten. Denne transformering er nødvendig.

Øverst: Den oprindelige ankomst eksisterer stadig, men fremstår i dag mere som en bagside.

Nederst: Foto af Ceres Arenas forplads, hvor cyklebanen ligger skjult bag den tilgroede skrænt.

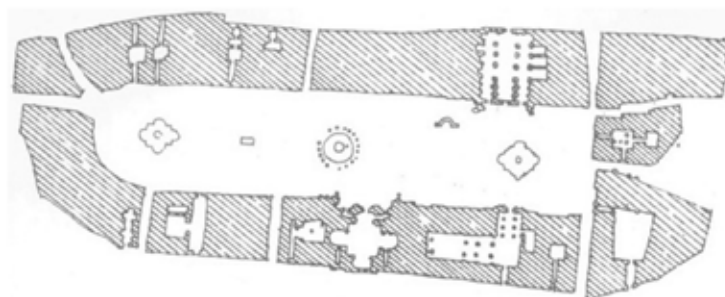

DEN HISTORISKE KONTEKST

At transformere eksisterende bygningsstrukturer til nye funktioner er ikke fremmed for Europa. Tværtimod har bygningskulturen altid fornyet sig ved at bygge om og videre på eksisterende strukturer. Piazza Navona i Rom er et klart aftryk af det romerske Circus, hvor i Antikken drabelige sportsbegivenheder blev afviklet for Roms borgere.

I nyere tid ses ofte meget funktionelle men funktionstømte bygningsanlæg omdannet til nye formål. I meget stor skala ses en frugtbar transformation i Torino, hvor den oprindelige Lingotto bilfabrik, der i 1938 fremstod med en klar industriel rytme og tydelighed, er tilført nye formål som hotel, kursussted og indkøbscenter. Det fungerer fordi logikken i den industrielle bygning, det konstruktive betonkorthus, er intakt, stadig med de grandiose opkørselsramper i beton, der som fødende spiraler fører til Fiats testbane på taget. Le Corbusier udtalte oprindeligt om bygningen, at Lingotto var den smukkeste indkapsling af tid, et fuldbrydet resultat af selve fremskridtstanken i slut 30'erne. I dag lever bygningen igen og på trods af dens raison d'être, bilen, er væk, fornemmes det dimensionerende element, bilen, overalt. Arkitekten Renzo Piano omdannede Lingotto og udtrykte dette tydeligt ved at tilføje et nutidigt signal, en heliport, til det fascinerende taglandskab.

Øverst: Planudsnit af Nollis plan for Rom med Piazza Navona.

Nederst: Lingotto-fabrikken, 1938, Torino. Transformeret af Renzo Piano i 90'erne.

Et dansk eksempel på en ligeledes vellykket transformation af en funktionel bygning er Dorte Mandrups omdannelse af Vandflyverhangaren på Refshaleøen i København i 2001. Bygningskonstruktionens elementer er stadig tydelige og intakte, og tilføjes en florlet indre konstruktion, der sammen med transparente lyse etagehøje gardiner leger med det smukke lysindfald og giver rummet et nærmest feminint touch i kontrast til bygningens oprindelige industrielle maskulinitet fra 1921. Nutiden kommer på denne måde i dialog med fortiden, og der opstår store kvaliteter i dette sammenfald.

Svenn Eske Kristensen, der tegnede Aarhus Cykelbane, var eksponent for den funktionelle tradition, hvor bygningsanvendelsen stadig skinner igennem, men er blødgjort typisk af materialernes sanselighed. Det mærkes i cykelbanens oprindelige bygningsdele fra 1954, og det ses også i de gamle tegningers dokumentation af hvordan, de øverste etager har været detaljeret.

Dette samspil må fremelskes igen gennem en renovering, og samtidig kan en mere gennemgribende transformation tilføje tribunebygningen et nyt forståelseslag fra vor tid, der øger bygningens anvendelsesmuligheder til både nye som eksisterende formål. Det er særdeles vigtigt at man stadig kan føle cyklingens verden i det transformerede anlæg i Idrætsparken, men de nye funktioner skal leve med og videre, - som små indstik i den oprindelige bygningsstrukturelle udformning.

Vandflyverhangaren, København.
Transformeret af Dorte Mandrup i 2001.
Foto lånt fra ArkiTræ.

KONGELUNDEN

PEJLEMÆRKE 1

Kongelunden Aarhus skal udvikles som én samlet destination i Aarhus.

PEJLEMÆRKE 2

Kongelunden Aarhus skal være et centrum for livskvalitet, bevægelse samt store og små fællesskaber.

PEJLEMÆRKE 3

Kongelunden Aarhus skal være en moderne ramme for events inden for sport, kultur og erhverv.

PEJLEMÆRKE 4

Kongelunden Aarhus skal være et rum for ro, fordybelse, eftertanke og viden.

PEJLEMÆRKE 5

Samlet skal Vision Kongelunden aktivere og demokratisere hele området, hvilket vil gøre det til 'Hele Aarhus' legeplads'.

De bystrategiske pejlemærker er udarbejdet af Kongelundens Sekretariat i forbindelse med Visionskonkurrencen for Kongelunden.

Udsnit af det præmierede forslag "Den røde tråd" af LYTT og konsulent Mogens Morgen.

BRUGERNE OG VISIONSKONKURRENCEN

Som afsæt for de efterfølgende volumenstudier af Aarhus Cyklebane har det været naturligt dels at inddrage brugerne af det eksisterende anlæg, primært Johannes Ollerup Sall, formand for Aarhus Cyklebane, og Joachim Parbo, bestyrelsesmedlem for CK Aarhus, men samtidig også at dykke ned i Kongelundens visionskonkurrencens iscenesættelse af hele området. Brugerne har udtrykt sig både for og imod fredning. Modstanderne slår på at en fredning vil sætte udviklingen for bane-cykling i stå, hvorimod tilhængerne af en bevaring nok kan se en brug af de eksisterende faciliteter til en bredere idrætspalette om end i en renoveret udgave af anlæggene. Fælles for alle brugere er det dog, at man ser en overdækket indendørs Velodrom som den eneste langsigtede løsning, men også at det kulturhistoriske fællesskab i idrætsparken, som man stadig er en del af, betyder en del for alle og ikke kan negligeres.

Kongelundens visionskonkurrence rørte ved mange af de parametre, som også er på spil med Aarhus Cyklebane. I baggrundsmaterialet for byrådets beslutning om 'Vision Kongelunden' d. 11. marts 2020 lyder det: "Den positive udvikling af Tivoli Friheden har skabt en mærkbar forøgelse af aktivitetsniveauet i den ene ende af Kongelunden de senere år. Sammen med øvrige funktioner i området udgør dette et godt fundament for udviklingen af et samlet Kongelunden. Det er dog samtidigt vurderingen at området ikke i dag lever op til sit fulde potentiale. Mange faciliteter lever i for høj grad isolerede liv og fremstår også fysisk lukkede om sig selv. Flere af faciliteterne lever ikke op til forventningerne hos et moderne publikum. Infrastrukturen skal gentænkes og forbedres. Overgangene i området virker tilfældige og er flere steder direkte vanskelige. Lyset lukkes ude og for mange hegn er sat op. For at forløse Kongelundens store potentiale skal der rykkes afgørende ved de nævnte forhold de kommende år. Visionen er at skabe et Kongelunden, der fortsat fastholder en sund balance mellem rammer

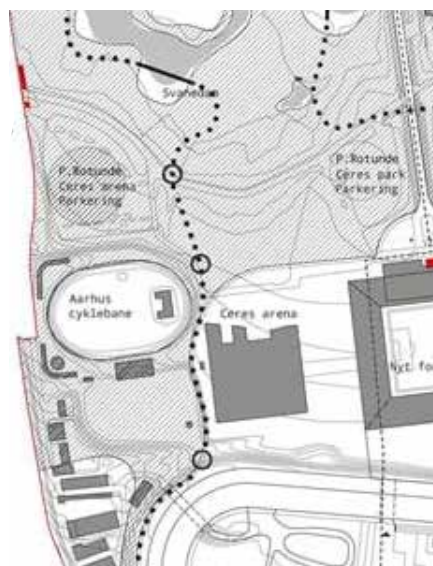

til både ro og aktivitet, men som også udvikles til et naturligt centrum i landsdelen for store events og begivenheder inden for idræt og kultur. For aarhusianerne og byens gæster skal der således hver uge året rundt være et bredt udsnit af begivenheder i området, som tiltrækker alle aldersgrupper og en mangfoldighed af interesser til Kongelunden. Der vil være tre afgørende greb for at komme i mål med visionen. For det første skal der gennem udvikling, opgradering og sammentænkning af eksisterende og helt nye destinationer skabes mange flere anledninger til at borgerne begiver sig oftere ind i flere dele af området. For det andet skal der gennem modernisering og nybyggeri af centrale idrætsfaciliteter skabes synergier og sammenhænge, der gøder jorden for en kommerciel drift med fokus på ikke alene idræt, men også store og små events og arrangementer til indfrielse af behov hos borgere, foreninger og erhvervsliv."

Det er således fint i tråd med værdisætningens registrerede kvaliteter og de foreslåede anbefalinger at åbne Aarhus Cyklebane mod Idrætsparkens større fællesrum. Det er selvfølgelig også interessant at se nærmere på de 3 vinderforslag, og vurdere deres ideer til cyklebanen og dens omgivelser. Karakteristisk er det, at de forholder sig meget forskelligt. Forslaget "Den Røde Tråd" bevarer den eks. cykelbane, flytter tennisbanerne til kastepladsen og placerer atletikken i væddeløbsbanens indre. Forslaget udbygger parkeringsmuligheder i en interessant form for skovparkering ved at samle p-området nord for cyklebanen med p-området ved Stadion. Forslaget "Kongelunden" er et meget ambitiøst og visionært projekt, der beskriver et omfattende Multihus mod Jyllands Allé, og dermed fjernes cyklebanen, men der etableres en ny bane i multihuset sammen med atletik, parkeringshus og et sportsmekka på Kastegårdens areal. Forslaget af Biosis er mere nøgternt og pragmatisk. Der etableres sammenhængende stiforløb der favner hele Kongelunden og stiforløbet tangerer også cyklebanen, men "Cyklebanen bevares urørt, - og elsket".

Øverst: Udsnit af det præmierede forslag "Kongelunden" af BIOSIS ved arkitekt maa Morten Vedelsbøl og arkitekt maa Mikkel Thams Olsen, KANALEN ved arkitekt maa Jens Thomas Arnfred og PHAL-planning ApS ved landskabsarkitekt Peter Holst.

Nederst: Udsnit af det præmierede forslag "Kongelunden" af Culture Works, OVJ Arkitekter, Martin Thim og Juul Carlsen Studio.

KONGELUNDENS KABALE

For at løse Cyklebanens problematikker er der taget afsæt i input fra områdets aktører men også Kongelundens Visionskonkurrence. Konkurrencen er god at have med som baggrund og giver med sine friske bud eksempler på, hvordan den store 'kabale' i Kongelunden kan løses.

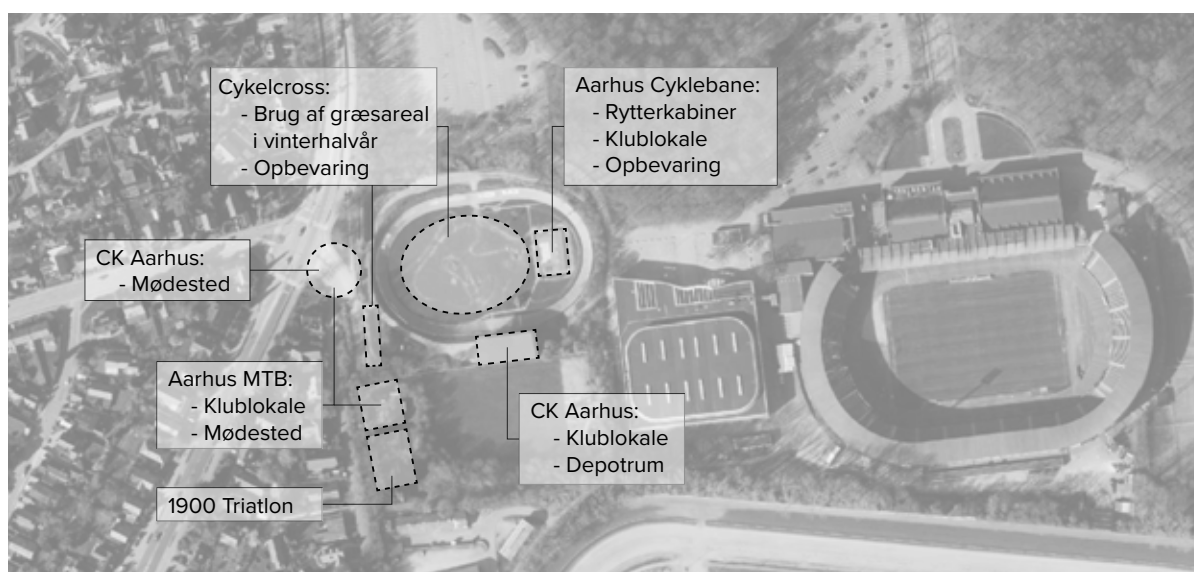
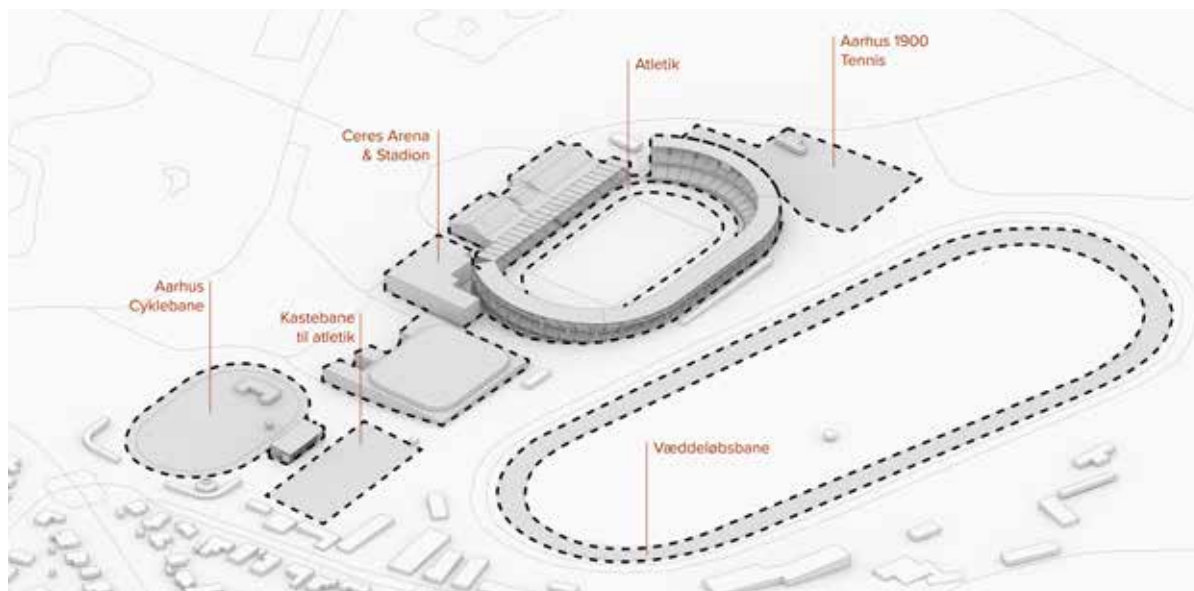
En større rokade af de nuværende funktioner er nødvendig, både for at imødekomme idrættens nye krav og behov, men også for at tilgodese og bevare de iboende kvaliteter, der allerede er tilstede i Kongelunden.

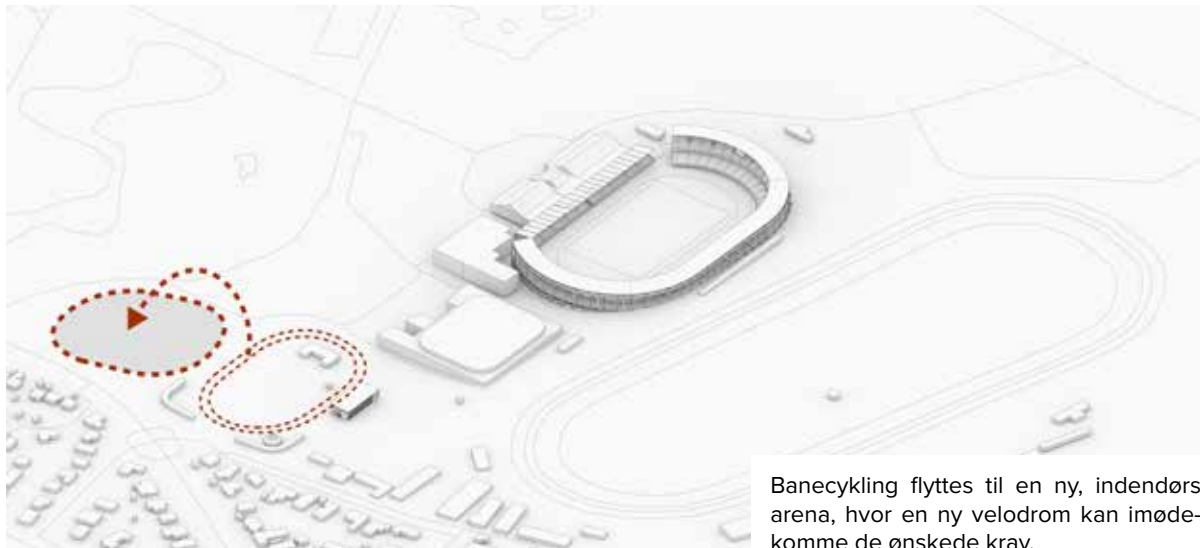
Øverst: Overblik over de forskellige aktører i Aarhus Idrætspark.

Nederst:

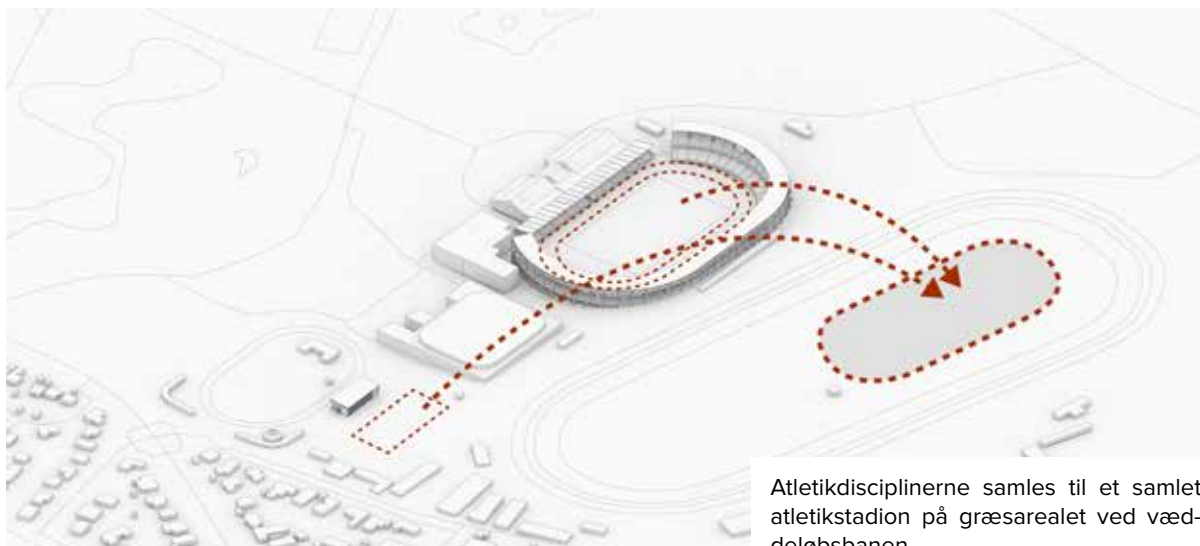
Kortlægning af de nuværende brugere af cyklebanens faciliteter.

Problematikkerne i området knytter sig hovedsageligt til pladsmangel, hvor mange aktører søger nye og større faciliteter, og det er en essentiel udfordring at mange funktioner vender ryggen til hinanden og gør det svært at dele faciliteterne og mødes på tværs af sportsgrene.

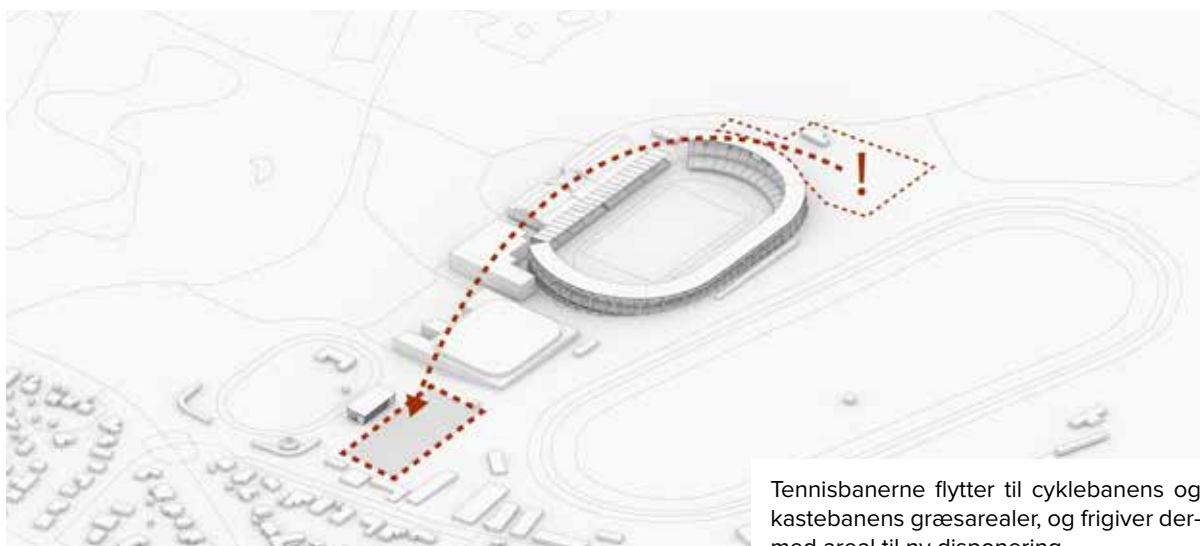

Banecykling flyttes til en ny, indendørs arena, hvor en ny velodrom kan imødekomme de ønskede krav.

Atletikdisciplinerne samles til et samlet atletikstadion på græsarealet ved væddeløbsbanen.

Tennisbanerne flytter til cyklebanens og kastebanens græsarealer, og frigiver dermed areal til ny disponering.

CYKLEBANENS TRANSFORMERING

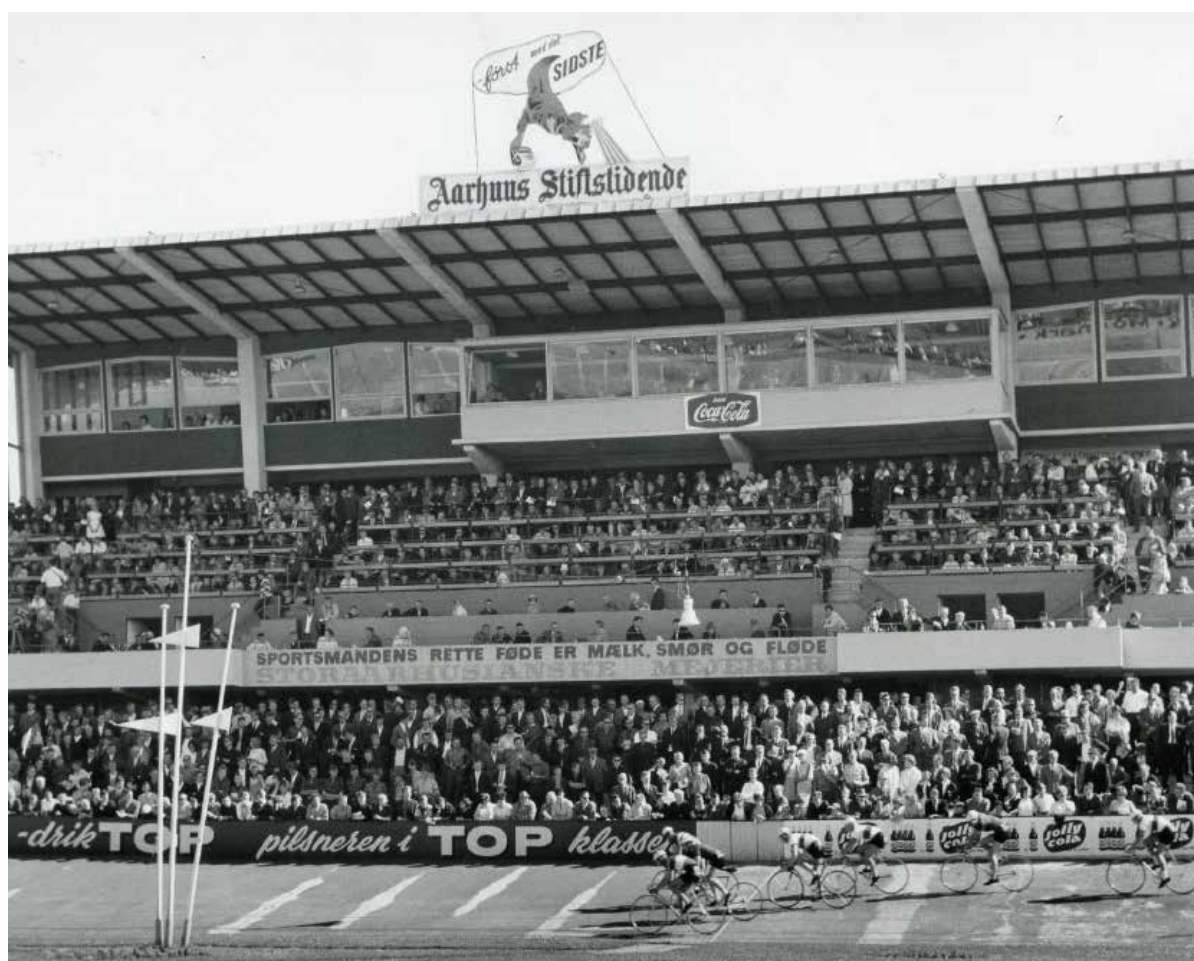
Historiske fotos af baneløb fra cyklebanens storhedstid. Øverste foto er fra 1962, og nederste foto er fra 1963.

Kilde: Aarhus Billeder, fotograf: Ib Rahbek-Clausen

Det præcise mantra for bygningsfredning, ingen beskyttelse uden benyttelse, gør sig også gældende med Aarhus Cyklebane. Bane og tilskuerpavillon er en så funktionel afstemt arkitektonisk helhed at en fredning kun giver mening, hvis cykelsporten i et eller andet omfang stadig kan se brugbare kvaliteter i anlægget. Det eksisterende baneanlæg kan dog ikke fungere til den professionelle banecykling.

Derfor bør Aarhus Cyklebanes fremtid ses i lyset af en samtidig satsning på et indendørs anlæg i umiddelbar nærhed, så de to anlæg kan støtte hinanden, henvende sig til både professionelle og amatøridræt, indbyde flere og mere diverse målgrupper, idrætsgrene og kulturelle formål, og i lyset af denne udvidede indsats blive en markant styrkelse af cykelsporten i Danmark generelt og i Jylland i særdeleshed.

TRANSFORMERINGEN

De arkitektoniske bevaringsværdier på Aarhus cyklebanes tribunebygning knytter sig netop til bygningens solitære fremtræden, hvor bygningskonstruktionen træder tydeligt frem. De udkragende tilskuerbalkoner hæver sig over selve banen og betonkonstruktionernes V-form orienterer sig både mod syd og nord. Denne tydelighed er dog reduceret gennem den manglende etage og den manglende bemaling, der understregede 'udfyldningspartierne'. Ved at reintrodere en øverste etage, gennemføre den oprindelige bemaling og fjerne enkelte, slørende elementer for hovedkonstruktionen, kan pavillonen vækkes til live igen og i højere grad forholde sig præcist til omgivelserne, til ændrede brugere og nutidige krav og ønsker.

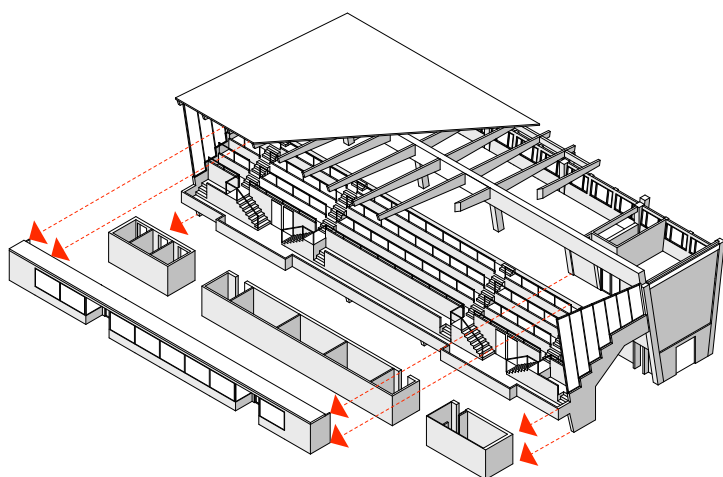
De arkitektoniske værdier i Tribunebygningen knytter sig også til Svenn Eske Kristensens følsomme, men stringente funktionalistiske formsprog. Ved fornyelsen og renoveringen af Tribunebygningen skal dette formsprog og eksemplets detaljering inspirere den nye udformning.

Transformeringen af tribunen skal derfor ske med en kirurgisk præcision, hvor de oprindelige kvaliteter bringes frem igen og der adderes bygningselementer, der understøtter de allerede givne kvaliteter. Det østlige fag med trappeopgangen er nærmest intakt fra 1953, hvorimod det modsatte vestlige fag er meget ombygget, og bl. a. er den karakteristiske spindeltrappe fjernet. Her foreslås det at tilføje det element som kan gøre tribunebygningens tidssvarende, nemlig en ekstra flugtvej og elevator. Hermed højnes brugsmuligheden for det samlede anlæg, og i kraft af den nye øverste etage, kan der introduceres en ny orientering mod andre brugere mod syd.

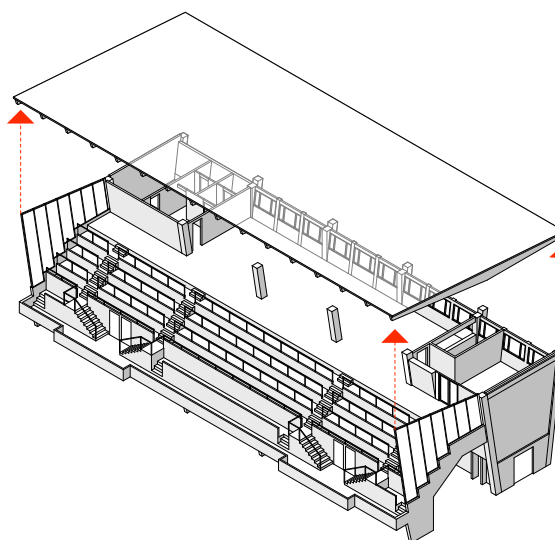
Det har været diskuteret, hvorvidt de nuværende sovekabiner og tidligere totalisatorboder burde fjernes. Rummene har ingen umiddelbar værdi og de hindrer oplevelsen af den bærende betonkonstruktions skråstillede søjler. Samtidig er det åbne gennemgangsrum i dag ikke specielt attraktivt i kraft af

Øverst: Trappen i det vestlige fag står nærmest intakt fra 1953.

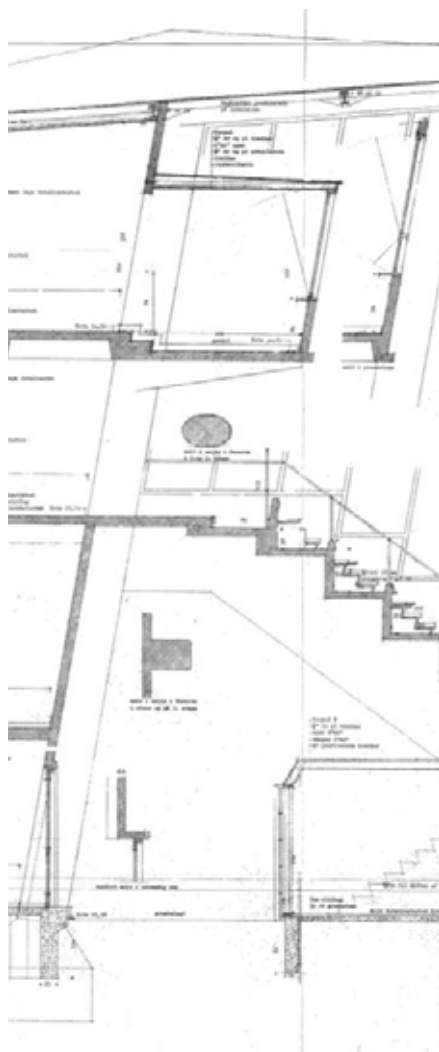
Nederst: Sovekabinerne, der er indrettet i de gamle totalisatorboder er uden arkitektonisk værdi.

Totalisatorboder og klimaskærm på 2. etage foreslås fjernes.

Taget løftes hvormed en 3. etage kan introduceres.

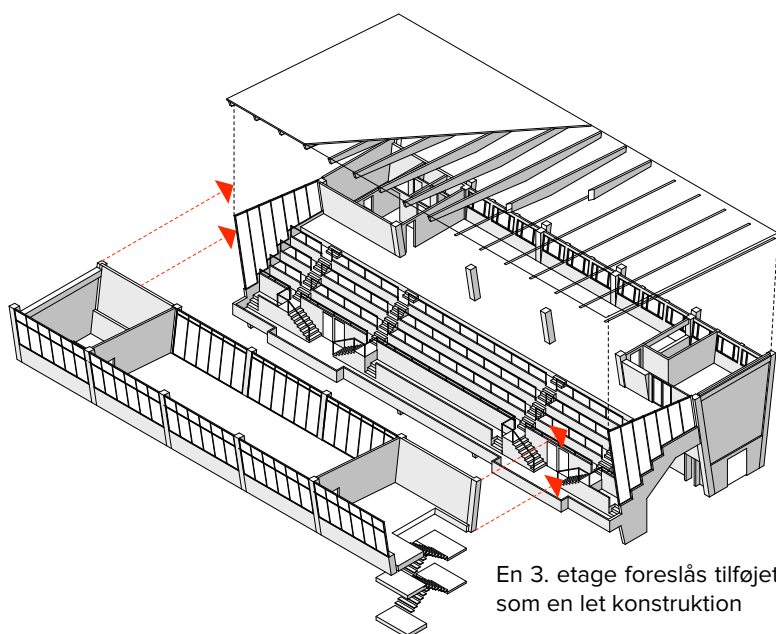

Udsnit af snittegning af Svenn Eske Kristensen fra 1953, hvor de varierede tilsnit i søjlerne kan ses.

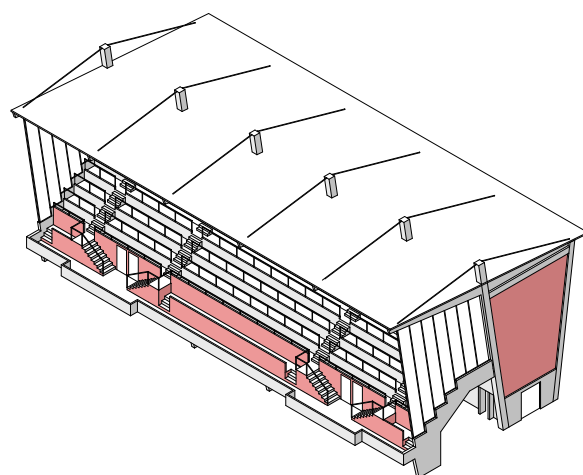
de manglende funktioner. Enten skal boderne omdannes med aktive kioskfunktioner, eller også kunne en fjernelse skabe mere luft og gøre arkaden rumligt mere attraktiv.

Oprindeligt var 2. etage åben mod cykelbanen. Der var tale om en bred veranda, hvor de skrå betonpiller var skulpturelle elementer og udsigten mod syd havde gennemgående vinduespartier. Svenn Eske Kristensen havde endda varieret udformningen på søjlernes tilsnit efter hvilken etage man befandt sig på, og netop på 2. etage var søjlerne oprindeligt runde. Det foreslås at reetablere denne etages fine karakter og 'løfte' restauranten op i den nye 3. etage, så den kan åbne sig mod både mod nord og syd.

Den nye etage skal spille videre med 'konstruktionens tydelighed', og bygningsetagen forslås som en let konstruktion, hvor træspanter boltes til de eksisterende betonsøjler og favner limtræsbjælker, der udkrages på samme måde som de eksisterende. Træ, dels for at lade det nye stå synligt, men også for at forme en 'så let som muligt'-etage, der ikke belaster den eksisterende betonkonstruktion for meget. Spanterne markeres i tagfladen dels for at etablere trækbånd til den udkragende tagflade og dels for at rumme overbygningen af elevatorskakten. Lette udfyldningspartier spiller videre på den reintroducerede farvepalet, hvor den karakteristiske Stadion-røde farve spiller 1. violin.

En 3. etage foreslås tilføjet som en let konstruktion

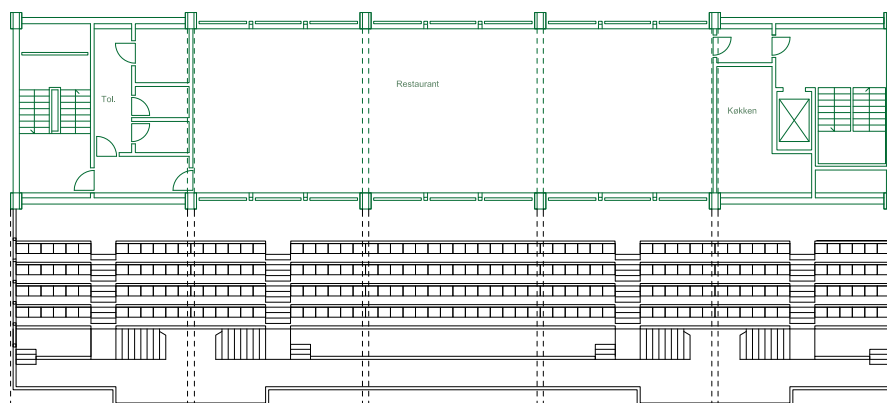
Det foreslås at reintroducere den stadion-røde farve.

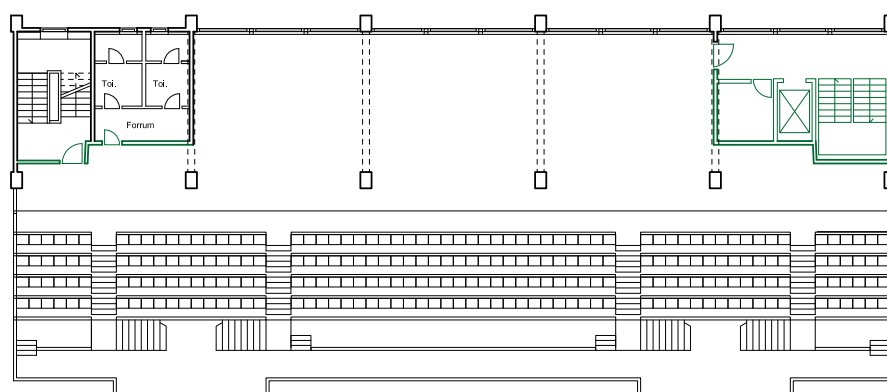
Foto af Tribunebygningen

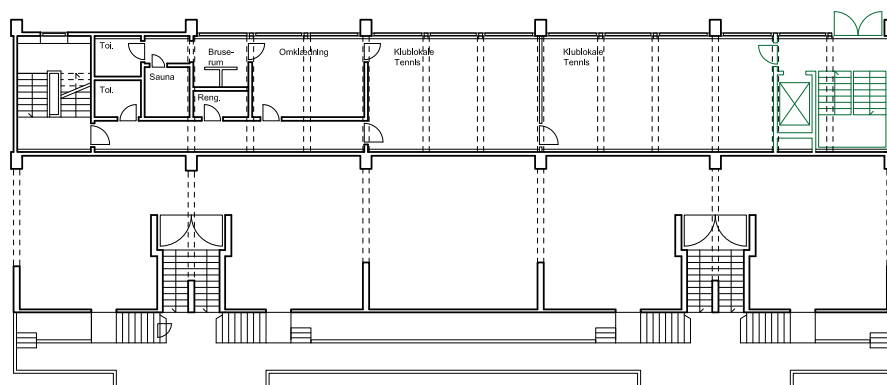
Rendering af tribunebygningen med den foreslåede nye tilføjelse, der lægger sig oven på den eksisterende konstruktion.

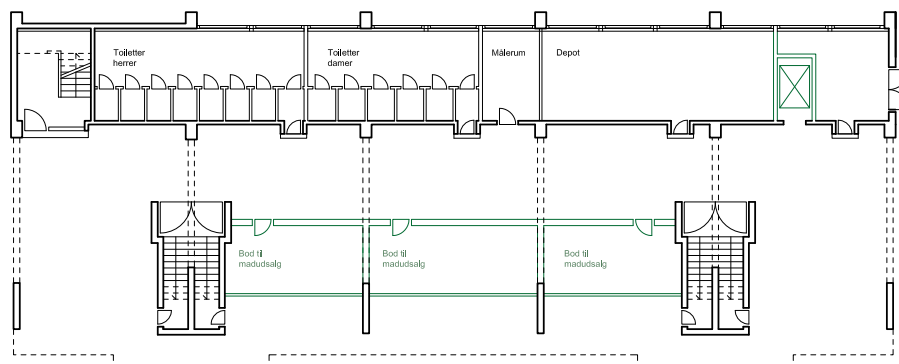
Tredje sal
Hele etagen er en tilføjelse.

Anden sal
Forslag til nye tilføjelser er markeret med grøn.

Første sal
Forslag til nye tilføjelser er markeret med grøn.

Stueplan
Forslag til nye tilføjelser er markeret med grøn.

DEN LANDSKABELIGE BEARBEJDNING

Det vil være vigtigt i den landskabelige renovering af anlægget at betone den østre hovedindgang og udelukkende benytte adgangen til Jyllands Allé som flugtvej og til rømning ved større arrangementer. Cykelbanen skal ikke opleves åben og uafgrænset fra Jyllands Allé idet det nedjusterer forventningen om banens usædvanlige karakter. Det bør tilstræbes, at der opføres et lukket værn mod Jyllands Allé evt. som depotrum for diverse foreninger.

Betonbanen bør fremstå ren som form. Banens geometri er 'den rene vare', symbolet og billedet på fortidens triumfer og nederlag. Banens kantes oprindelige bearbejdning, hvor en terrassering skaber siddepladser bør retableres og integreres i de nye funktioners bearbejdning af omgivelserne. Samtidig bør banens tilgængelighed for alle prioriteres i bearbejdningen. Renoveringen af hovedindgangens landskabsramper skal således opfylde krav til stigning mv.

Den gamle cyklebane har potentialet til at blive et multifunktionelt brugsrum for udendørs arrangementer, hvor cykelrelaterede og kulturelle events i en markant arkitektonisk ramme vil have en fordelagtig scene omkranset af banens oplagte muligheder for amfiteatraliske tilskuersætninger.

Med siddepladserne i de terrasserede græskanter, den store flade i arenaens midten, tribunebygningens inde- og uderum samt i en genetableret hovedankomst fra øst, har anlægget et stort potentiale til alle slags sportsstævner, festivaler, events, friluftsteater, markeder og meget andet af midlertidig karakter, og der er rig og fleksibel mulighed for opstilling af scener, telte, tilskuerpladser mv. I hverdagen kunne cykelbanen bruges af skatere og andre på hjul, og om vinteren kunne græsfladen bruges som skøjtebane.

Foruden at afskærme med et lukket værn mod Jyllands Allé forslås det også at "lukke hullet" og retablere den grønne karakter, som oprindeligt har været på kanten mellem vej og skov.

Forpladsen foran Ceres Arena bør også danne ankomst til Cyklebanen.

En nyere tendens på den kulturelle scene er udendørs teater. Her ville cyklebanen kunne anvendes og omdannes til siddepladser for publikum og dermed kan plænen udgøre én stor scene.

Cyklebanens arealer kan danne ramme om en bred række sportsarrangementer, der ikke kræver permanente bane-opbygninger. Det kunne eksempelvis være en tennisbane til ATP/WTa turneringer.

Hvor stadion og væddeløbsbanen kan anvendes til koncerter i den helt store skala, kan plænen bruges til mindre koncerter, hvor cyklebanens kurvatur danner en stemningsfyldt ramme.

Plænen kan ligeledes bruges til markedsdage, jule- og loppemarkeder.

I vinterhalvåret kan der laves skøjtebane.

Et mere permanent forslag til anvendelse af græsarealet kunne være en BMX-bane, hvor man fra tribunebygningen vil have et godt overblik over banen.

RYTTERGÅRD OG LØBSLEDERTÅRN

Ryttergårdens fremtid må ses i lyset af dens kulturhistoriske betydning. Kun den indre gang med kabiner fortæller en særlig historie og bygningen er i dens ydre noget omdannet. Men bygningen kan enkelt indgå som en servicebygning for f.eks. mountainbikefolket, som pitstop til rengøring af cykler etc. Dommertårnet er skåret ned i en etage og repræsenterer ikke arkitektonisk værdi udover den rent symbolske kulturhistoriske.

Hvis græsarealet også i fremtiden skal bruges til cykel-cross, kan Ryttergården anvendes til pitstop og servicebygning.

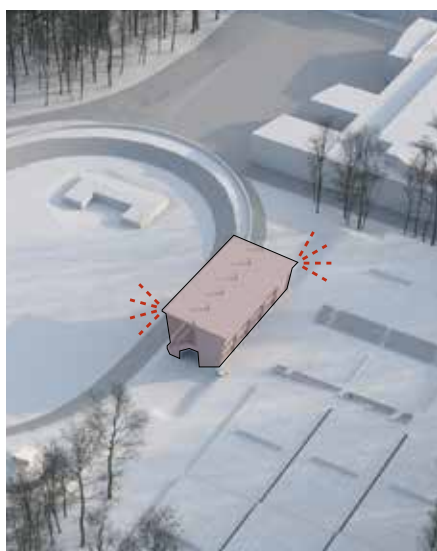
HISTORIEN ER FREMTIDEN

I dialogen med brugerne har det været tydeligt, at kun en ny velodrom kan 'redde' banecyklingen. Men den eksisterende cyklebane behøver faktisk også nye muligheder for at kunne leve videre. Omklædningsfaciliteter, tidssvarende adgangsforhold, osv. vil være vigtige ingredienser i fremtidige alternative anvendelsesmuligheder for den eksisterende bane.

Derfor har det været vigtigt at undersøge muligheder for at koble det eksisterende anlæg til en ny indendørs velodrom med den oplagte placering på den sydfor liggende kastebane. Muligheden har været nøje overvejet, men kastebanen vil medføre kompromiser.

Øverst: Tribunebygningens kvaliteter knytter sig til det solitære bygningsværk.

Nederst: Diagrammet viser hvordan et stort volumen vil kompromittere tribunebygningens bevaringsværdier.

Gennem flere volumenstudier er det konstateret, at skal tribunebygningens bygningskvaliteter og værdisætning tages i mente vil en placering af en velodrom på Kastebanen ikke harmonere med tribunebygningens bevaringsværdier. Et så stort volumen vil 'kvæle' oplevelsen af den fritliggende tribunebygning og idet det store volumen nødvendigvis vil ligge helt op mod tribunebygningens skrå facade. Tribunebygningens karakter kræver en anden nabo mod syd. En sportsgren der i karakter kan holde sig til grundens flade, men eventuelt kan udnytte tribunebygningens faciliteter.

EN SAMLET ANKOMST

Ved at genbruge den oprindelige visionære tanke om Idræts-parken som det store centrum, der understøttes af den smukke akse via Stadion Alle, formes og genskabes en pladسدannelse foran Ceres Arena, en videreførelse af forpladsen til selve stadion, der igen er uforløst grundet den trafikale disponering. Det foreslås at flytte den kørende trafik væk fra pladsen så ankomsten til parkeringsarealerne i skoven foregår fra Havreballe Skovvej. Parkeringsarealet udvides en smule ind i skoven, dog bevares de bedste træer så karakteren af skovparkering udbygges.

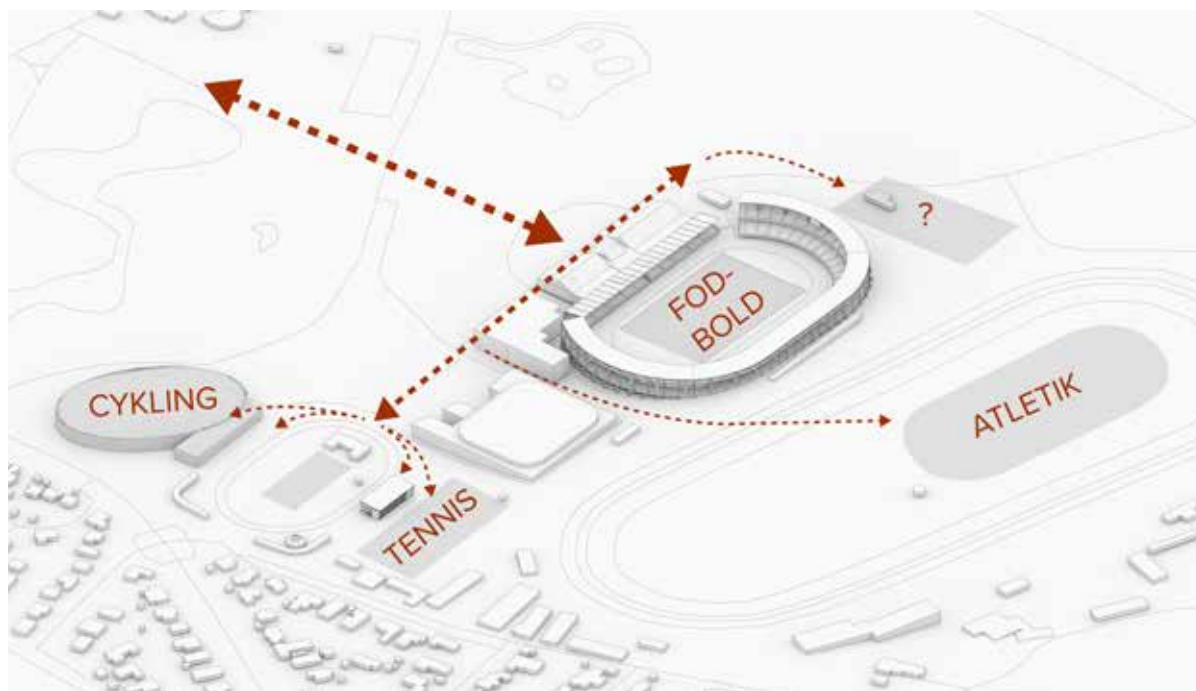
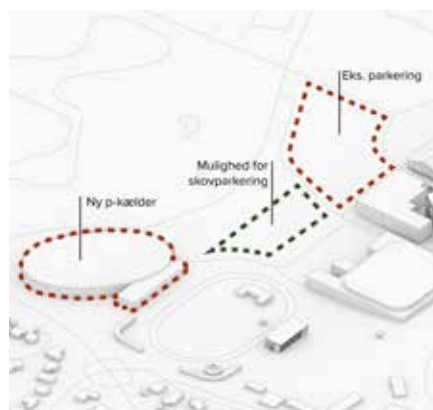
Fra den nye akse øst-vest møder man ankomsten til både den gamle og den nye cykelbane, idet man trækkes til siderne langs de genbrugte ramper, der stadig ligger i landskabet. Mod nord drejer man om den nye Velodrom og mod syd drejer man op til den eksisterende cykelbane, og til en foreslået anvendelse af kastebanen til et tennisanlæg.

Adgangen til det eksisterende cykelbane og tribunebygning sker via den gamle rampe. Genbrugen af rampe sikrer tilgængelighed for alle til det gamle anlæg. Man kunne, såfremt det ønskes, koble en brobygning i forlængelse af Ceres Arenas fælleszone til tribunebygningen. Hermed kan arenaens faciliteter også bruges fra den gamle tribunebygning og ifm. tennisarrangementer i arenaen.

Det ny tennisanlæg får en fordelagtig placering ift. til den eksisterende ved stadion. I fremtiden vil tennisanlægget med den nuværende placering komme til bogstaveligt at ligge i skygge af det nye høje stadion, idet et reelt fodboldstadion vil kræve større omkringliggende arealer, også selvom et fodboldstadion i planomfang bliver mindre idet atletikbanerne forsvinder.

Øverst: Det samlede antal parkeringspladser kan fastholdes og udbygges ved dels at bevare parkering under den nye velodrom og dels etablere yderligere parkeringspladser som skovparkering.

Nederst: Hvis Cyklebanens oprindelige ankomst fra øst retableres, kan der skabes gode ankomstforhold til flere af områdets funktioner.

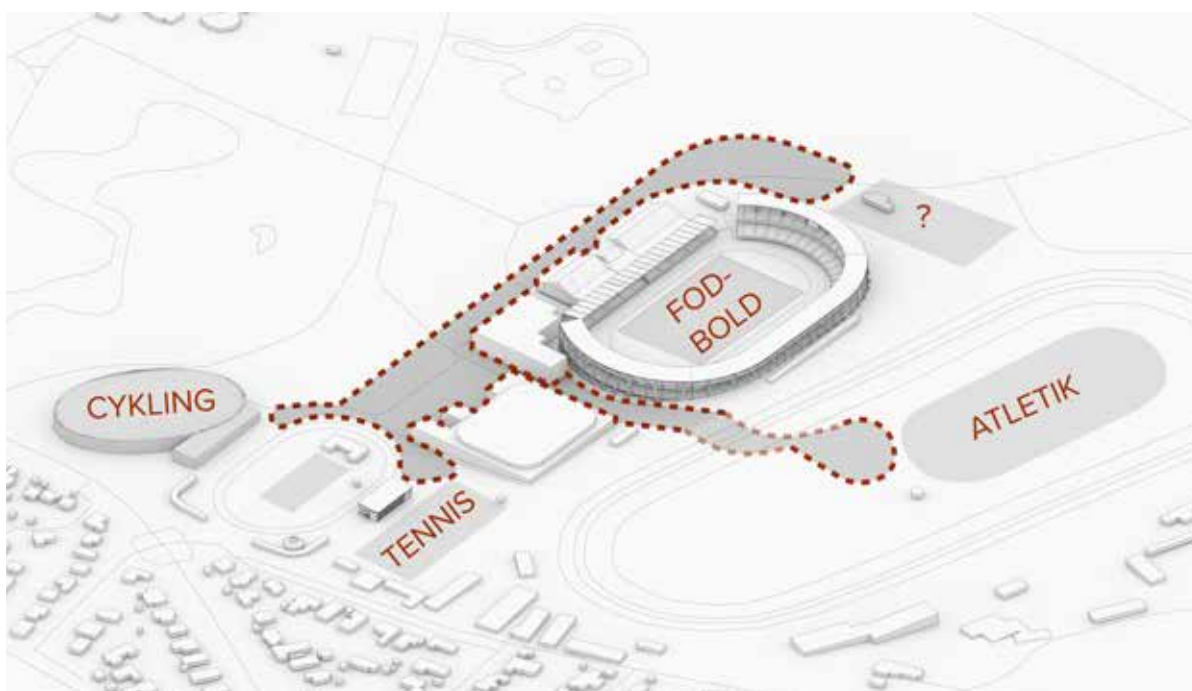

Tennisanlægget er foreslået af flere årsager. I og med tribunebygningen til den gamle cyklebane delvist overflødiggøres af Velodromens faciliteter, kan tennissporten genbruge det attraktive bygningsanlæg, der også, i en transformeret udgave, kan henvende sig mod syd, med en mere åben facade, mod tennisbanerne. Langs sydfacaden kan indrettes fordelagtige pauseområder, med vid udsigt over alle baner og med en attraktiv solorientering. Ved samtidig at terrassere tennisbanerne op mod væddeløbsbanen og Observatoriestien udnyttes terrænet til naturlige tilskuerpladser, og den fine placering, omkranset af løvtræer giver læ for spillerne.

Tribunebygningen vil, i en transformeret udgave, henvende sig mod både nord og syd.

Det foreslås at flytte den kørende trafik væk fra pladsen, hvormed der kan dannes et stort torv, hvor idrætsudøvere på tværs af sportsgrene kan mødes.

CYKELSPORTENS HUS

EN NY VELODROM

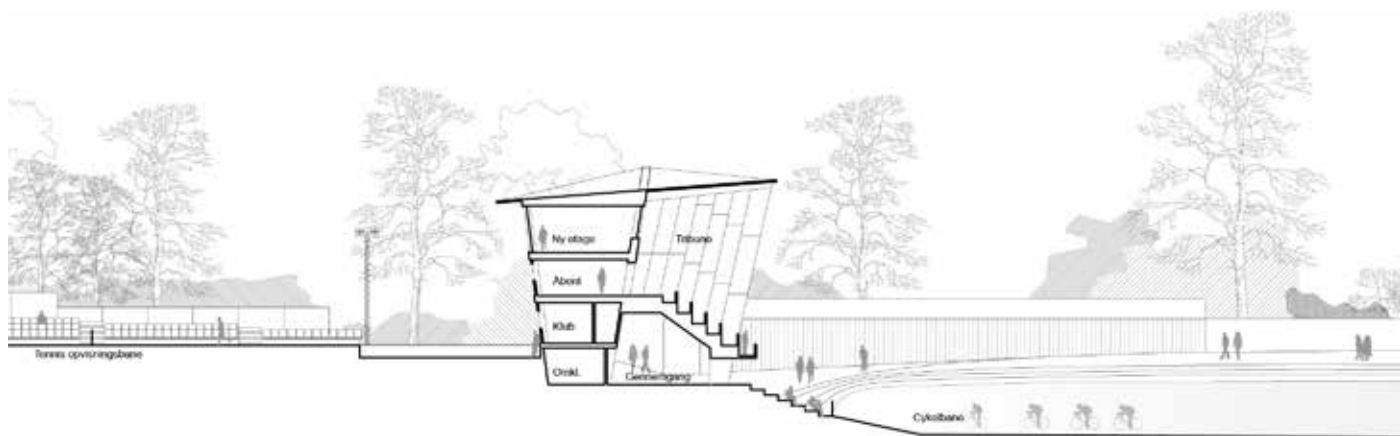
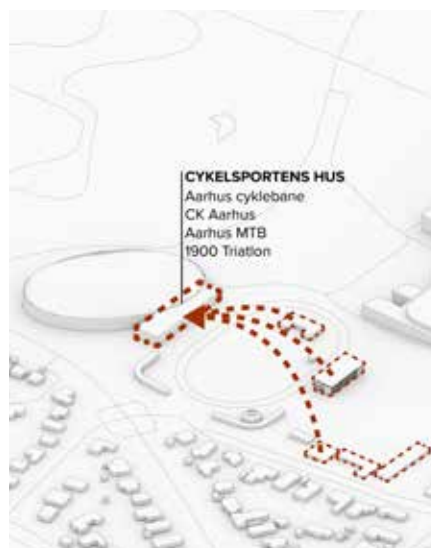
Den store parkeringsplads umiddelbart nord for cykelbanen ligger de fleste dage øde hen. En stor grå flade midt i skoven. Pladsen er dog en nødvendig parkeringsreserve tæt på Stadion og Ceres Arena. Ved at udnytte og udligne terrænet kan man placere en let løftet velodrom hen over parkeringspladsen. Terrænforskellens udnyttelse skjuler velodromens volumen i skov-

ens grønne massiv, og terrænforskellene muliggør endvidere, at man fra velodromen kan komme gennem den gamle tunnel og ud i den åbne cyklebane. Ankomsten til velodromen sker således langs med den eksisterende cykelbane. Man stiger op af et terrasseret trappeanlæg til Cykelsportens Hus, hvor der er adgang til både velodromen og omklædningsfaciliteter, lounge arealer og kontorfaciliteter for cykelsporten.

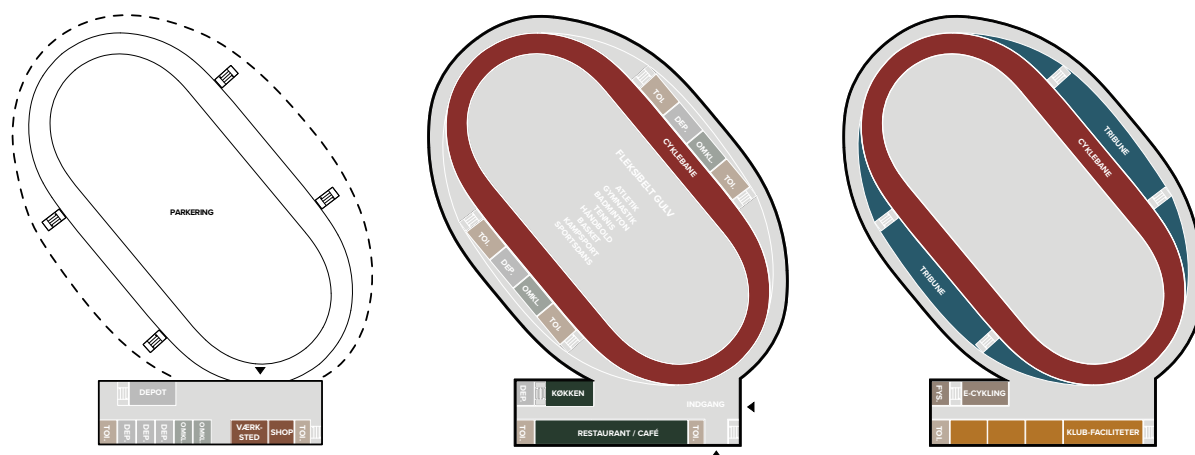
Velodromens bærende konstruktioner tænkes dimensioneret jf. en parkeringsoptimering, og idet selve cykelbane og dens midte er af begrænset vægt, er løsningen også økonomisk realistisk. Velodromens volumen og tagform er tilpasset den indre cykelbanes dimensioner og bygningsformen passer godt ind i den eksisterende parkeringsplads' geometri og skovens åbning. Arkitekturen bør være funktionel men afstemt overfor den kontekst den indpasses i.

Cykelsportens Hus skal opsamle de forskellige cykelgrene, der i dag ligger spredt rundt omkring den gamle cykelbane, men også tilbyde et frirum og en facilitet for nye brugere i periferien af den traditionelle banecykling.

Huset er tænkt som en pendant til den gamle tribunebygning, placeret modsat, 'hængende' på cykelbanens øvre spor, og samtidigt integreret i den nye velodrom. En enkel funktionel bygning der skal lægge sig ind i sammenhængen med Aarhus Idrætspark's øvrige bebyggelser, der alle, i forskellige tids-epoker, trækker tråde tilbage til det rødpuksede oprindelige

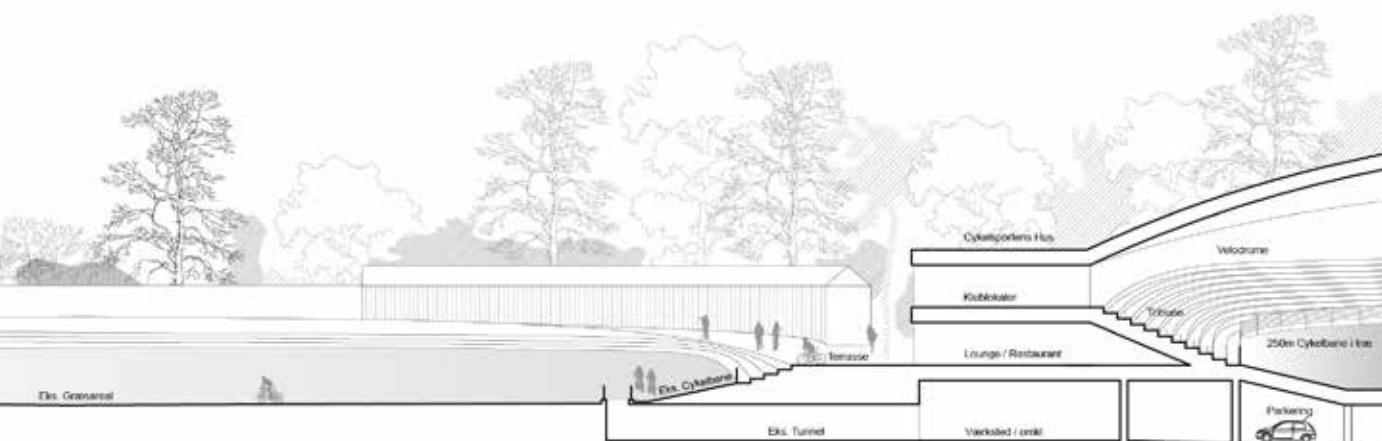
Snit gennem hele området, nord-syd, 1: 500

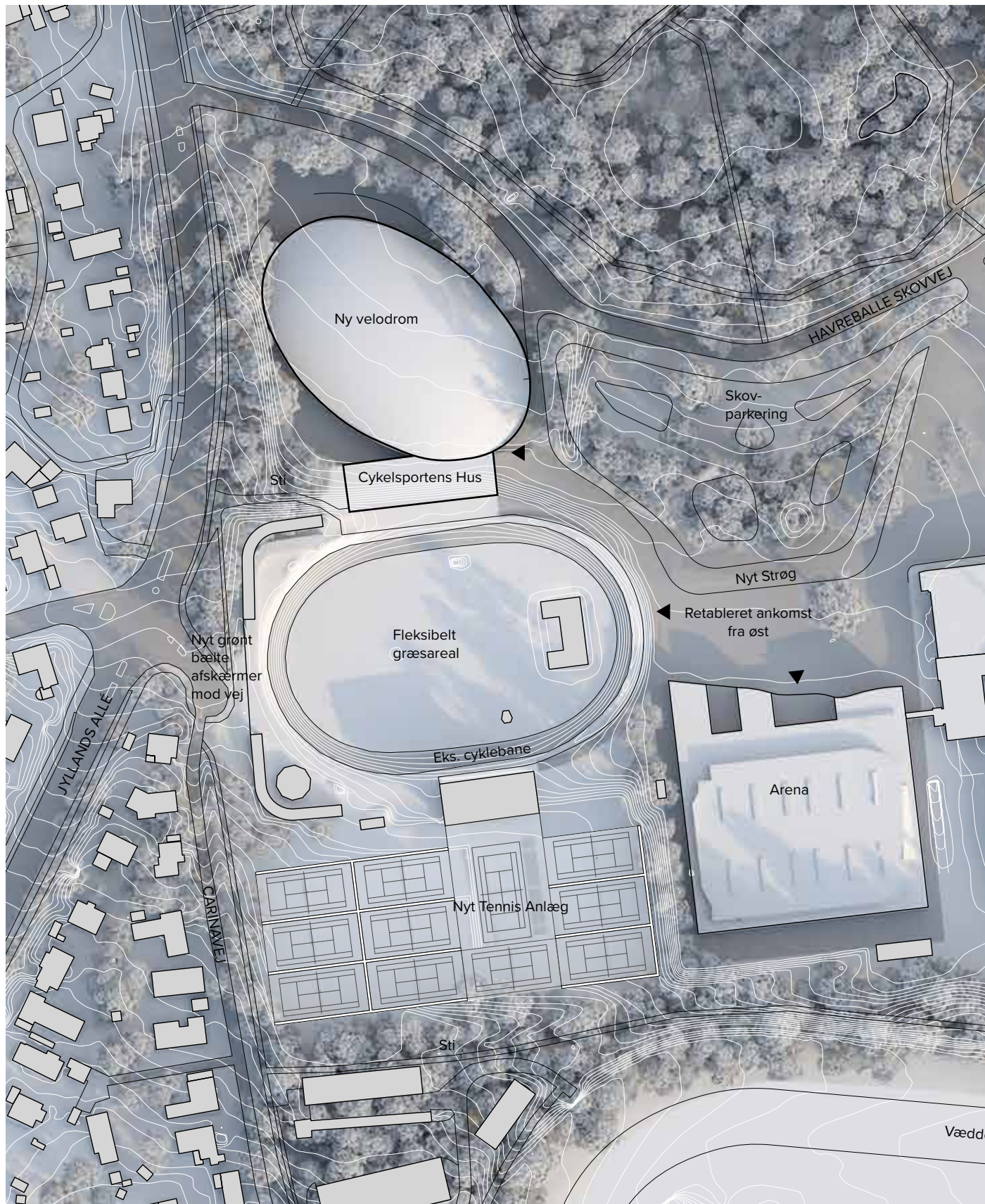
Denne side, øverst: Diagrammatiske planer af en mulig disponering af Cykelsportens Hus.

Denne side, til højre: Cykelsportens Hus er tænkt som en pendant til den gamle tribunebygning.

Modstående side: Alle grene af cykelsporten, som i dag ligger spredt omkring cyklebanen, samles i Cykelsportens Hus.

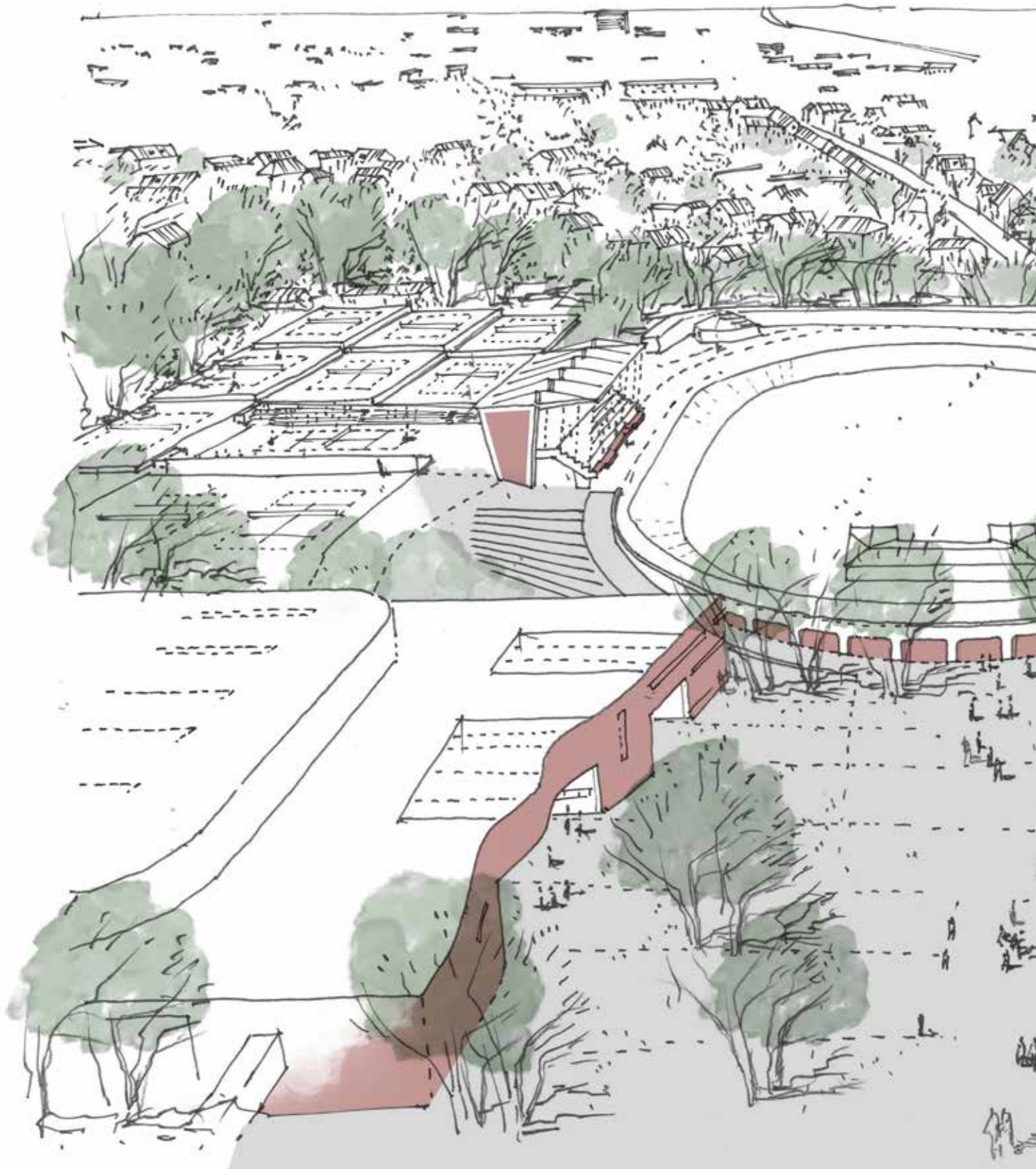

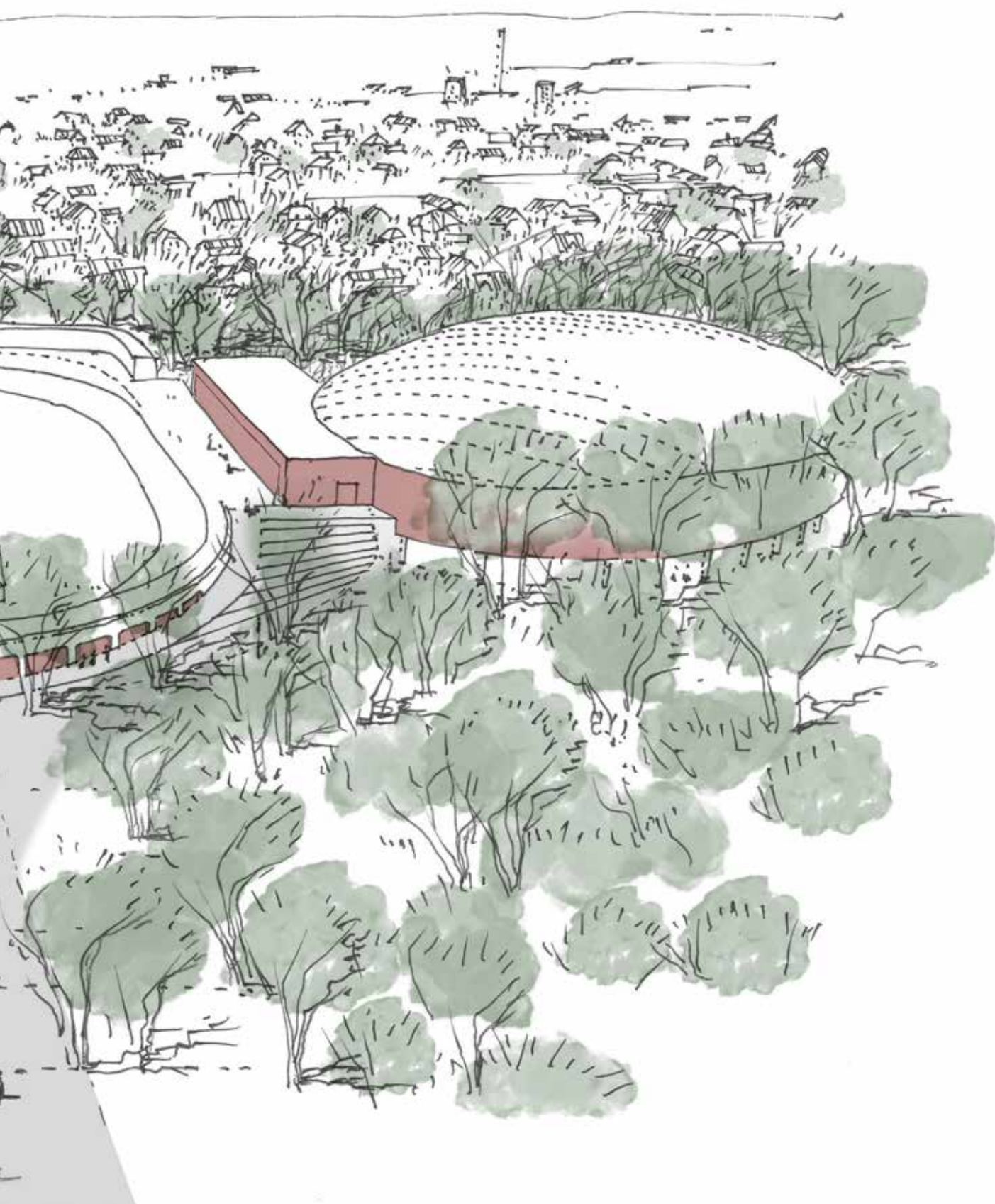
SITUATIONSPLAN, 1:2000

PERSPEKTIV MED DEN FORESLÅEDE ANKOMST

SAMMENFATNING

Den gennemførte værdisætning, registrering og analyse af den eksisterende Aarhus Cyklebane har overbevist projektgruppen om, at det samlede anlæg, både bygninger og landskab på Aarhus Cyklebane, er fredningsegnet. Analysen har dog også blotlagt at tribunebygningens nuværende fremtræden, der er resultatet af ombygningen efter branden i 1980, har kompromitteret den oprindelige bygnings store arkitektoniske kvaliteter, og det vil være op til fredningens omfang at definere råderummet for de mulige indgreb der skal til for at rette op på og fremme bygningsanlæggets kvaliteter.

På samme måde er landskabet omkring Tribunebygningen, selve banen og dens landskabelige bearbejdning ind i terrænet, blevet forsømt de sidste årtier i en sådan grad, at der ligger en væsentlig opgave med at både tilbageføre og nytænke den landskabelige bearbejdning, og ligesom med Tribunebygningen, også her indtænke nye tiltag, jf. krav og ønsker fra brugere mv. under indtryk af de oprindelige bevaringsværdier.

Det er dog projektgruppens klare opfattelse, at en fredning og efterfølgende renovering og transformation af Aarhus Cyklebane og de tilgrænsende idrætsarealer, kan skabe et helt unikt rum for Dansk Cykelsport men også mange andre idrætsgrene og kulturelle institutioner. Transformationen af hele området kræver frem for alt, at ankomstarealerne fra Aarhus Idrætspark og Ceres Arena tænkes sammen med en nyanlagt velodrom samtidig med en nytænkning af parkeringsarealerne.

Hermed bevares ikke blot de værdifulde kulturhistoriske spor, men cykelsporten og i særdeleshed banecyklingen får med den foreslåede disponering omfattende og tidssvarende faciliteter, der vil berige en række markante idrætsgrene. Og Aarhus tilbydes også, som by og som destination for turister og borgere, et genvundet historisk monument, der kan skubbe cykelsporten i en positiv retning.

Tiden er den rette til netop at forene cykelsportens store samfundspotentiale som løftestang for sundhed og velfærd med den store og fornemme cykelhistorie, som netop Aarhus Cyklebane eksemplificerer som fysisk form.

BILAG - BYGNINGS- OG ANLÆGSBESKRIVELSE

CYKLEBANEN OG OMGIVELSERNE

Aarhus Cyklebane er beliggende vest for Aarhus Stadion (Ceres Park og Ceres Arena) med hovedaksen, næsten vinkelret på akse fra Lukas Kirken til Stadion. Mod nord og øst ligger Havreballe Skoven med stor parkeringsplads. Mod vest ligger Jyllands Allé, der danner overgang mellem villakvarterene mod vest og skoven med de mange idrætsfaciliteter mod øst. Mod syd ligger Jydsk Væddeløbsbane, kastepladsen samt et klubhus for Aarhus MTB.

Cyklebanen ligger således som en del af de samlede idrætsfaciliteter i området, både geografisk og visuelt.

Cyklebanen består af selve betoncyklebanen med græsplæne i midten omgivet af græsklædte publikumspladser. Dertil kommer ryttergården og løbsledertårnet inde på den grønne midte, træbygninger i hjørnerne ud mod Jyllands Allé samt den store tribunebygning på banens langside mod syd.

Der er adgang til cyklebanen fra Jyllands Allé mod vest, fra Havreballe Skoven/parkeringspladsen mod nord samt fra stadion mod øst.

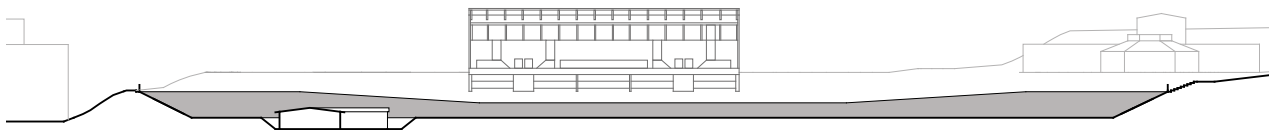
Cyklebanen er udført som en landskabelig bearbejdning af terrænet, hvor banen trykker sig ned i landskabet. Mod vest tager banen fat i terrænkoten fra Jyllands Allé. Herfra falder terrænet ned over de græsklædte tilskuerpladser og den skrå cyklebane til banens plane græsklædte midte. Mod nord og øst er terrænet skubbet op og danner en vold ned mod henholdsvis parkeringen og skoven mod nord og stadion mod øst. Mod syd planer terrænet ud og giver plads til tribunebygningen, som er trykket ind i skrænten mod kastepladsen.

Luftfoto der viser cyklebanen og dens relation til omgivelserne.

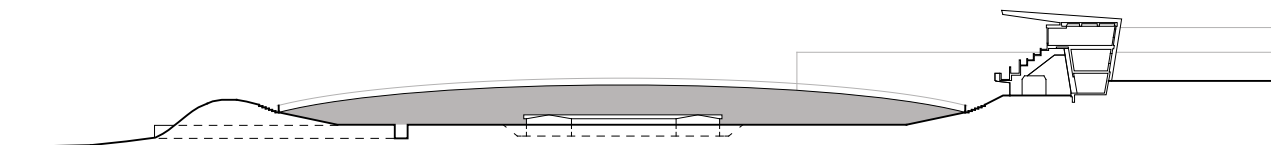
Sammensatte fotos af cyklebanen set mod nord, taget fra tribunebygningen mod syd.

Snit øst-vest gennem cyklebanen - set mod syd, mod tribunebygningen.

Sammensatte fotos af cyklebanen set mod vest, mod Jyllands Allé, taget fra banens midterlinje mod øst.

Snit nord-syd gennem cyklebanen - set mod øst, mod ryttergården.

Luftfoto der viser, hvorfra der er adgang til cyklebanen.

INDGANGE TIL CYKLEBANEN

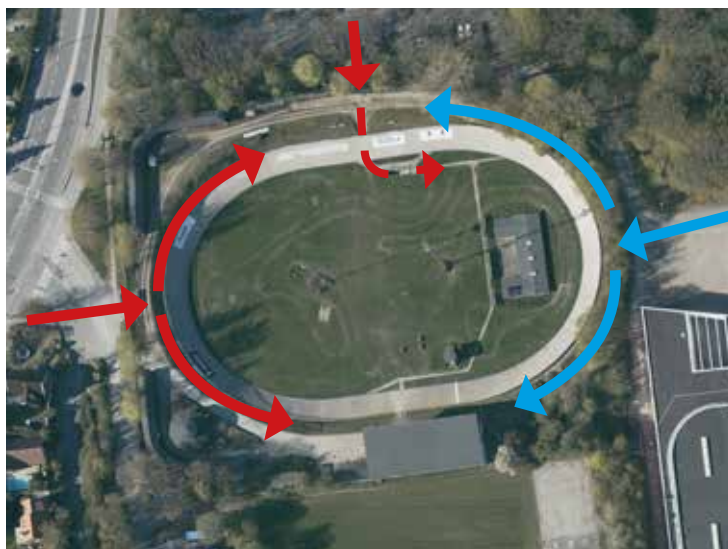
INDGANG FOR PUBLIKUM

Publikums indgang til cyklebanen ligger mod vest i anlæggets midttakse ud mod Jyllands Allé, hvor den er markeret med et overdækket indgangsparti i galvaniseret stål, der indgår som en del af det høje trådhegn, der omgiver hele anlægget. Foran indgangen er der en lille afsætningsplads for biler og busser. Parkering foregår nord for anlægget, hvorfra der er stier frem til indgangen. Fra indgangen er der fuld overblik over hele cyklebanen.

Indgangen mod Jyllands Allé er ikke cyklebanens oprindelige publikumsindgang, den lå mod øst mod Stadion.

INDGANG FOR CYKELRYTTERE

Rytteradgangen til cyklebanen ligger mod nord, ved Havreballeskoven og parkeringspladsen, og foregår via en støbt beton-tunnel ind gennem skrænten, under banen og op ad en beton-trappe inde i kanten af banens grønne midte. På denne måde

Luftfoto med markering af indgangene til cyklebanen.

Publikumsindgangen til cyklebanen er en simpel konstruktion udført i galvaniserede stålrør og hvide plader. Indgangen indgår som end del af hegnet omkring cyklebanen.

Publikumsindgangen fra Jyllands Allé ligger i cyklebanens midterakse og giver det fulde overblik over banen.

Kilde: Google Maps

Det eksisterende indgangsparti fra Jyllands Allé set inde fra banen. Indgangen ligger som en del af det hegn der omgiver hele cyklebanen.

Indgang fra Jyllands Allé 1961. Indgangen blev opført da Jyllands Allé blev anlagt i slutning af 1950'erne, som en sekundær indgang til hovedindgangen mod øst.

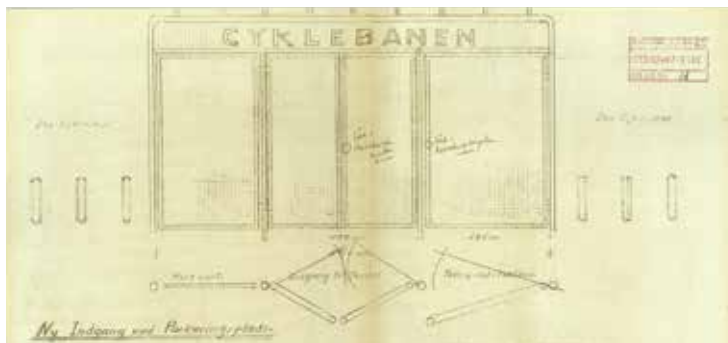
Kilde: Aarhus Billeder

kan rytterne komme til og fra banen uden at skulle krydse den og forstyrre et igangværende løb.

Tunnelen er lukket af mod parkeringspladsen med en gitterport i galvaniseret stål. Tunnelen har buet loft på det første korte stykke, hvorefter loftet bliver plant med affasede hjørner. Loftshøjden er lav og gulvet skråner nedad ind mod banens midte. Ved udmundning af tunnelen inde på banen slår adgangen et knæk på 90 grader mod trappen op til græsset mod øst. Trappenedgangen markerer sig i græsplænen som et rektangulært hul støbt i beton og med et enkelt galvaniseret hvidmalet værn i rundstål. Fra trappen er der via stier adgang til selve cyklebanen, ryttergården og løbsledertårnet.

På skrænten ud mod parkeringspladsen er der, ved siden af tunnelindgangen, en trappe i skrænten, der fører op til en låge i hegnet ind til cyklebanen. Trappen har tidligere fungeret som sekundær publikumsadgang. Trappens trin er en del af skrænten og stødtrinnene er udført i betonfliser med afrundet kant, magen til dem, der er anvendt på tilskuerpladsernes græsklædte trin omkring selve cyklebanen.

Modsat side øverst: Ryttertunnel set mod parkeringspladsen. Loftet går fra plant til buet.

Modsat side midterst: Ryttertunnel set mod banen. Tunnelen er ret lavloftet.

Modsat side nederst TV. Betontrappen op til cyklebanen set nede fra ryttertunnelen.

Modsat side nederst TH. Nedgangen til ryttertunnelen set oppe fra cyklebanen.

Tegning af indgangsparti fra 1967, fra parkeringspladsen via ryttertunnel og trappe - opdeling af ryttere og publikum. Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

Nederst TV. Ryttertunnel og trappe i skrænt mod nord.

Nederst TH. Ryttertunnelen går ind gennem skrænten, mens trappen bevæger sig opad skrænten.

ADGANG MOD ØST

Adgang til cyklebanen fra øst foregår via Stadion Allé og Havreballe Skovvej. Her markerer cyklebanen sig som en begrønnet jordvold for enden af vejen mellem Ceres Arena og Havreballe Skoven. Herfra er der adgang til cyklebanen via to jordveje henholdsvis nord og syd om jordvolden.

Mod nord lander vejen, hvor de græsklædte publikumspladser starter, der hvor svinget på cyklebanen møder langsiden. Mod syd lander vejen ved tribunebygningen og giver mulighed for enten at bevæge sig mod tilskuerpladserne og boderne i terrænnets foran og under tribunebygningen eller gå ind i gennemgangen under tribunetrappen og op på denne eller ind i selve tribunebygningen mod syd.

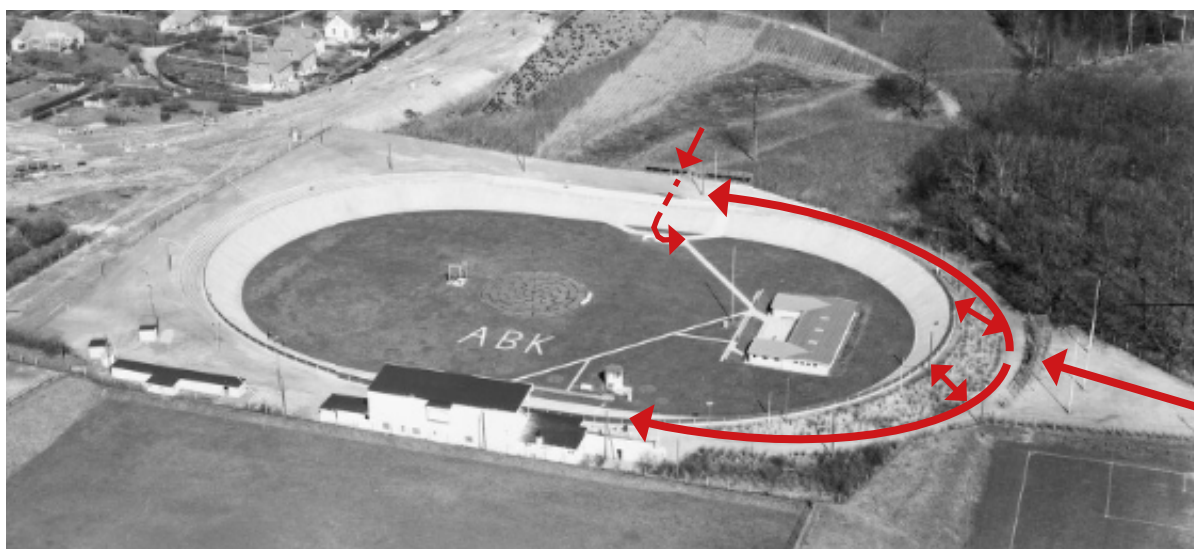
Ved bevægelsen opad vejene åbnes udsynet til cyklebanen gradvist op for til slut at afsløre hele banen. Vejene er brede nok til, at der kan køre biler. Vejene er lukkede af med porte i det trådhegn, der omgiver hele cyklebanen.

Adgangen fra øst fremstår i dag som en sekundær adgang til cyklebanen, men oprindeligt var det her, cyklebanens hovedindgang for publikum lå. Dengang var der en pladسدannelse ved ankomsten fra stadion, med flag og indgangsparti. Herfra var der adgang ad de to veje eller via to trapper op ad jordvolden, formentligt udformet på samme måde som trappen ved siden af ryttertunnelen mod nord. Jordvolden havde en større udstrækning end i dag, da den er blevet reduceret i forbindelse med byggeriet af Ceres Arena.

Luftfoto af den østlige ende af cyklebanen, der viser hvor tæt på cyklebanen den nyopførte Ceres Arena ligger.

Luftfoto af cyklebanen umiddelbart efter anlæggelsen. Markering af hovedindgangen fra øst, samt rytteradgang fra nord. Jyllands Allé er ved at blive anlagt.
Kilde: Danmark set fra oven

Øverst TV. Adgang til cyklebanen syd om jordvolden fra øst.

Øverst TH. Adgang til cyklebanen nord om jordvolden fra øst.

Midterst: Adgang til cyklebanen fra øst set fra Havreballe Skovvej. Ceres Arena til venstre og skoven til højre.

Nederst: Den gamle hovedindgang fra østsiden.

Kilde: FB gruppe, Århus Cyklebane i 60 og 70

CYKLEBANEN OG LANDSKABET

CYKLEBANEN I BETON

Selve cyklebanen er 333 1/3 m lang, 7 meter bred og støbt i beton. Banen er trykket ned i terrænet og udformet som en kompliceret geometrisk figur med et skråtstillet 180 grader sving i hver ende bundet sammen med to skråtstillede langsider. Banen er konstrueret med fokus på at give cykelrytterne størst muligt fart ind og ud af svingene. Banens højeste kote ligger i endernes sving, mens den laveste kote ligger på langsiderne.

Banen er støbt i etaper og fremstår ubehandlet med få bemalede streger og længdeangivelser, samt enkelte reklamer. Banen er opført i 1940, men den nuværende beton er fra 1966 og fremstår med en del reparationer.

Banen møder den græsklædte midte i en veldefineret linje i kote 17.40 hele vejen rundt, kun afbrud af de stier, der kobler sig på banen på de to langsider, hvor det også er muligt at krydse selve banen.

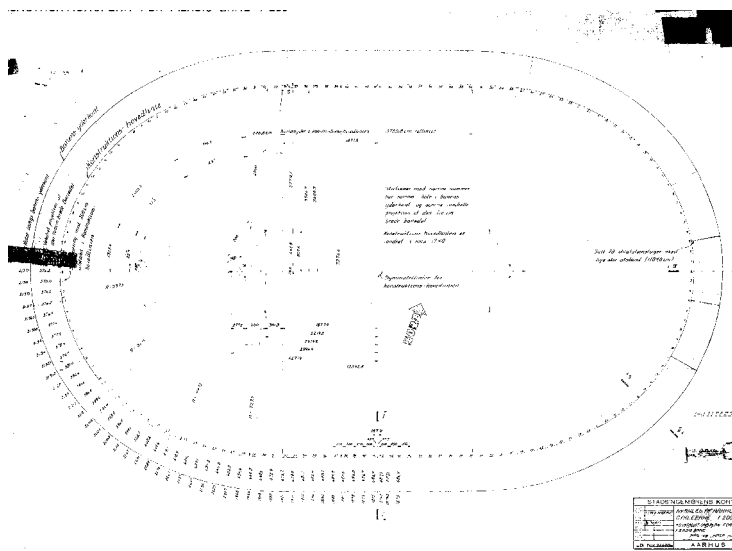

Øverst: Bemaling på selve betonnen, med afstandsangivelser og ledestreger i blå, rød og sort.

Midterst TV: Fotos af banen i dag. Stregerne på banen sørger for at rytterne ikke kommer på afveje, hvor pedalerne skraber på banen, og de dermed kan risikere at ende i styrt.

Nederst TV: Konstruktionstegning af banen fra 1939. Mål 1:1500
Kilde: Slots- og Kulturstyrelsen.

Nederst TH: Beton på banen udskiftes i 1966.
Kilde: Aarhus Billeder

I toppen afgrænses banen af en betonkant, hvorpå der er et lavt trådhegn i galvaniseret stål. Oprindeligt var banen afgrænset af en lukket bande i træ, hvorpå der var malet eller opsat reklamer.

TILSKUERPLADSER LANGS CYKLEBANEN

I terrænet rundt om cyklebanen forsættes banens skrå hældning i tilskuerpladser til publikum udformet som græsklædte trin med betonsten som stødtrin. Tilskuerpladserne danner sammen med cyklebanen en græsklædt amfiscene, hvor tilskuerpladserne løber langs betonbanen mod nord, vest og syd, og følger banens og terrænets form. Mod nord og syd løber trinnene ud i græsset lige før svinget mod øst. Det første trin, tættest på banen, forsætter dog rund om hele svinget, og der løber en sti langs det, så det er muligt at gå rundt langs hele banen.

Øverst: I banens østlige ende er der ikke tilskuerpladser i græsset, men det første trin løber hele vejen rundt og markerer banens kant og den sti, der gør det muligt at gå hele vejen rundt om banen.

Midterst: De græsklædte tilskuerpladser følger banens form. Tidens tand har flere steder skubbet dem ud af facon.

Nederst TV: Mod vest foran træbygningerne i hjørnerne mod henholdsvis nord og syd er der lavet støttemure, hvor der er plantet træer. Murene er ikke oprindelige.

Nederst TH: Tilskuerpladserne ved anlæggelsen, inden græsset er kommet op. Kilde: Aarhus Billeder

Betonstenene er afrundede i toppen, som det også ses på trinnene på skrænten ved ryttertunnelen mod nord. Mange af betonstenene er meget nedbrudte, og de græsklædte trin står ikke helt så skarpe i græsset som oprindeligt. På trinnene nedenfor tribunebygningen er der i dag lagt asfalt.

GRÆSPLÆNEN

Cyklebanens midte består af en plan græsplæne kun gennemskåret af de stier, der fører fra løbsledertårnet, ved langsiden mod syd, til ryttergården, der ligger nedsænket i græsplænen mod øst, og videre til nedgangen til ryttertunnelen, ved langsiden mod nord. Dertil kommer stierne ved langsiderne, hvor rytterne kan køre ud til siden enten ved startlinjen mod syd eller ved ryttertunnelen mod nord.

Den græsklædte midte er sammen med de græsklædte tilskuerpladser med til at understrege cyklebanens landskabelige bearbejdning og form i terrænet.

Stierne fra løbsledertårn/startlinje, til ryttergård og videre til ryttertunnel ligger i dag som lige linjer med knæk på, hvor de oprindeligt gik som direkte skrå linjer fra A til B. Stierne er udført i betonsten.

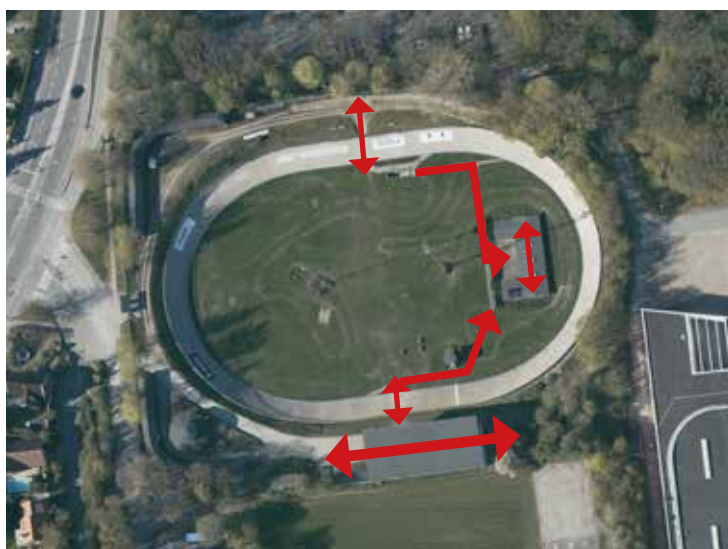
Nedgravningen omkring ryttergården står med skrå græsklædte kanter. Mod vest er der en flisebelagt gård omkranset af ryttergårdens tre fløje. Mod vest fører en trappe fra gården og op til stisystemet på græsfladen. Gården og trappen er omlagt med nye betonfliser inden for det seneste år.

Betonstenene, der danner forkant på de græsklædte tilskuerpladser omkring cyklebanen, er afrundet i toppen.

TV. Luftfoto, der viser stiforløbet på banens midte, som det ser ud i dag.

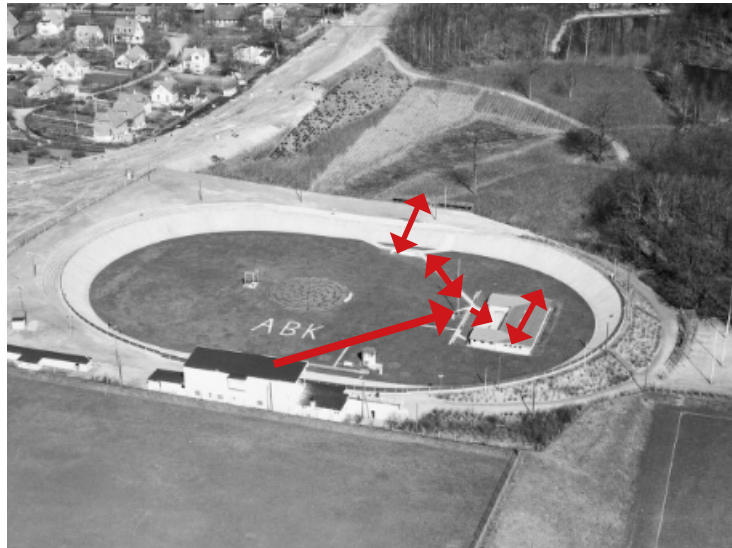
TH. Stien mod ryttergården, set mod øst fra toppen af trappen ned til ryttertunnelen. Ryttergården ligger ikke for enden af stien.

Øverst TV.: Udsigt mod ryttergården, set fra toppen af trappen ned til ryttertunnelen. i den linje hvor den oprindelige sti mellem ryttergård og ryttertunnel lå.

Øverst TH.: Luftfoto af cyklebanen umiddelbart efter opførslen, der viser det oprindelige stiforløb på banens midte.

Den nye belægning på pladsen foran ryttergården, med ny trappe op til banens grønne midte.

Tribunebygningen under opførelse i 1954. I forgrunden ses den oprindelige trappe ned til Ryttergården.
Kilde: Aarhus Billeder

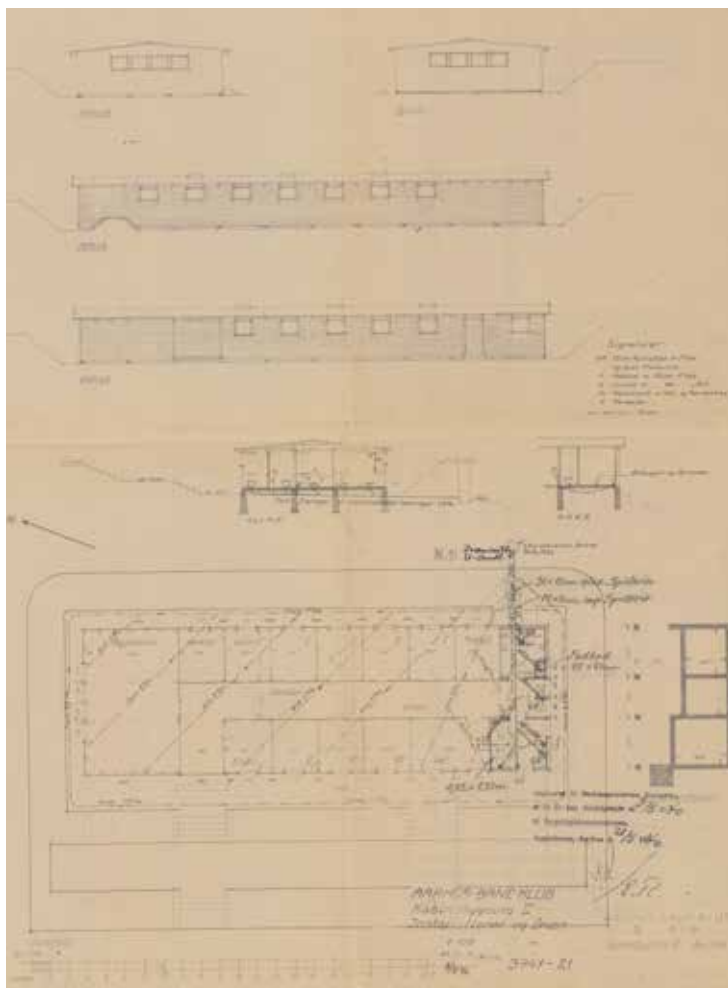
RYTTERGÅRDEN

UDVENDIGT

Ryttergården, eller kabinebygningen som der står på de gamle tegninger, er beliggende i den østlige ende af cyklebanens græsklædte midte. Bygningen er oprindeligt opført som en nord-syd gående længebygning, der ligger trykket ned i terrænet. Omkring 1949 er der tilføjet to korte sidefløje mod vest, så der dannes en lille indre gårdsplads mod vest.

Den oprindelige bygning er opført på punktfundamenter i beton med undtagelse af toilet- og badefaciliteterne mod syd, der står på randfundamenter i beton, hvilket også gælder for de to sidefløje.

Bygningen fremstår som en lav enkel uisoleret træbygning med nyere vandret malet facadebeklædning. Taget har en meget lav hældning, udhæng med synlige spærrender og er belagt med tagpap. På taget ses udluftningshætter, ovenlys og to nyere solcelleanlæg. Udtryksmæssig minder ryttergården om et stort kolonihavehus.

TV: Tegninger af ryttergårdens oprindelige længe, 1940. Mål 1:400

Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

TH: Historisk foto, der viser at Ryttergården tidligere har fremstået i en lys farve.
Kilde: FB gruppe, Århus Cyklebane i 60 og 70

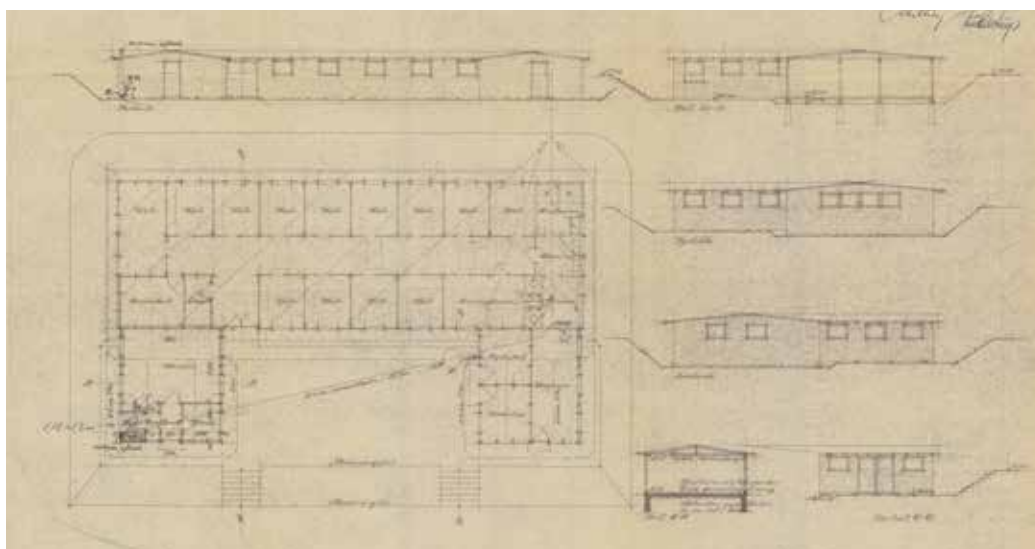

Øverst: Ryttergården set fra tribunebygningen mod syd. De nye solcelleanlæg på taget er meget dominerende.

Midterst TV: Facade mod øst med tilskoddede vinduer ind til rytterkabinerne.

Midterst TH: Gårdspladsen mod vest med tilskoddede vinduer og to oprindelige døre i sidefløj mod syd.

Nederst: Tegning af de to sidefløje på ryttergården, 1949. Mål 1:400
Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

Facaderne tegnes af vinduernes rytmiske placering og gavlenes lave taghældninger. Vinduerne er enkle rektangulære hvidmalede trævinduer, der er tophængte og udadgående. Vinduerne er formodentligt oprindelige og placeret helt oppe under tagets udhæng, hvilket er med til at understrege bygningens lave højde.

Udvendigt er alle vinduer forsynet med en skodde i form af en bundhængt plade, som kan klappes op foran vinduet, når bygningen ikke er i brug, eller er lukket ned for vinteren.

De oprindelige døre er udført med vandret træbekædning og en rude i niveau med vinduerne, mens de nyere døre er glatte pladedøre. I sidefløj mod nord ses en nyere terrassedør med stort glasfelt.

Midterst: Facade mod nord, der viser at vinduerne er placeret så det lige nøjagtig er muligt at se hen over jordvolden omkring ryttergården og ud på banen.

Nederst TV: Gavl mod vest på sidefløj mod nord. Her er vinduerne lidt højere og terrassedøren er nyere.

Nederst TH: Hovedindgangen til den oprindelige længe, er en dobbeltdør. Den indvendige gulvkote er den samme som den udvendige terrænkote.

Øverst: Ryttergården før udskiftning af facadebeklædningen. Bygningen fremstår her i en lys blågrå farve.

Kilde: FB gruppe, Bevar Aarhus Cyklobane

Midterst TV: De bevarede oprindelige døre i sidefløj mod syd. Vinduerne i dørene er lukket med plader.

Midterst TH: Gavl mod vest på sidefløj mod syd. Her ses en ny glat pladedør.

Nederst TV: Vinduerne med åbne skodder.

Nederst TH: Nærbillede af vindue med åbne skodde ind til toilet og bad.

INDVENDIGT

Der er adgang til den oprindelige længebygning fra vest. Længen er indrettet med midtergang med ovenlys, hvorfra der er adgang til rytterkabiner, og rum til læge, massage, værksted m.v. I gavl mod syd er der toilet- og bade faciliteter.

Alle skillevægge er udført i træ med lodret beklædning og fremstår malet, med undtagelse af nyere skillevægge omkring toilet- og baderum, der fremstår som moderne spanske vægge. Dørene er alle simple rammedøre med en enkelfylding. Loftet tegnes af tagkonstruktionen og tagbræddernes underside, der står hvidmalet. I gang og rum er der lakeret trægulv, mens der i toilet og bad er en blanding af oprindelig terrazzobelægning og nyere fliser.

I sidefløj mod syd er der tre rum, hvoraf de to har adgang fra gården og det sidste fra gavl mod vest. Rummene fremstår med malede pladebeklædte vægge, ubehandlet synlig trækonstruktion og betongulv.

I sidefløj mod nord er der kun et rum med adgang fra syd og mulighed for udgang via terrassedør i gavl, men fløjen har oprindeligt haft adgang fra gavl og været inddelt i flere mindre rum. Rummet fremstår med nyere ubehandlet vandret træbeklædning på ydervæggene, ubehandlet synlig trækonstruktion og linoleum på gulvet.

Midterst: Detalje af indvendige skillevægge og gulv. Gulvet er meget slidt, der er næsten ingen lak tilbage.

Nederst TV: Den lange midtergang med ovenlys i den oprindelige længe. Skillevægge og døre er nymalede.

Nederst TH: Dørene har simple stålhåndtag og er forsynet med hængelås. Over dørene er små skilte med numre.

Øverst: Klublokale i sidefløj mod nord, set mod gavl.

Midterst TV: Dørhåndtag og langskilt på oprindelig dør ved toilet og bad.

Midterst M: Træskillevæg og terrazzogulv ved toilet og bad.

Midterst TH: Nyere spanske vægge ved toilet og bad.

Nederst TV: Oprindeligt vindue i sidefløj mod syd, set indefra.

Nederst TH: Historisk foto fra 1962, taget efter hærværk i Ryttergården.
Kilde: Aarhus Billeder

LØBSLEDERTÅRN

Løbsledertårnet er placeret ved startlinien ved cyklebanens langsiden mod syd. Tårnet er i to etager. Det står på en høj femkantet sokkel støbt i beton, med en lille udkragning i toppen. Ovenpå soklen fremstår tårnet med nyere vandret træbeklædning og fladt tagpapbelagt tag med et lille udhæng.

Der er adgang til løbsledertårnet fra facade mod nord. Her er der både adgang til kælder, via betontrappe, og til stueetagen via ståltrappe til repos i beton i niveau med soklens udkragede kant. Trappen er en ståltrappe med vanger i hvidmalet stålplade og med understøtninger for trætrin. Værn er hvidmalet rundstål.

I facade mod syd mod cyklebanen er der udgang via dobbeltfløjet terrassedør og nedgang til cyklebanen via kileformet trappe. Trappen er opbygget som den mod nord, blot med vanger i malet U-profil.

Stueetagen er forsynet med vinduer hele vejen rundt i alle facader. Alle vinduer og døre er nye, hvidmalede og har termoglas. I kælderen er der dør mod nord og vinduer mod syd. Både døre og vinduer er formodentlige oprindelige, hvidmalet og med enkeltlags glas.

Der findes ingen tegninger af løbsledertårnet, men af de historiske fotos fremgår det, at tårnet er blevet ombygget flere gange. Oprindeligt var det opført i to etager, men blev ret hurtigt forhøjet til tre etager, hvor adgang til 1. sal foregik via udvendige stige på facade fra trapperepos mod nord.

Tårnet har været i tre etager frem til for få år siden, hvor hele overdelen blev istandsat, og bygningen blev reduceret til to etager. Dermed er soklen og de to trapper formodentlig det eneste, der er tilbage af det oprindelige løbsledertårn.

Midterst: Tårnet set fra tribunebygningen, med den kileformede trappe der fører ned til cyklebanen.

Nederst TV: Facade mod vest.

Nederst TH: Facade mod nord. Indgangene til tårnet ligger over hinanden.

Øverst TV: Historisk foto af tårn i to etager ved indvielsen af cyklebanen i 1940. Kilde: Aarhus Billeder.

Øverst TH: Historisk foto af tårn i tre etager fra omkring 1950. Kilde: Aarhus Billeder.

Midterst TV: Tårnet set fra tribunebygningen med ryttergården i baggrunden, som det ser ud i dag.

Midterst TH: Tårnet i tre etager, som det så ud indtil for få år siden. Kilde: FB gruppe: Bevar Aarhus Cyklebane.

Nederst TV: Trapper mod nord.

Nederst TH: Oprindelige vinduer i sokkel.

TRIBUNEBYGNINGEN

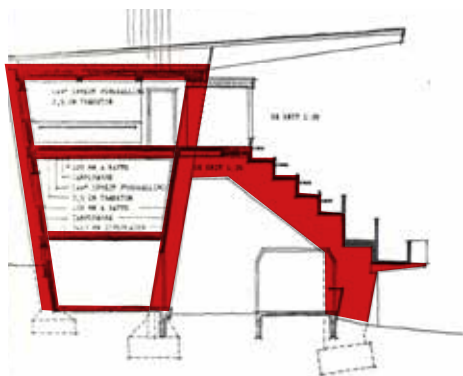
GENEREL OPBYGNING

Tribunebygningen er beliggende mod syd langs cyklebanens langside. Bygningen er opført i 1954 og ombygget efter en brand i 1980.

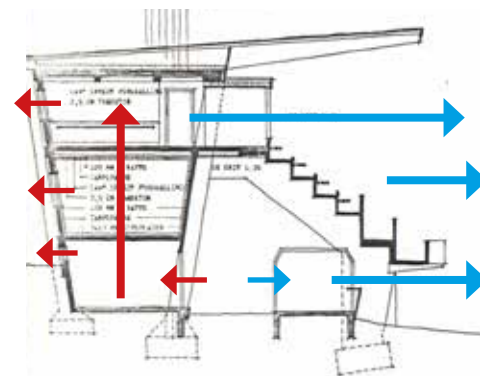
Tribunebygningen består af en lukket V-formet bygningskrop i tre etager mod syd og en åben overdækket tribunetrappe mod nord (mod cyklebanen). Under er der en åben gennemgang, hvorfra der er adgang til henholdsvis siddepladserne på tribunetrappen og den V-formede bygning, samt boder med adgang fra gennemgangen og salg/publikumskontakt mod nord i terrænniveau under tribunetrappen.

Tribunebygningen er opbygget af 6 insitustøbte jernbetonrammer, der hver består af to skråtstillede søjler og en trappeformet konsol, bundet sammen af bjælker i etageadskillelserne. Søjlerne og konsolerne står på punktfundamenter. De 6 rammer bindes sammen af de insitustøbte dæk i etageadskillelserne og tribunetrappens insitustøbt betontrin.

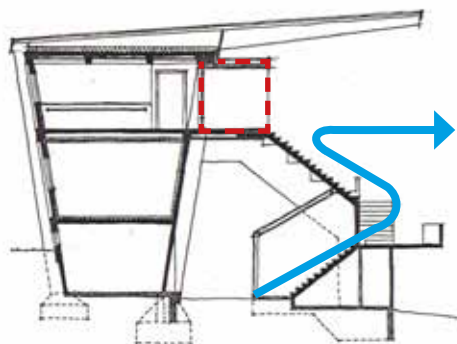
Foto: Tribunebygningen set fra selve cyklebanen, som den står i dag.

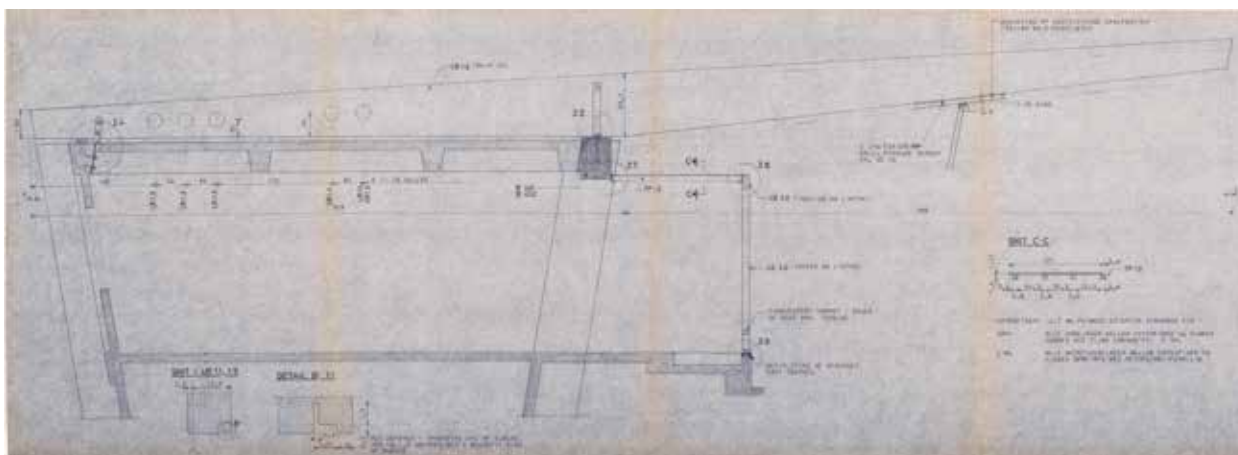
Principssnit af eksisterende forhold, der markerer formen på bygningens hovedramme. 1:300.

Principssnit af eksist. forhold, der viser bygningens åbenhed mod selve cyklebanen og cirkulationen i den lukkede V-formede bygningskrop. 1:300.

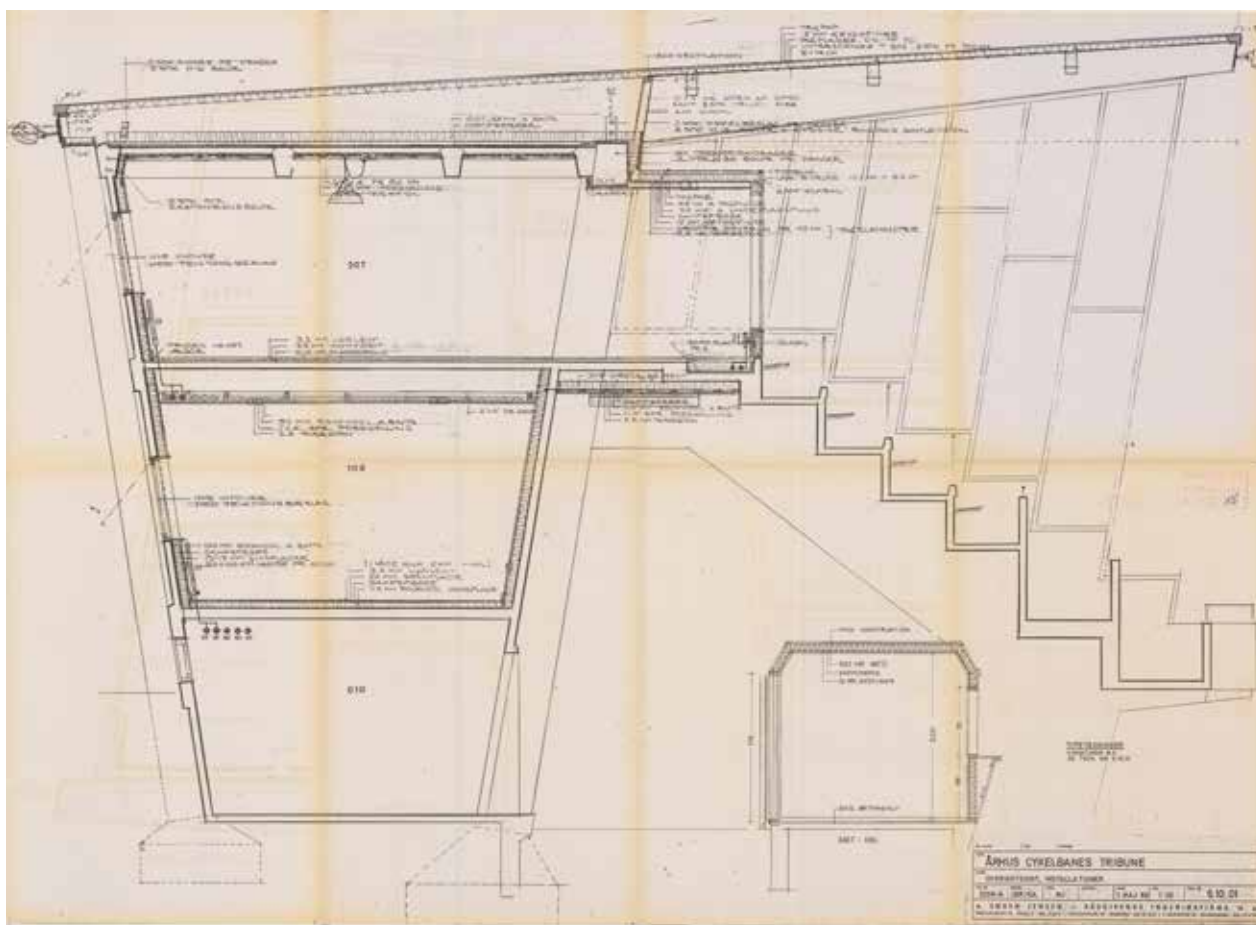

Principssnit af eksist. forhold, der viser placeringen af den lette lodrette facade på 2. sal. 1:300.

Tegning fra 1980, der tydeligt viser at genopbygningen af taget efter branden, udføres ovenpå det eksisterende etagedæk mellem 2. og 3. sal. 3. sal genopføres ikke. Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

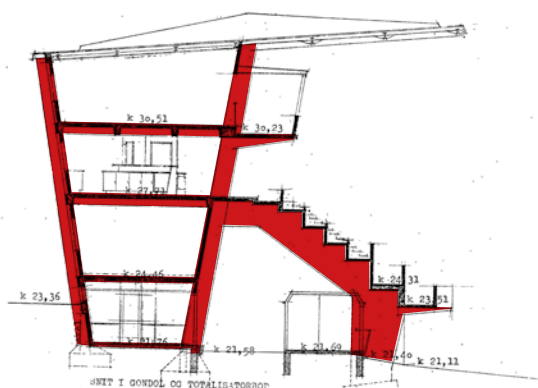
Tegning fra 1980, der viser hvordan 2. etage, ved genbygningen efter branden trækkes helt ud til forkant af etagedækket. Bemærk at facaderne på 1. og 2. sal er efterisolerede indvendigt, og at vinduer mod syd er tophængte og udadgående. Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

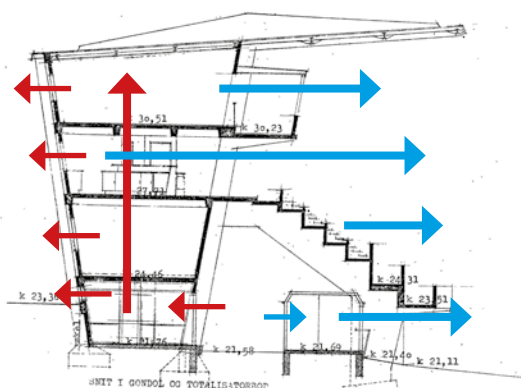
Taget er udført med ensidig hældning, og består af 16 bærende limtræsbjælker med en let opbygning af malede ståltrapetzplader belagt med tagpap. Inddækninger er udført i zink og lukninger ved facaden inde på tribunen er udført i tynde malede facadeplader.

Oprindeligt var bygningen en etage højere, og taget var udført som en stålkonstruktion, med gitterspær, i samme takt som betonrammerne. Udvendigt var taget belagt med tagpap og indvendigt, på den åbne tribune, var der profilerede malede træbrædder. Alle inddækninger langs kanten var udført i zink.

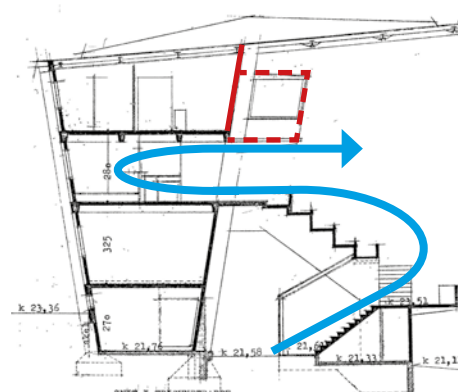
Foto nederst TV: Tribunebygningen set fra selve cyklebanen, som den så ud ved opførelsen i 1954. Kilde: Aarhus Billeder.

Principsnit af oprindelige forhold, der markerer formen på bygningens hovedramme. 1:300.

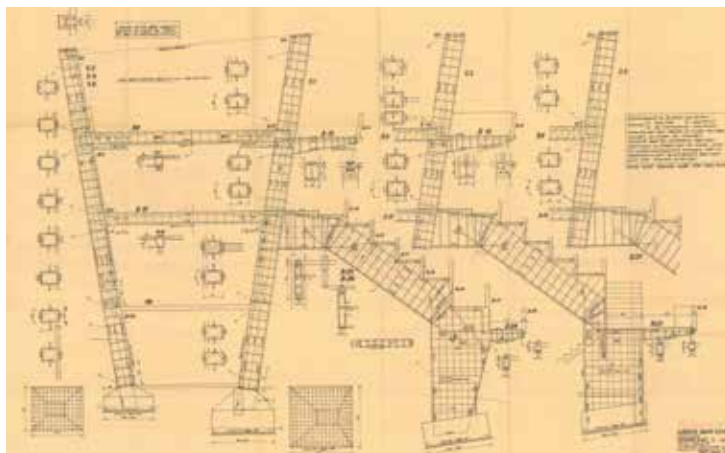

Principsnit af oprindelige forhold, der viser bygningens åbenhed mod selve cyklebanen og cirkulationen i den lukkede V-formede bygningskrop. 1:300.

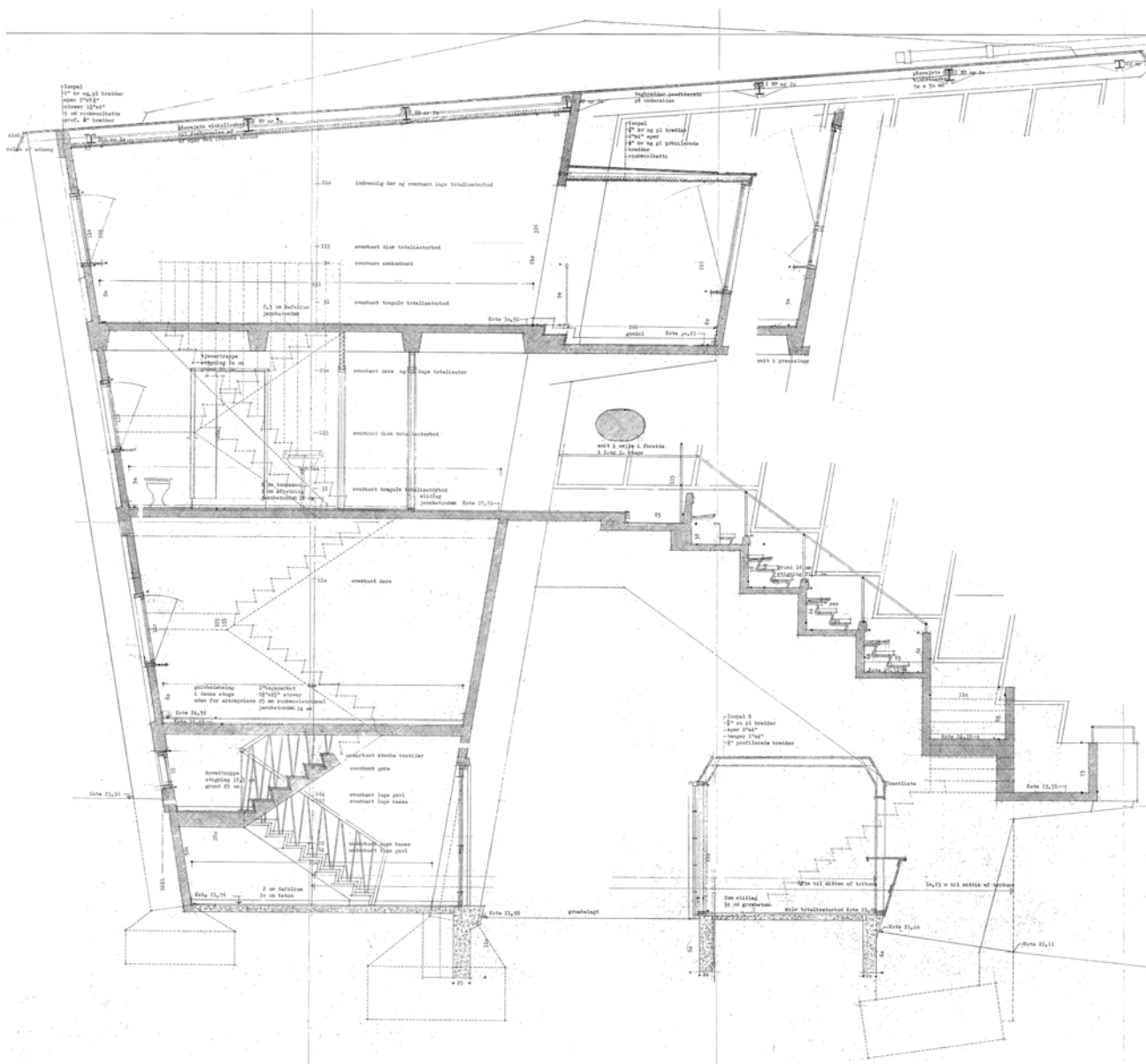

Principsnit af oprindelige forhold, der viser placeringen af den lette skrå facade på 3. sal, samt den åbne 2. sal, der indgår som en del af tribunetrappen. 1:300.

Øverst: Konstruktionstegning fra 1953, der viser opbygningen af bygningens hovedrammer. Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

Nederst: Snittegning fra 1953, der viser hvordan facaderne på 3. sal følger konstruktionens skrå linjer, samt hvordan 2. sal indgår som en del af tribune-trappen. Bemærk at bygningen ikke er isoleret og at vinduerne i facaden mod syd er bundhængte og indadgående. Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

FACADE MOD NORD

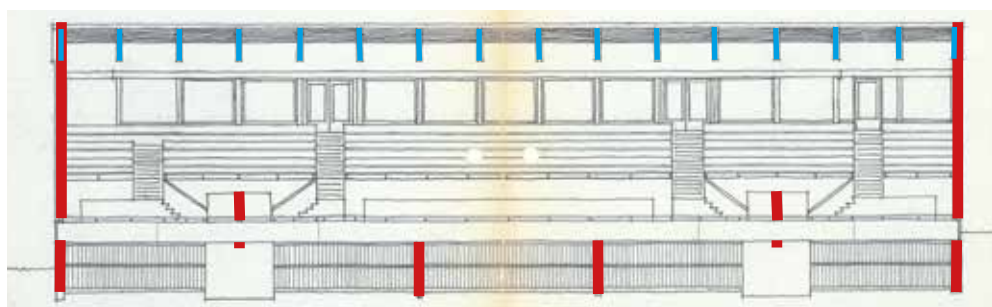
Bygningens facade mod nord ud mod cykelbanen tegnes af tribunetrappen, der hæver sig en etage over terrænet, båret af bygningens seks hovedrammer, som alle her er trukket ind og skåret skråt af, så tribunetrappen krager ud og danner halvtag over arealet foran de lette træbeklædte boder i stueetagen. Udkragningen er med til at løfte tribunetrappen og give den et let svævende udtryk.

Tribunetrappen tegnes af betonnens og gelændrenes vandrette linjer, der brydes af de to trappeforløb, der hver især deler sig i to.

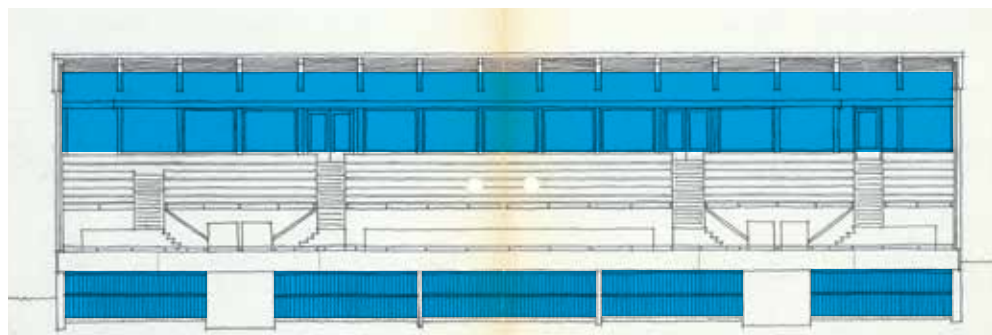
Øverst på tribunetrappen ses 2. sals lodrette lette facadeparti, som består af store glasfelter og lukkede felter beklædt med

Foto af tribunebygningens facade som den ser ud i dag.

1980
Markering af hovedrammer og spær i tagkonstruktion. 1:300.

1980
Markering af lette facadepartier i glas eller træ. 1:300.

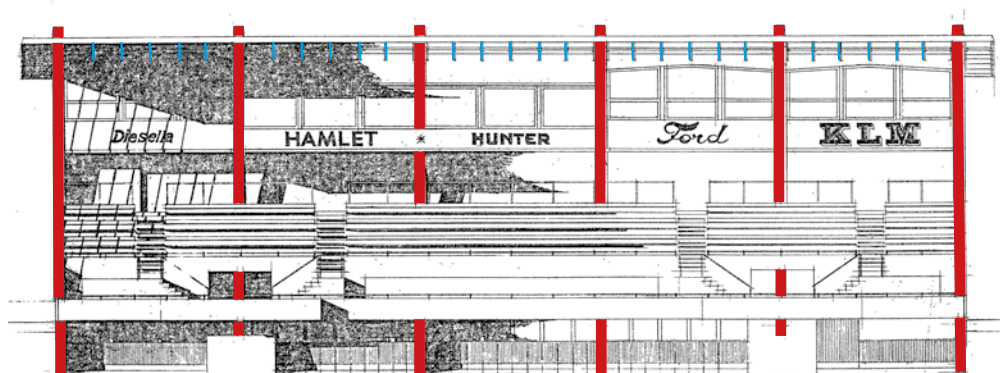
malede facadeplader. Facaden afsluttes af tagets skrå flade der danner halvtag over tribunetrappen, og som tegnes af limdragernes faste rytme.

Oprindeligt hævede taget sig en etage højere over tribunebygningen, og det lette facadeparti svævede ligeledes en etage højere oppe, idet 2. etage i bygningens V-formede del var åben ud mod tribunetrappen, og indgik som en del af denne. Det lette facadeparti på 3. etage fulgte hoveddrammernes skrå linje, og en del af det kragede yderligere ud over tilskuerpladserne på tribunetrappen, som en svævende skrå kasse.

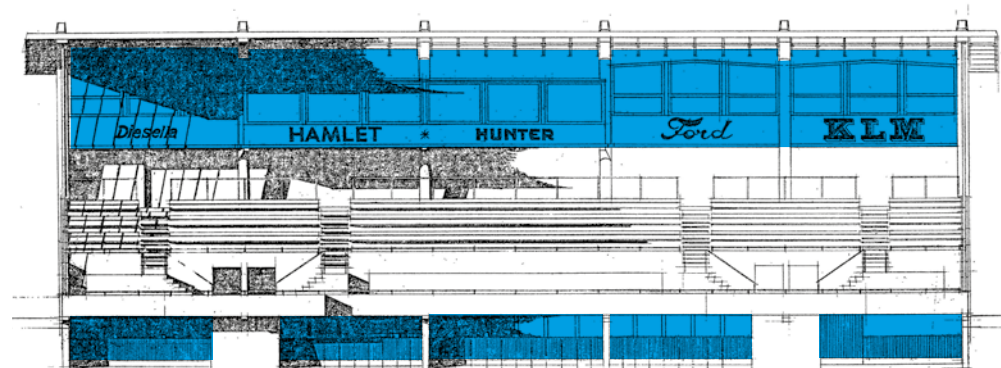
Historisk foto af tribunebygningens facade som den så ud på en løbsdag i 1963.
Kilde: Slots- og Kulturstyrelsen

1954
Markering af hovedrammer og spær i tagkonstruktion. 1:300.

1954
Markering af lette facadepartier i glas eller træ. 1:300.

FACADE MOD SYD

Bygningens facade mod syd afspejler dens konstruktive opbygning med de seks hovedrammer, der giver fem fag, som hver især er underopdelt af etageadskillelserne og sekundære søjler. Facaden fremstår med lukkede betonflader, der brydes af vinduernes lette vandrette bånd. Faget længst mod øst adskiller sig fra de andre ved ikke at være underopdelt. Det består af en plan støbt betonflade, kun brudt af få kvadratiske vinduer, der markerer henholdsvis hovedtrappen og toiletterne. Alt beton er malet.

Øverst afsluttes betonkonstruktionen med en afdækning, hvorover taget tegner sig med de 16 limtræsbjælker, der hviler af på betonkonstruktionen. Imellem dem er der en let tilbagetrukket malet pladeinddækning. Tagfladen krager ud til forkant af bygningens primære hovedrammer og afsluttes af en tagrende med tilhørende nedløbsrør. Udhænget består af malede plader.

Vinduesbåndene i fire af fagene spænder mellem betonsøj-

Foto af facaden mod syd som den ser ud i dag.

1980
Markering af hovedrammer samt underinddeling af fag med markering af etagedæk og sekundære søjler.
1:300.

1980
Markering af hvor der er vinduer i facaden. Arealet er reduceret pga. blændpartierne omkring de kvadratiske vinduer.
1:300.

lerne og er opbygget med et kvadratisk vindue i midten, der er tophængt og udadgående, og et blændparti på hver side med en malet facadeplade. Vinduerne i stueetagen er gennemgående, bundhængte og indadgående.

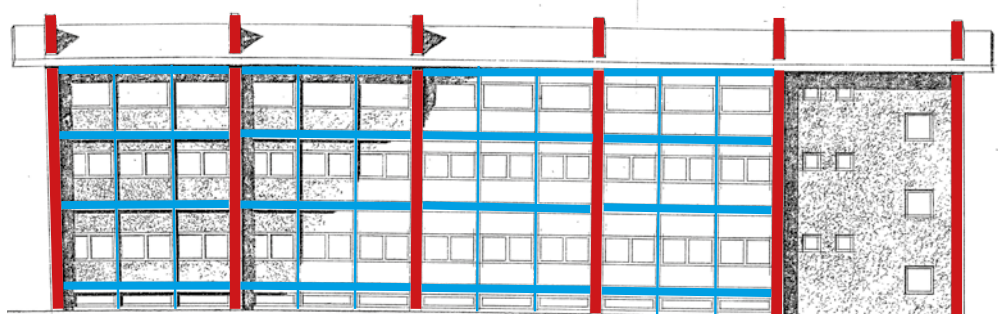
I stueetagen i fag mod vest er der en dør med glas og et blændparti på hver side, samt en galvaniseret trappe, der fører til terræn.

Oprindeligt var facaden en etage højere, og vinduerne spændte mellem søjlerne uden blændpartier. Vinduerne var bundhængte og indadgående, ligesom det ses i kældervinduerne, der er oprindelige. Taget kragede længere ud og tegnede sig som en gennemgående skive uden synlig tagrende og nedløb. I selve tagfladen var de 6 hoverammer synlige. Døren mod vest var der ikke, så facaden fremstod meget ensartet.

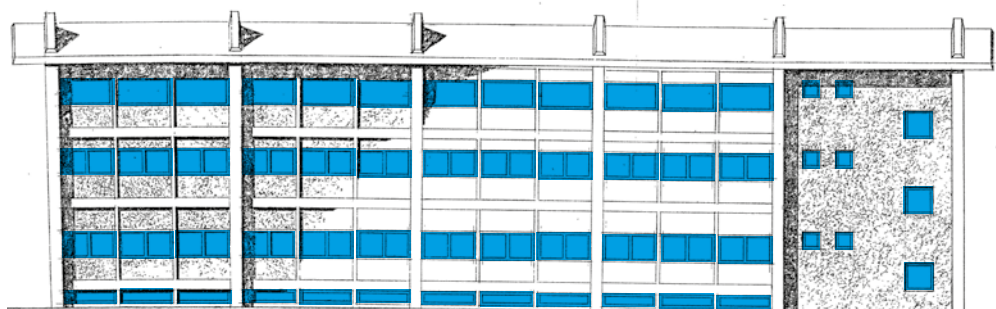
Historisk foto af tribnebygningen set fra sydvest som den så ud i 1961. Kilde: Aarhus Billeder Arkiv

1954
Markering af hovedrammer samt underinddeling af fag med markering af etagedæk og sekundære søjler. Bemærk at hovedrammerne er synlig på tagfladen. 1:300.

1954
Markering af hvor der er vinduer i facaden. Bemærk at vinduerne i fire af fagene bliver til vandrette bånd på facaden. 1:300.

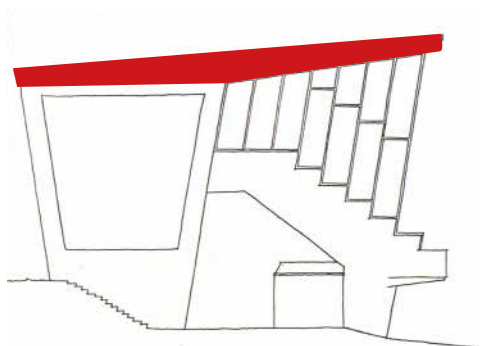
GAVLE MOD ØST OG VEST

I gavlene er bygningens opbygning med den lukkede V-formede bygningskrop og den åbne tribunetrappe meget synlig. Dette understreges yderligere af, at der mellem de skrå søjler er et tilbagetrukket insitustøbt lukket felt, mens der over tribunetrappen er et glasparti, der følger søjlernes skrå linje. Taget møder gavlene i et massivt bredt V, idet den lukkede del afsluttes med en vandret linje, mens glaspartiet afsluttes i en skrå linje. Afdækningen mellem taget og gavlene er udført i zink. I gavl mod vest er der en lav dobbeltdør i stueetagen i den lukkede del. Alt beton er malet.

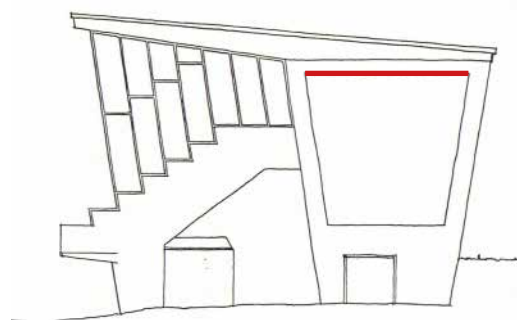
Oprindeligt var gavlene en etage højere, og taget mødte gavlene i en tynd lige skrå linje, idet tagfladen kragede ud over gavlene. Gavlenes opbygning blev yderligere understreget af, at det tilbagetrukne felt var malet i en varm rødbrun farve. I gavl mod vest var der tre kvadratiske åbninger ind til stueetagen.

Tribunebygningens gavl mod øst, som den ser ud i dag.

Gavl mod øst - 1980
Bemærk tagets massive V-form. 1:300.

Gavl mod vest - 1980
Bemærk den vandrette afslutning af gavlens lukkede del. 1:300.

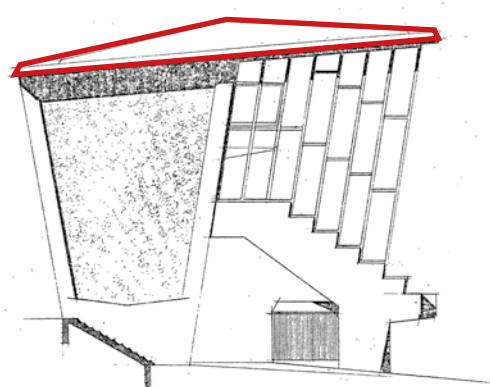

TV: Tribunebygningens gavl mod vest, som den ser ud i dag. Bemærk dobbeltdøren nederst i den lukkede del. Til højre for døren ses udsparring af en af de tre åbninger, hvor der tidligere var udbetalingsboder.

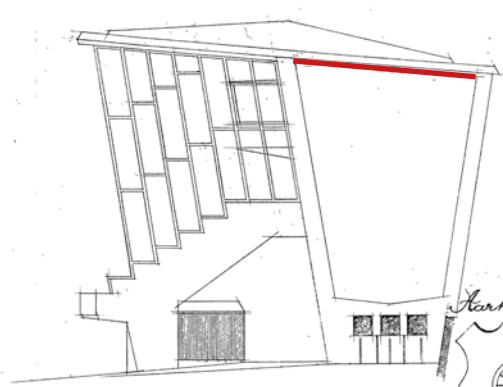
TH: Detaljebillede af den lukkede del af gavl, der tydeligt viser, at det tilbagetrukket felt oprindeligt var rødbrunt.

Historisk foto af tribunebygningens gavl mod øst, som den så ud ved opførslen i 1954. Kilde: Aarhus Billeder

Gavl mod øst - 1954
Bemærk tagets tynde gennemgående, skrå linje. 1:300.

Gavl mod vest - 1954
Bemærk den skrå afslutning af gavlens lukkede del og de tre åbninger nederst. 1:300.

Historisk foto af tribunebygningens gavl mod vest fra 1961. Bemærk de kvadratiske åbninger der lige kan anes nederst i gavlens lukkede del, hvor der var udbetalingsboder. Kilde: Aarhus Billeder

PLANER

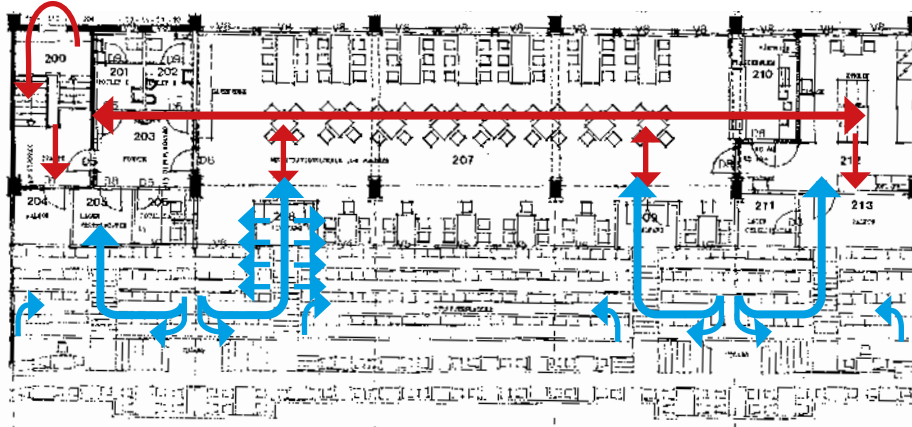
I stueetagen deler den øst-vest-gående gennemgang bygningen i to. Fra gennemgangen er der adgang til boderne mod nord (mod cyklebanen), samt til to trapper op til tribunetrappen. Mod syd er der adgang til depoter, teknikrum, publikumstoiletter for henholdsvis herrer og damer, og hovedtrappen til de overliggende etager.

På 1. sal giver den indvendige hovedtrappe adgang til en gang, hvor der først ligger toiletter, bad og omklædning, hvorefter man kommer til tre lokaler, der spænder i hele bygningens bredde og som fungerer som motionsrum og klublokaler. I rummet længst mod vest er der udgang mod bagsiden.

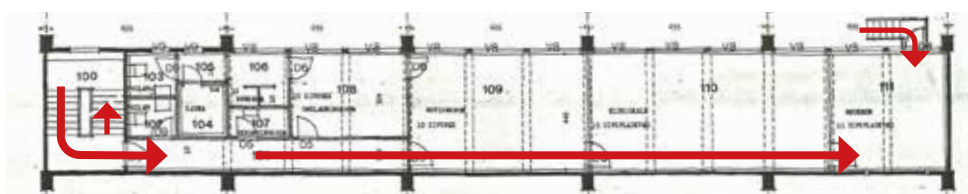
På 2. sal er der fra den indvendige hovedtrappe udgang til det udvendige plateau øverst på tribunetrappen samt indgang til etagen, hvor der først ligger gang med adgang til toiletter mod bagsiden og til lager og loge ud mod tribunetrappen. Desuden er der adgang til det store restaurationslokale, hvorfra der, via to vindfang, er udgang til tribunetrappen. Mod vest ligger køkkenet med åben disk mod restaurationslokalet. Fra køkkenet er der udgang til tribunetrappen.

1980

Indretningen og opbygningen af tribunetrappen er som oprindeligt. 1:300.

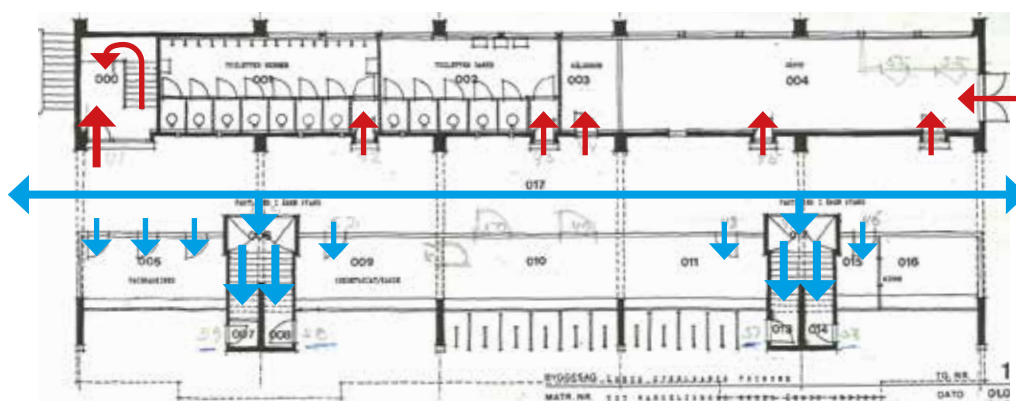

2. sal

Indvendig hovedtrappe går lige ud og ikke i en vinkel som tegnet. 1:300.

1. sal

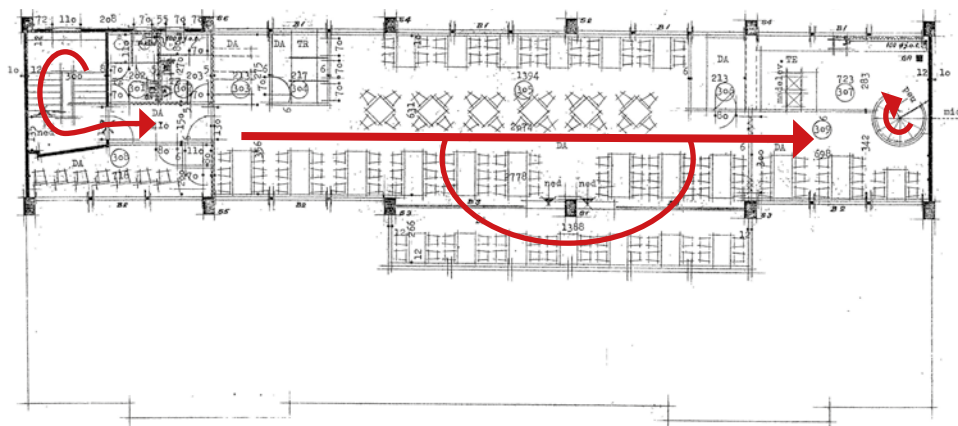

Indgangene mod syd mod toiletter m.v. er ikke ændret som vist på planen. Indgangene er stadig placeret som oprindeligt. Der er tilføjet flere indgange til boderne efter ombygning til rytterkabiner. 1:300.

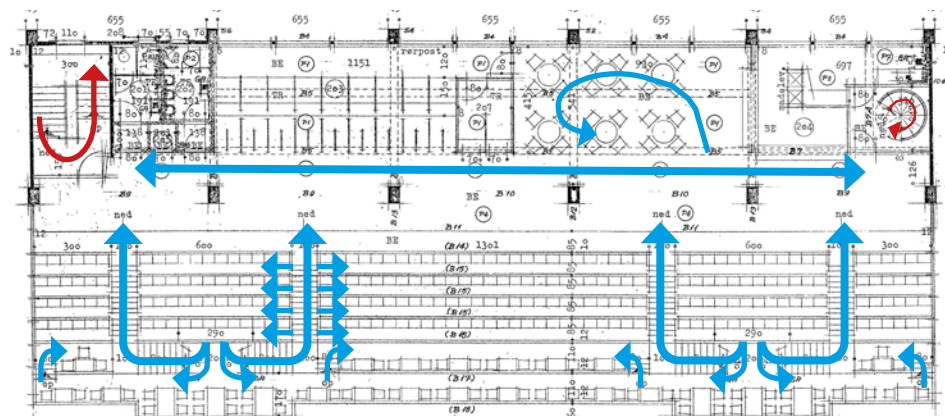
Stueplan

1954

Bygningens øverste etage blev ikke genopført efter branden.

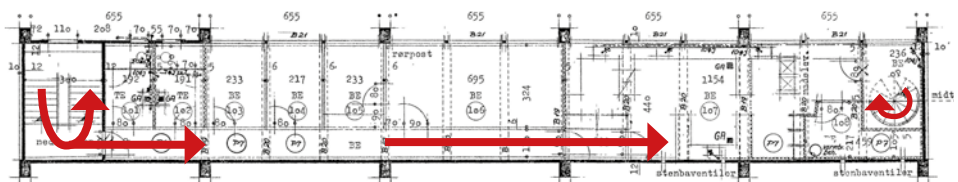

3. sal

1:300.

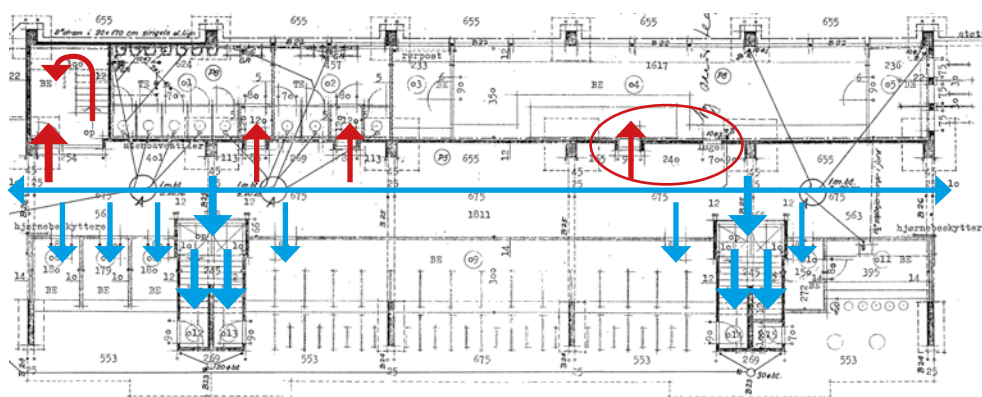
2. sal

1:300.

1. sal

Der var ved opførelsen af bygningen byttet om på placeringen af den markerede indgang og lugen til højre for denne. 1:300.

Stueplan

På tribunetrappen er der fra hver af de to trapperum, fra gennemgangen i stueetagen adgang til to udendørstrapper oven på tribunetrappen, som giver adgang til tribunetrappens siddepladser eller op til 2. sal.

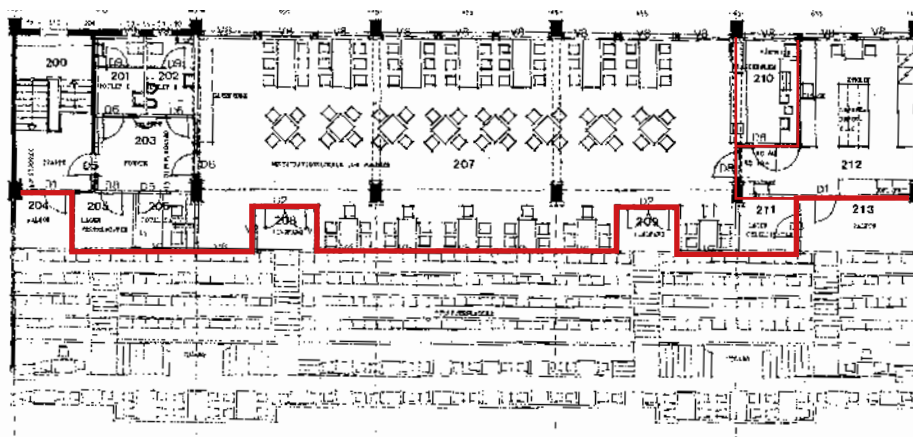
Oprindeligt var tribunebygningen en etage højere. På 3. sal lå selve restaurationslokalet, med skrå glasfacader mellem de skrå søjler ud mod tribunetrappen. Mod vest førte en intern spindeltrappe ned til køkkenet på 1. sal. I to af fagene var der loge, der kragede ud over tribunetrappen.

På 2. sal var der totalisatorboder, udskænkning og toiletter. Etagen var åben ud mod tribunetrappen og indgik som en del af denne. Søjlerne mod tribunetrappen stod frit og de vægge, der omgav de få lukkede rum, var trukket tilbage.

På 1. sal var der toiletter, omklædning og køkken, samt opgang til 2. og 3. sal via intern spindeltrappe mod vest.

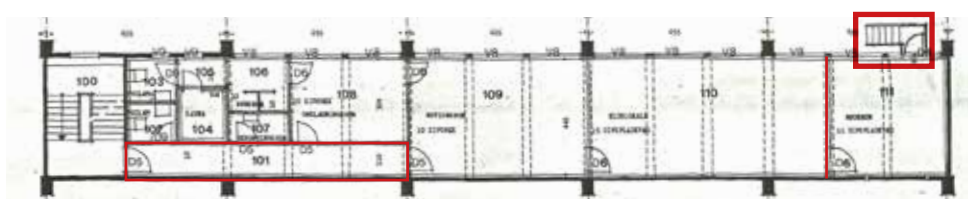
I stueetagen var der oprindeligt udbetalingsboder i gavl mod vest.

1980

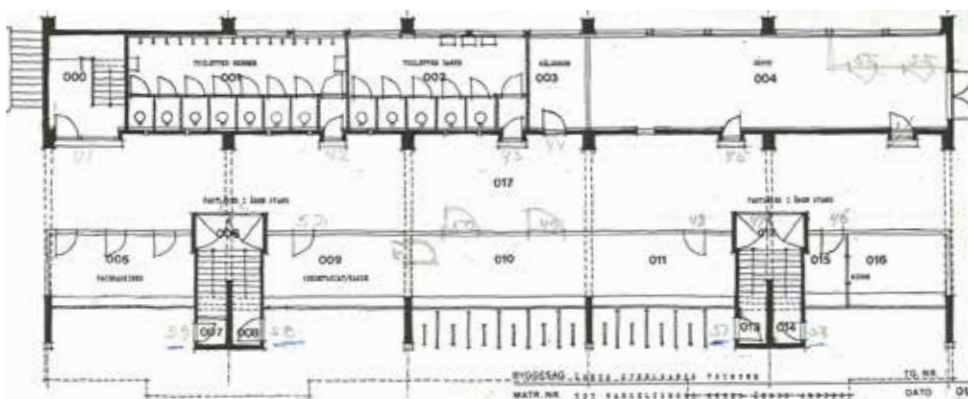
Facaden på 2. sal er trukket helt ud til bagkant af sæderne på det første trin på tribunetrappen. Hele den åbne etage er væk. 1:300.

2. sal

Der er kommet udgang mod vest og etagen henvender sig til klubberne. 1:300.

1. sal

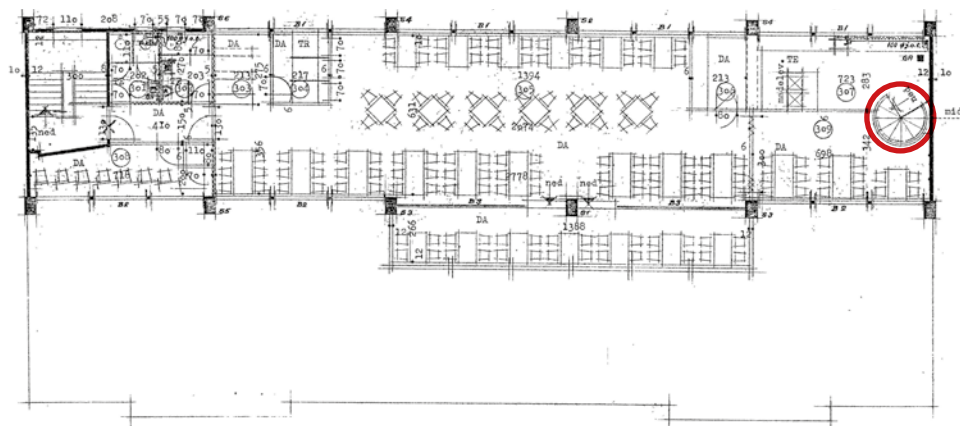
Med undtagelse af udbetalingsboderne mod vest og nogle nyere tilkomne skillevægge, der ikke er indtegnet, står stueetagen som oprindeligt. 1:300.

Stueplan

1954

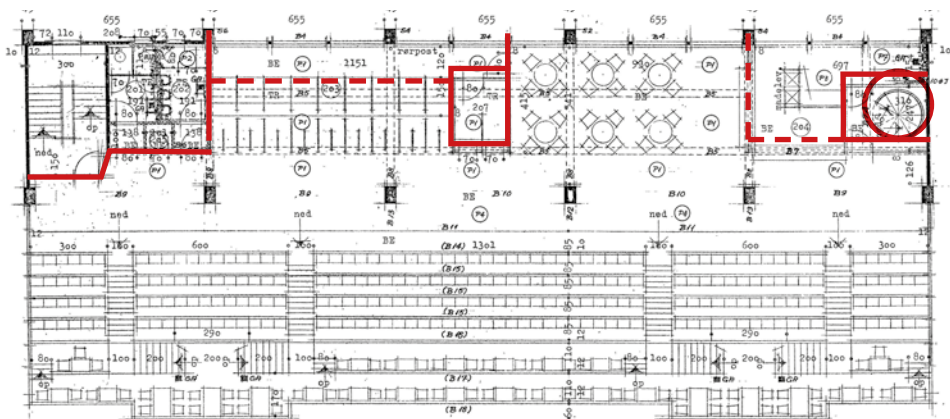
Bygningens øverste etage blev ikke genopført efter branden.

Mod vest ses den interne spindeltrappe mellem 1. og 3. sal.

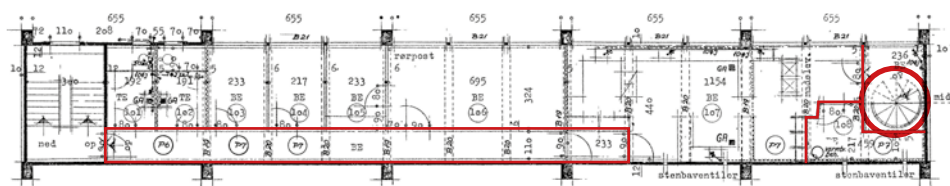
3. sal

Oprindeligt var 2. sal en del af tribunetrappen med få lukkede rum trukket helt tilbage, så søjlerne stod frit på etagen. 1:300.

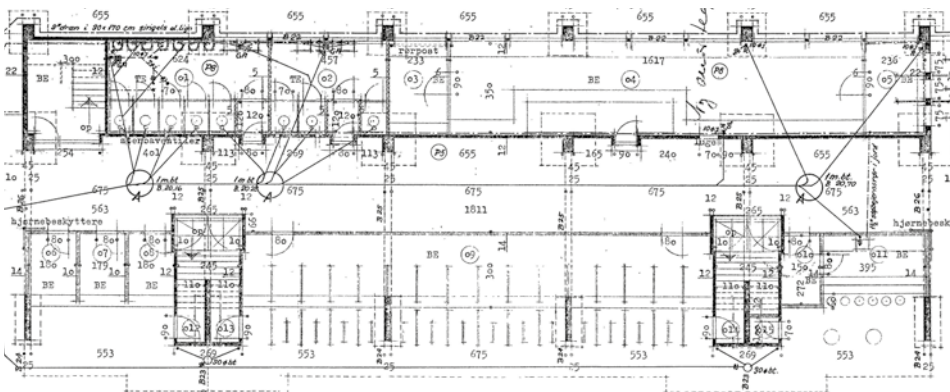
2. sal

Gangen var længere og der var køkken og intern spindeltrappe mod vest. 1:300.

1. sal

Mod vest ses de nu forsvundne udbetalingsboder. 1:300.

Stueplan

GENNEMGANGEN

Gennemgangen under tribunetrappen løber øst-vest i hele bygningens længde og fungerer som fordelingsgang i bygningens stueetage. Gennemgangen er et udendørs rum belagt med asfalt. Rummet tegnes af tribunebygningens seks hovedrammer og den trappetrinsformede underside af tribunetrappen. Under tribunetrappen ligger boderne med fladt tagpapbelagt tag, samt de to trappeopgange til tribunen, der står som to skrå afskårne kasser, der stikker længere frem end boderne. Trappe opgangene markeres hver især af to skrå afskårne betonvinger i siderne.

Mod nord tegnes gennemgangen af tribunebygningens lukkede skrå betonvæg med tydelige vandrette spor efter forskallingsbrædderne. Væggen opdeles af hoveddrammernes skrå søjler og dørene ind til henholdsvis trappe, toiletter, depoter og teknik. Dørene er indrammet af en portal i beton, som skaber en elegant overgang mellem den lodrette dør og den skrå betonvæg. Hver portal står på et betontrin.

Dørene ind til toiletter, depot og teknik er beklædt med lodrette profilerede brædder, som det også ses på dørene op til tribunetrappen og på bodernes facade mod nord ud mod cyklebanen.

Døren ind til hovedtrappen består af en lukket dør og et sideparti med brystning og glasparti med armeret glas.

Midterst: Dør ind til hovedtrappen i tribunebygningens lukkede del mod syd. Portalen omkring indgangen er ikke så tydelig, idet partiet støder op til en af hoveddrammerne.

Nederst TV: Gennemgangen set mod syd-vest med hoveddrammernes taktfaste rytme.

Nederst TV. Dør ind til publikumstoilet. Den skrå portal fremhæver døren og skaber samtidig en overgang mellem det skrå og det lodrette.

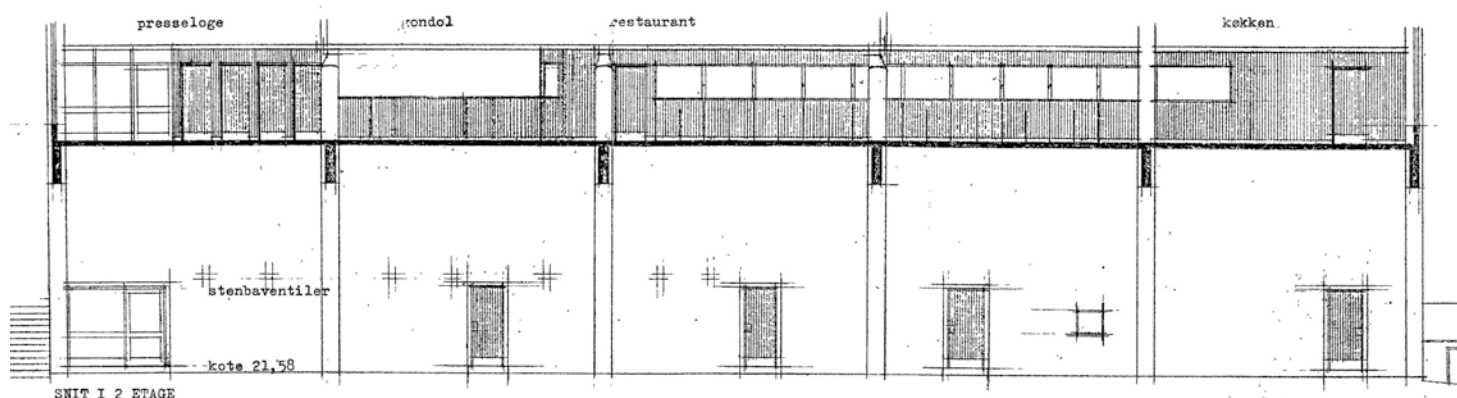
Øverst: Gennemgangen set mod syd-vest med boder og trapper op til tribune-trappen.

Midterst: Opstalt af væg mod syd. Bemærk at dør og luge i fjerde fag er byttet om ved opførelsen.

Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

Nederst TV: Tilstøbt luge i i væg mod syd.

Nederst TH. Loftet i gennemgangen tegnes af tribunetrappens underside. Loftets øverste vandrette del er blevet beklædt med Troldekt.

BODERNE

Boderne under tribunetrappen ligger som små kasser helt op ad hovedrammerne, der bærer tribunetrappen. Boderne er opdelt i tre dele af trapperne op til tribunetrappen.

Ind mod gennemgangen fremstår boderne som en selvstændig kasse, på et randfundament i beton, med pladebeklædte facader og fladt tagpapbeklædt tag med affaset kant mod facaderne. Dørene er nyere døre med bred lodret træbeklædning.

Ud mod cyklebanen ligger boderne facade trukket tilbage under tribunetrappens udkragning og er ikke kun opdelt af trapperne op til tribunetrappen, men også af bygningens hovedrammer. Boderne facade spænder mellem hovedrammerne. Den nederste del af facaden er udformet som en disk, med en malet træplade og en skrå træbeklædt front, der følger hovedrammernes skrå linje. Over disken er et nyere glasparti, med to faste og et oplukkeligt parti. Disk og glasparti er synlige set fra cyklebanen, mens tagets affasning forsvinder op i mørket under tribunetrappens trinformede underside.

Boderne benyttes i dag som overnatningskabiner for cykelrytterne. Oprindeligt var det boder, hvoraf de midterste var til totalisatorspil, mens de yderste var til salg af tobak, aviser, øl og pølser. De små rum, under trapperne op til tribunetrappen, fungerede som depoter og telefonrum. Foran totalisatorboderne var der oprindeligt opsat værn i form af bøjler i galvaniseret rundstål, som fungerede som opdeling af publikum foran boderne.

Dørene og træværket på boderne er i dag malet henholdsvis lysegult og lysegråt, men oprindeligt var det malet mørkegrønt, mens hovedrammerne og trappeopgangene under tribunetrappen var malet rødbrune.

Midterst: Boderne midterste del inde i gennemgangen under tribunetrappen. Pladebeklædningen og dørene er formodentlige nyere.

Nederst TV: Boderne set fra cyklebanen, her op mod en af trappeopgangene til tribunetrappen. Døren fører ind til rum under trappen, som blev brugt til depot eller telefonrum.

Nederst TH. Dørene ind til rummene under trapperne er beklædt med lodret træbeklædning magen til dørene i gennemgangen, og tilsvarende dørene i ryttergården. Dørene er oprindelige.

Øverst TV: Tribunebygningen set fra vest mod øst. Boderne er trukket så langt ind under den udkragede tribunetrappe at deres facade er ikke synlig herfra.

Øverst TH: Boderne set fra østsiden.

Midterst: Det indvendige af en af boderne.

Nederst TV: Bodernes facade mod cyklebanen opdelt af hovedramme. Disken i facaden er oprindelig, mens glaspartiet formodentlig er nyere.

Nederst TH. Rummet under tribunetrappens udkrøgning foran boderne. I asfalten ses spor efter værn foran boderne.

TILSKUERTRIBUNEN - TRIBUNETRAPPEN

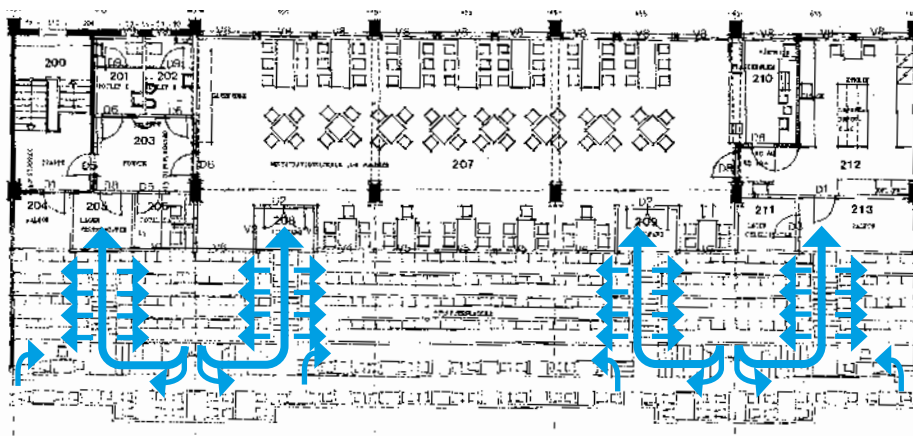
Tribunetrappen er udført i insitustøbt beton med tydelig spor efter forskallingsbrædder. Den strækker sig over to etager, fra 1.-2. sal og i hele bygningens længde. Tribunetrappen er afgrænset i siderne af glaspartier med lodrette sprosser, der følger hoveddammernes skrå linje. Glaspartierne står direkte ovenpå trappens støbte ender, men stopper før det nederste niveau. Over tribunetrappen krager taget ud og giver læ på trappen.

Selve tribunetrappen er opbygget omkring de to spejlede trappeforløb, der giver adgang til tribunetrappen nede fra gennemgangen i stueetagen. Adgangen sker gennem dobbeltdøre, der i åben tilstand står i hak i betonvæggen og dermed kommer til at flugte med betonvæggen på trappeløbet op til tribunetrappens nederste niveau. Dette trappeløb er delt i to af en betonvinge. Ovenfor trappen er der adgang ud på det nederste niveau eller videre opad et trappeløb til hver side, som leder op til et repos, hvorfra der er adgang op til trappen der giver adgang til tilskuerbænkene.

Midterst: Plan af 2. sal fra 1980 der viser opbygningen af de to spejlede trappeløb. 1:300.

Nederst TV: Tribunetrappen set mod øst.

Nederst TH. Tribunetrappen set mod vest.

Øverst TV: Skråtstillet glasparti langs tribunetrappens sider giver, sammen med taget, ly for vind og vejr.

Midterst TV: Trappeløb videre op fra tribunetrappens nederste niveau.

Midterst TH: Trappeløb op fra gennemgangen, set fra tribunetrappens nederste niveau. Loftet over trappen er beklædt med smalle malede trælister.

Nederst TV: Detalje af trappen.

Nederst TH: Trappeløbet fra gennemgangen og op mod tribunetrappens nederste niveau - set nedefra.

De to midterste trappeløb giver øverst oppe direkte adgang til vindfanget ind til restaurationslokalet på 2. sal, mens de to yderste trappeløb lander på udvendige reposer foran den lette facade på 2.sal.

Tribunetrappen er indrettet med mulighed for opstilling af borde og stole på de to nederste niveauer, hvor det øverste af disse niveauer har adgang via mindre seprate trappeløb og således har karakter af loger. Logerne er opdelt i tre af de to spejlede trappeforløb.

De øverste fire tilskuerrækker er indrettet med faste træbænke, der er monteret på forkant af de høje betontrin. Hver af tilskuerrækkerne er forsynet med værn i galvaniseret rundstål fastgjort i den forhøjet forkant på tribunetrappens trin.

Øverst: Detalje af dør, loft og væg på det nederste trappeløb mod gennemgangen.

Midterst TV: Trappeløb op til 2. sal. De to trin på hvert af de store betontrin var oprindelige udført som trætrin på stålvanger.

Midterst TH: Trappeløb set oppe fra 2. sal.

Nederst TV: Udsigt nedover tribunetrappe fra repos foran glasparti på 2. sal.

Nederst TH. Tribunetrappens nederste niveau varierer i bredden, hvilket giver plads til mere møblering.

Midterst: 1953 tegning af jernbetonen på tribunetrappen.

Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

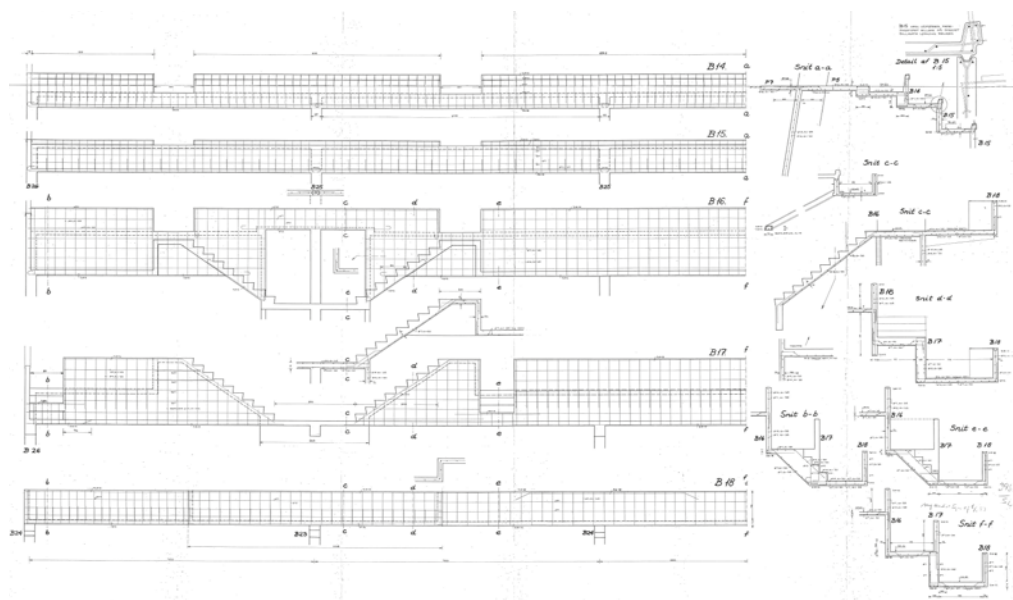
Nederst TV: Detalje af tribunetrappens trin med bæk og værn.

Nederst midtfor: Forkant af næst nederste niveau på tribunetrappen, som det ser ud i dag.

Nederst TH. Historisk foto fra 1954 hvor maleren går og maler forkant af det næst nederste niveau rødbrunt. Kilde: Aarhus Billeder.

I dag stopper tribunetrappen ved forkant af det øverste trin hvor glasfacaden ind til 2. sal er placeret. Oprindeligt stod det meste af 2. sal i åben forbindelse med tribunetrappen. Se bla. planer s. 105.

Selve tribunetrappen fremstår i store træk som oprindeligt. Ændringerne ligger i detaljerne. Oprindeligt var trappeløbene op mellem niveauerne med bænke udført som lette trapper med stålvinger og trætrin, fastgjort til de store betontrin. På værnet var der oprindeligt fastgjort trækasser til afsætning af mad- og drikkevarer. Betonen på de store betontrin fremstår i dag med træbænke. Resten fremstår gråmalet. Oprindeligt var tribunetrappens ydre afgrænsning malet hvid, mens væggene ved trappeopgangene og på næst nederste niveau var malet rødbrune.

PUBLIKUMSTOILETTER I STUEETAGEN

Publikumstoiletterne med adgang fra gennemgangen har støbte terrazzogulve, hvidmalede betonvægge og lofter, samt toiletbåse som hvidmalede spanske vægge.

Toiletbåsene ligger ud mod gennemgangen, mens håndvaskene er placeret på den skrå facade mod syd, så bygningens form er tydeligt aflæselig på toilettet. På facaden er der opsat klassiske hvide fliser og øverst er der lange smalle bundhængte indadgående vinduer. Vinduerne har profilerede gerichter.

Toiletterne fremstår meget originale, med få nyere tilføjelser som f.eks. pissoir, brusekabiner og lignende.

Midterst TV: Dametoilet med toiletbåse mod gennemgang og håndvaske mod skrå facade.

Midterst TH: Nærbillede af de oprindelige vinduer og profilerede gerichter.

Nederst TV: Oprindelige håndvaske med gennemtænkt rørføring.

Nederst TH: Nærbillede af terrazzogulv.

Øverst TV: Brusekabine på herretoilettet.

Øverst TH: Herretoilettet med nytilkomne pissoir. Bemærk at der ikke er vinduer i facaden, da toilettet ligger ud for den lukkede bagfacade.

Midterst TV: Håndvaskene hænger på den skrå flisebeklædte ydervæg.

Midterst TH: Nærbillede af de oprindelige profilerede gerichter omkring dør mellem forrum og toilet.

Nederst TV: Oprindelig dør ind til toiletbås.

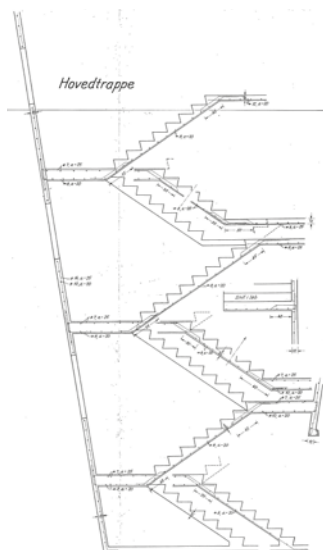
Nederst TH: Nærbillede af oprindelig besætning på dør ind til toiletbås.

HOVEDTRAPPE

Hovedtrappen er beliggende i tribunebygningens lukkede V-formede del, og spænder mellem hoveddammernes skrå søjler, så rummet bliver bredere op efter. Alle vægge er støbte hvidmalede betonvægge med tydelige vandrette spor efter forskallingsbrædder. Trappeløb og reposer er støbt i beton og overfladebehandlet med rødbrun støbeasfalt. Værnet er udført i skråtstillet hvidmalet rundstål fastgjort på oversiden af trappens opkant mod durchsigten og på fladstål indlagt i undersiden af håndlisten i lakeret træ.

Trappen førte oprindeligt helt op til 3. sal, men efter branden stopper den nu på 2. sal på en udkraget repos. På 2. sal er den lette facade ud mod tribunetrappen blevet flyttet ud i niveau med de skrå søjler, hvor den oprindeligt var trukket ind, så søjlerne stod frit ude på tribunetrappen.

Øverst: Hovedtrappen i beton fremstår meget oprindelig med rødbrune trappe-løb og reposer, samt hvide vægge og lofter.

Midterst TV: Afslutning af værn i stueeta-ge.

Midterst TH: 1953 tegning af beton-trap-pen. Kilde: Aarhus Kommunes digitale teg-ningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

Nederst TV: Udkraget repos på 2. sal med nyere afslutning på værn efter fjer-nelse af trappeløb op til 3. sal.

Nederst TH. Dør fra trapperum og ud på tribunetrappen på 2. sal.

Øverst: Dør fra trappe ind på 1. sal.

Midterst : Det midterste af de tre rum, der spænder mellem de skrå facader.

Nederst TV: Kig i ganglinjen langs facade ud mod gennemgangen.

Nederst TH. 1953 tegning af den interne trappe fra 1.-3. sal som blev fjernet i forbindelse med ombygningen efter branden i 1980.

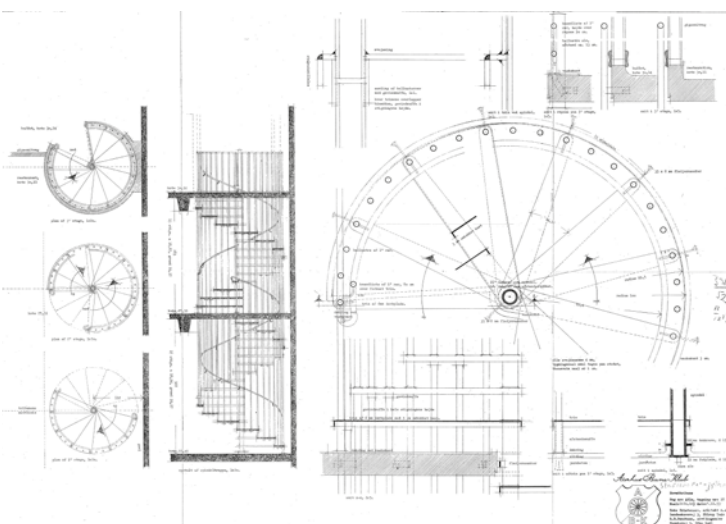
Kilde: Aarhus Kommunes digitale tegningsarkiv: minejendom.aarhus.dk

1. SAL

1. sal i tribunebygningens lukkede V-formede del tegnes af den skrå lukkede betonvæg mod gennemgangen og den skrå facade med vinduer mod syd. Vinduerne fremstår med karm og rammer i lakeret træ og med blændpartier i grønne facadeplader. Under vinduerne er der opsat radiatorer. Dørene er grønne pladedøre. På gulvet er der grønt nålefilt og i loftet er der opsat hvide troldekteplader. Alle vægge fremstår som gipsvægge med savsmuldstapet, idet ydervæggene er efterisoleret indvendig efter branden i 1980.

Oprindelig fremstod ydervæggene som uisolerede støbte betonvægge, med gennemgående vinduesbånd uden blændpartier. Oprindeligt lå køkkenet til restaurationen på 1. sal med en intern spindeltrappe, der forbandt 1. sal med 2. og 3. sal.

2. SAL

Det store rum på 2. sal fremstår med fritstående skrå betonsøjler indenfor den lodrette glasfacade ud mod tribunetrappen, og skrå facade med vinduer mod syd. De skrå fritstående søjler er en del af bygningens hovedrammer, og de tager fat i de synlige betonbjælker i loftet. Mellem betonbjælkerne i loftet er der opsat hvide troldektplader. På gulvet er der linoleum.

Vinduerne og glasfacaderne fremstår med karme, rammer og døre i lakeret træ, og vinduerne mod syd har blændpartier i grønne facadeplader. Alle lukkede vægge fremstår som gipsvægge med savsmuldstopet, idet ydervæggen mod syd er efterisoleret indvendig efter branden i 1980.

I køkkenet er der hvide fliser på væggene og vinyl på gulvet.

Toiletterne, der ligger op mod hovedtrappen, fremstår med hvide fliser på væggene og terrazzo på gulvet. Her er facaden ikke efterisoleret.

Der er generelt opsat radiatorer, ikke kun under vinduer på facade mod syd, men også ved den lave brystning på glasfacade mod tribunetrappen.

2. sal er generelt meget ombygget efter branden, da den oprindeligt indgik som en del af selve tribunetrappen og en stor del af etagen stod i åben forbindelse med denne. Restaurationslokalet lå oprindeligt på 3. sal, og her var glasfacaden mod cyklebanen placeret på indersiden af de skrå betonsøjler, med undtagelse af de to fag hvor glasfacaden skød sig ud over tribunetrappen. I den udkragede del var glasfacaden også skrå i samme vinkel som betonsøjlerne.

Øverst: Den nuværende glasfacade er placeret helt ude ved forkant af det første trin på tribunetrappen. Tidligere var denne del af 2. sal en del af den udendørs tribunetrappe.

Nederst TV: Det store rum med restaurationslokale, der spænder fra den skrå facade mod syd og ud til den lodrette glasfacade mod tribunetrappen og cyklebanen.

Nederst TH. Udsnit af vindue i facade mod syd, der tydeligt viser den ekstra dybde vinduerne har fået, som følge af den indre efterisolering af facaden.

Øverst TV: Historisk foto fra opførslen der tydeligt viser at 2. sal stod i åben forbindelse med tribunetrappen og at facaden på 3. sal mod cyklebanen var skrå.

Øverst TH: Vindfang mod tribunetrappen.

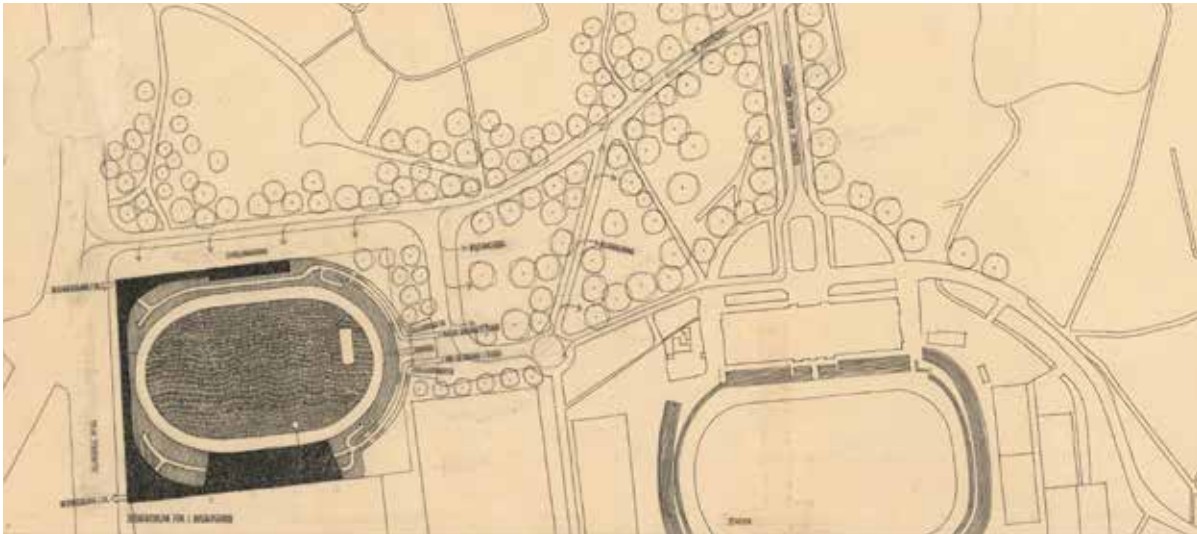
Midterst: Udsigt fra 2. sal over cyklebanen.

Nederst TV: Toilet på 2. sal ud mod den skrå facade mod syd.

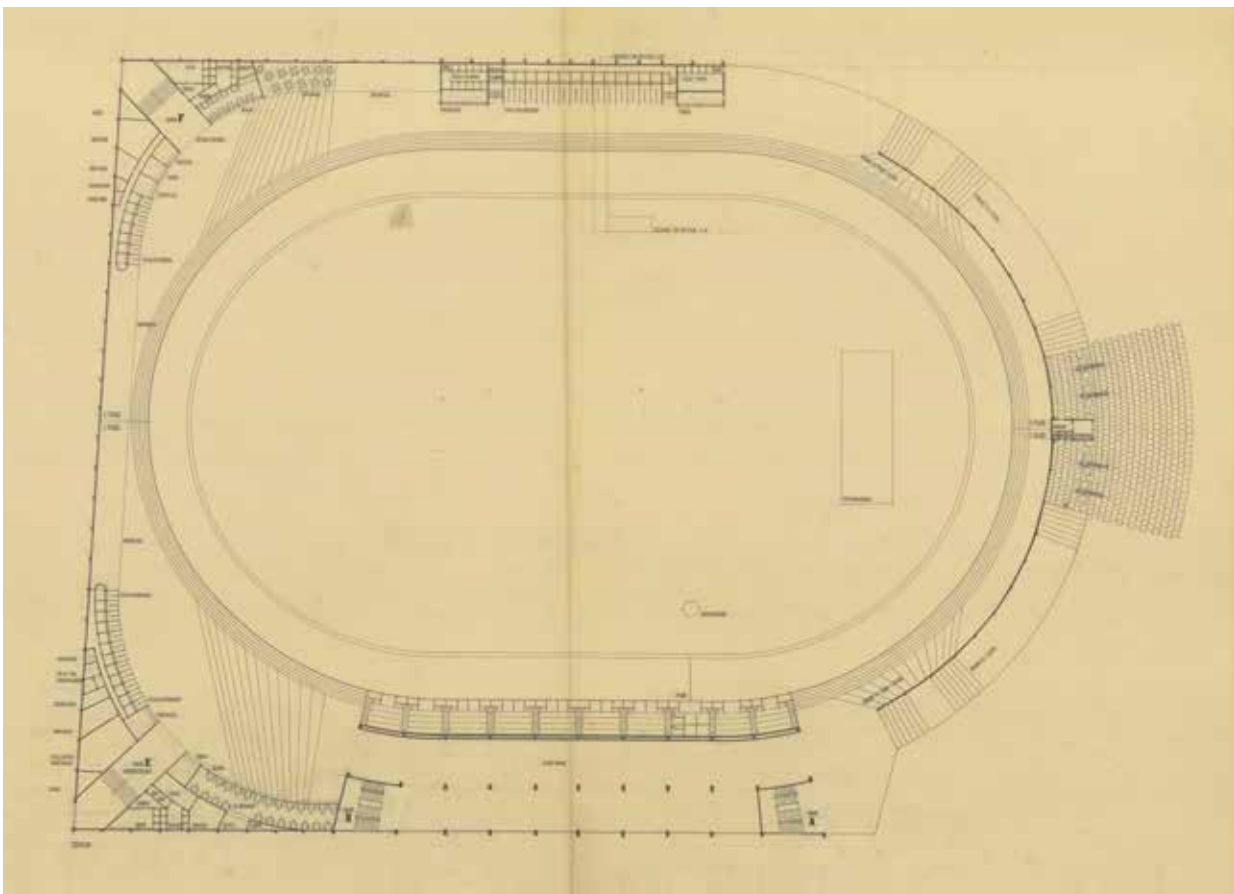
Nederst TH. Køkkenet på 2. sal, tidligere lå køkkenet på 1. sal, med en intern spindeltrappe til 3. sal. Se plan s. 105.

SVENN ESKE KRISTENSENS FORSLAG 1947

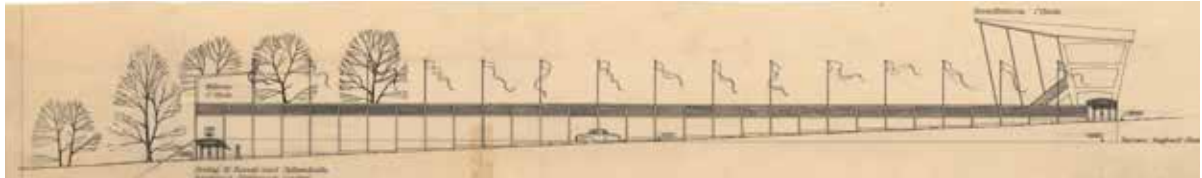

Situationsplan
Ikke målfast
1947

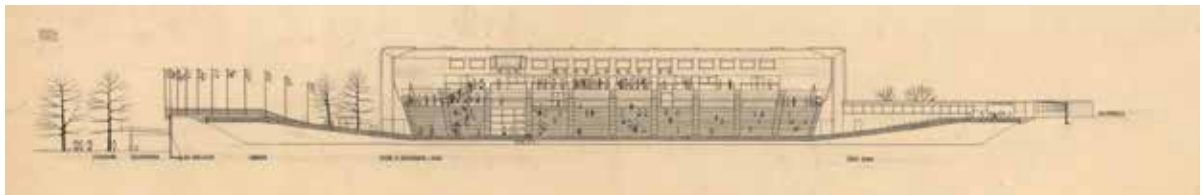

Tegningsmateriale af Svenn Eske
Kristensen.
Tegningerne viser det ikke realiseret
forslag af Aarhus Cyklebane.
Alle tegninger fra fra Danmarks
Kunstmuseum.

Situationsplan 1:2500
Nord opad
1947

Opstalt mod Jyllands Allé
År 1947 1:1500

Længdesnit set mod syd
År 1947 Ikke målfast

Længdesnit set mod nord
År 1947 Ikke målfast

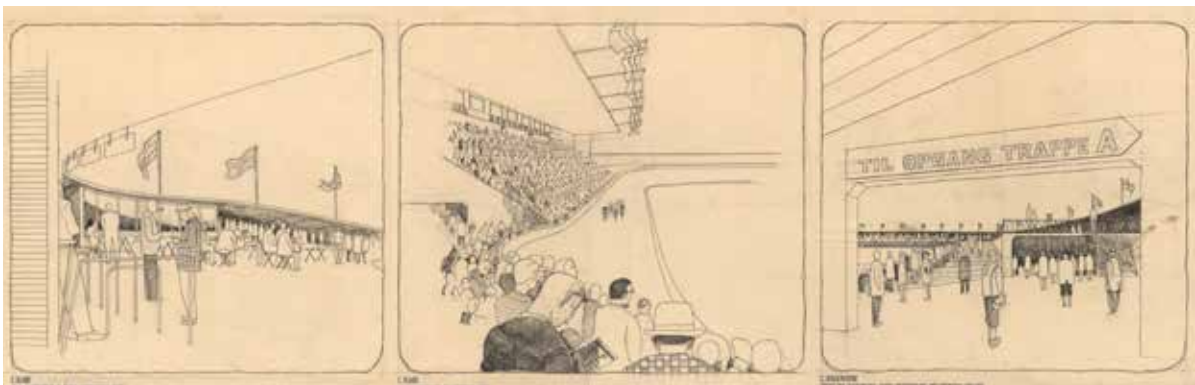
Tværsnit + længdesnit
År 1947 Ikke målfast

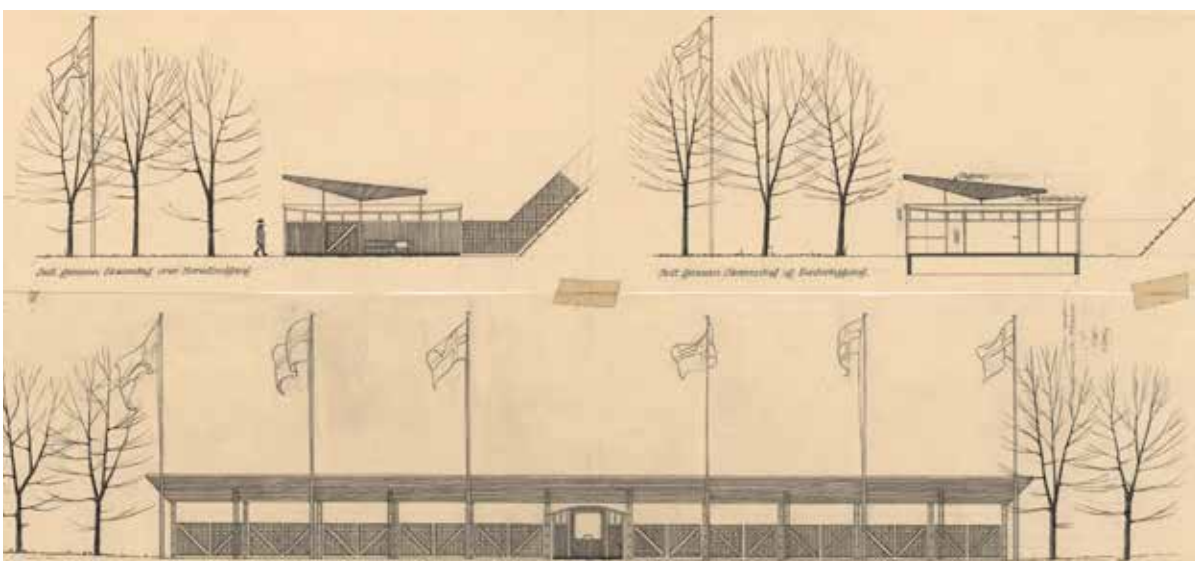
Syd opstalt
År 1947 Ikke målfast

Perspektivtegning

Perspektivtegning

Hovedindgang
År 1947 Ikke målfast

KILDEHENVISNINGER

Følgende hjemmesider er brugt som kilder:

https://biografiskleksikon.lex.dk/Svenn_Eske_Kristensen

<https://forstadsmuseet.dk/historien-om/arkitekt-svenn-eske-kristensen/>

<https://www.kulturarv.dk/kid/VisWeilbach.do?kunstnerId=8048&wsektion=alle>

<https://kongelunden.aarhus.dk/om-kongelunden/hvad-er-kongelunden/>

https://aarhuswiki.dk/wiki/Aarhus_Cyklebane

[https://de.wikipedia.org/wiki/Sch%C3%BCrmann_Architekten_\(M%C3%BCnster\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Sch%C3%BCrmann_Architekten_(M%C3%BCnster))

https://de.wikipedia.org/wiki/Clemens_Sch%C3%BCrmann
<http://www.velodromes.com/histor1b.htm>

https://aarhuswiki.dk/wiki/Axel_Johannes_H%C3%B8eg-Hansen

<https://denstoredanske.lex.dk/totalisatorspil>

<https://www.cyklingsdanmark.dk/discipliner/bane/>

https://da.wikipedia.org/wiki/DM_i_banecykling

<https://www.bikester.dk/info/cyklens-historie/#1800>

<https://da.wikipedia.org/wiki/Cykelsport>

<https://docplayer.dk/5263629-Svenn-eske-kristensen-1905-2000-var-en-af-velfaerdssamfundets-mest-produktive-arkitekter.html>

<https://denstoredanske.lex.dk/Ordrupbanen>

https://da.wikipedia.org/wiki/Svendborg_Cykelbane

https://da.wikipedia.org/wiki/Aarhus_Cyklebane

<https://livsstil.tv2.dk/2015-08-20-derfor-stoppede-joergen-leth-som-cykelrytter>

<https://denstoredanske.lex.dk/idr%C3%A6t>

<https://www.cyclingworld.dk/hvor-populaert-er-cykling-i-danmark-og-i-resten-af-verden/>

<https://www.travbanen.dk/sport/historie/>

https://aarhuswiki.dk/wiki/Aarhus_Idr%C3%A6tspark

<https://arkitektforeningen.dk/nyheder/visionskonkurrence-for-kongelunden/>

<https://www.arkitekturbilleder.dk/>

Kort fra Geodatastyrelsen

**Aarhus Kommune
Byggesagsarkiv**

Følgende hjemmesider har vi lånt deres billeder:

Arkiv.dk

cykelkurt.com

KBHbilleder.dk

kunstbib.dk

flyfotoarkivet.dk

kb.dk (danmark set fra luften)

stamps.dk

aarhusarkivet.dk

aarhusbilleder.dk

aarhuswiki.dk

<https://lydensby.dk/nyheder/saadan-kommer-du-i-gang-med-landevejscyklings/>

Facebook gruppen 'B&W Øen'

Facebook gruppen 'Bevar Aarhus Cyklebane'

Facebook gruppen 'Gamle cykelryttere på Ordrupbanen og i Forum (1980-2000)'

Facebook gruppen 'Århus cyklebane i 60 og 70'